

בטאון פנימי היו"ל ע"י
איגוד בוגרי ישיבת "כסא רחמים"
ספרדית תכב"ץ ומוסדותיה
ניסן - אייר - סיון

1

כתר מלוכה

מעדני מלך

מערכות בהלכה ובאגדה
מכתי"ק מרן ראש הישיבה שליט"א

מוסר מלכות

שיחה מוסרית מאלפת ומחזקת
מאורחותיו של רשב"י
מוה"ר רבי צמח מאזוז שליט"א

מלכם בראשם

פנינים מתורתו של מרן
מייסד הישיבה זצ"ל הי"ד

חדשות אני מגיד מהנעשה והנשמע בישיבה ובמוסדותיה

אבני הכתר

- 3 ----- מכתב ברכה
5 ----- דבר העורך
6 ----- מעדני מלך
10 ----- טלחן מלכים
14 ----- דתי המלך
18 ----- מקראי קדש
23 ----- מלכם בראשם
24 ----- מנסר מלכים
32 ----- והגדת לבנך
34 ----- אני והנער
39 ----- נקודת אור
40 ----- שירו למלך
42 ----- מעשי למלך
46 ----- זכרונות מבית המלכות
48 ----- הושלמה הסדרה
53 ----- שאלת חכם
53 ----- חכם מה הוא אומר
54 ----- סניף מלוכה
58 ----- חדשות אני מגיד
- א.בית המלכות
ב.חצר המלכות
ג.חדש באוצר
- 76 ----- מצבת זכרון
77 ----- השמחה במעוננו

הבטאון יוצא לע"נ הגאון הגדול שייף עייל שייף נפיק
ועסיק באורייתא תדירא, החה"ש שנזדכך ביסורים רבים
ר' ינון חדאד זצוק"ל ת.נ.צ.ב.ה.א.

תמונת שער: מרן ראש הישיבה שליט"א בביקור
חג אצל מרן הראש"ל רבנו עובדיה יוסף שליט"א

**איגוד בוגרי ישיבת "כסא רחמים"
ספרדית תכב"ץ ומוסדותיה**

עורך: הרב אביתר כהן

כותבים ומשתתפים: הרב מצליח עמוס
מאזוז, הרב אדיר כהן, הרב בצלאל חטאב,
הרב עובדיה חן, הרב מאיר ציון אליאס,
הרב אריה מאזוז.

ביקורת: הרב רפאל מאזוז

הגהה: הרב שלמה מאזוז, הרב אלעד עשוש

ניהול הפקה: הרב עובדיה מאזוז

גרפיקה ועימוד: שוהם
050-4109178

המען למכתבים:

ת.ד. 2750 מיקוד: 51127
לציין עבור כתר מלוכה
טל: 0504158562
פקס: 03-6774060
דוא"ל: keter.meloca@gmail.com

ברכת מנן ראש הישיבה שליט"א

INSTITUTIONS YESHIVAT
"KISSE RAHAMIM"

בניית בית הלימודים עברית
מנן ראש הישיבה הנכבד לרצון טוב פועלים יחדיו שלוחים
ולתבנית ח' ש"ד ופועל כ. צמחון וכו'
רע פסיקות. י"ט פועלת הינה הנהלת הישיבה

מוסדות ישיבה
בטא החמים ספרדית (ע"ר)
על 55 פועל
ר' יוסף מ' יוסף מסמך וכו' רב"ד א"ר רב"ט
ועודת בנות המערכת ע"י חלוצי המועד הקדוש
רבנו פועל מסמך וכו' לר"ד חב"ד כ"ר כ"ר

מפעלי המורה הקדושה

מוסדות הישיבה

- גן ילדים
- תד"ר לבינים
- קונטרסים לבנות
- סניף סניף
- ישיבה קטנה
- ישיבה נוספת
- סניף לבנות
- סניף אגודת
- מ"ד מ"ד
- גבעתיים
- נתיבות
- נד"ר ישיבת נד"ר
- חוג ישיבה
- סניף ישיבת סניף
- לוחמי כפרים
- כולל שבת
- לתרבות שבת
- ישיבת עמנואל
- סניף
- ישיבת ישיבת
- סניף ישיבת
- ישיבת ישיבת
- ישיבת

ב"ד, מ"ד מ"ד

אני מברך את איגוד בוגרי ישיבת הקדושה
בטא החמים מבצע הקצאה לטא "איגוד
כתר מצלוקה" (כ"ר = תלמידי בטא
רחמי) שמוצאו יהודי אשכנזי אשכנזי חזק
שבה יבואו תוצאות ומאמרים בהתעוררה
לאוסר לטא רבועינו המפורסם זה, ואה
נצט"ה נאומים הישיבה אשכנזיה בראשי האשכנזי
יבואו מפי עיון בהפאה רבה, ומאמרי
האשכנזי בזה את ה' כ"ר אשכנזי אשכנזי
הנה כ"ר אשכנזי אשכנזי כ"ר אשכנזי אשכנזי
שנת ישיבת לך כתר מצלוקה (אשכנזי)
אשכנזי

סי.מ. א. א. א.

"גם ברכות יעטה מורה"

לקראת חג הגאולה, הננו לשגר את ברכותינו קדם
מרן מלכא ראש גולת אריאל, עטרת תפארת ישראל, הראשון
לציון ידיד עליון, מופת הדור והדרו, ממזרח שמש עד מבוא

רבנו עובדיה יוסף שליט"א

נשיא ישיבתנו הקדושה ונשיא מועצת חכמי התורה
יהי רעוא דלא יעדי מינן זיוה ויקריה, ימים על ימי מלך תוסיף שנותיו
כמו דור ודור, להמשיך להאיר את העולם בתורתו להחזיר
עטרת יהדות ספרד ליושנה מתוך בריאות איתנה, דשנה
ורעננה ונזכה להקביל פני משיח צדקנו במהרה
ומלכנו בראשנו. אמן.

כסא דברכתא נשגר קדם רבותינו הגאונים, שלושת קני המנורה, הנודעים
לתפארה, מקימי עולה של תורה, במוסדות ישיבתנו המעטירה, מעתיקי
השמועה מאבותינו ורבותינו זיע"א

ראשון בקודש מרן ראש הישיבה שליט"א

ועמו אחיו מרנן הגאונים:

מוה"ר רבי צמח ומוה"ר רבי רחמים מאזוז שליט"א

שיזכו לחוג את חג המצות, בשמחה ובדיצות, וה' יתברך יאריך ימיהם
בטוב ושנותיהם בנעימים, ויראו מתלמידיהם וחלציהם לאומים וימשיכו
להרחיב גבולות הקדושה, אבן הראשה, להחזיר עטרת תפארת יהדות
ספרד ליושנה בגיל וברנה, עד ביאת גואל צדק במהרה אמן.
כאן המקום להודות להם על זמנם היקר שהקדישו עבור הבטאון, ונאותו
שנעטרהו באמרותיהם ובדבריהם היקרים והערבים.

דבר העורך

תלמידי כסא רחמים

ערב שבת קודש, גלגל השמש טובל בימה של ארצנו הקדושה, ומזהיב את פניו של הרקיע התכול. השבת פורסת כנפיה העטויים בזכות ובטוהר, והוד קדושתה אוסף את היקום כולו.

בכפר הקיט אי שם בצפון הארץ מתקבצים אברכים עמלי תורה מבוגרים וצעירים, שבאו לנפוש ולאגור כוחות בחלוף שנה של שקידה בתורה המתישה כוחו של אדם. נאספים הם לתפלת שבת בבית הכנסת המקומי, השוקק חיים בימי בין הזמנים. תפלת מנחה מסתיימת, ואף המאחרים כבר התיישבו בספסליו הישנים של בית הכנסת.

השקט שהשתרר, התמזג לו עם אוירת השבת המיוחדת, כולם הרגישו את הצורך באיזו שיחה לכבוד השבת שתיצוק תוכן רוחני לשבת הנופש, וכמובן שתספק את נפשם הגדושה בתורה, של האברכים החשובים. חמש דקות של דומיה חולפים ואף אחד לא קם, פה ושם נשמעים הקולות, 'בכבוד' 'בכבוד' אך עדיין מקום הדרשן שמם.

לפתע, מירכתי בית הכנסת התרומם אברך צעיר, שזקנו הדליל מעיד שטרם מלאו לו שלשה עשורים. וצועד בבטחה אך בעונה אצילית, אל מקום הדרשן. אחר שפתח בברכת 'שבת שלום' לבבית וחמה, עורר על קושיא מפתיעה בפשט הפסוק, והמשיך להמטיר דקדוקים המפליאים את השומעים 'איך לא שמנו לב'. עם התירוץ הבהיר שהאיר את הפרשה באור חדש, שילב מעשה על אחד מגדולי רבני הספרדים, וחתם את דבריו במוסר מאלף ומחזק, אקטואלי לימי בין הזמנים.

כולם היו מרותקים לדרשה, היה לה מין ניחוח עתיק וערב, כזה שהיה בבית מדרשם של זקניהם.

הסקרנים שביניהם התחבטו 'מעניין איפה הוא למד'. לכמה מהם היה נראה שהם כבר יודעים. היה זה טבעי שיכובד בתפלת ערבית, ואכן עם סיום דבריו, נתבקש: אולי כבודו יעלה חזן? אחר הסירוב ההלכתי הוא נאות והחל בתפלה. במהלך התפלה הוא נתגלה כחזן הבקי ברזי 'המקאמים' והמנגינות, והעביר את התפלה בחן מיוחד, משהו מוכר מסמטאותיה של שכונת הבוכרים בירושלים. מה שלא היה כל כך מוכר הוא היגוי והביטוי היחודי, כל אות ברורה וחדה, כמו שסבא רבא דיבר. אך זה לא הפריע, להפך היה נדמה להם שהם כבר מעריכים אותו. בסיום התפלה נגשו אליו המתפללים וצרפו ל'שבת שלום' 'חזק וברוך' משהו אמיתי של הערצה.

יום שבת, בבית הכנסת בכפר הנופש כבר הגיעו ל'כי לה' המלוכה' ועדיין לא נמצא מי שיאות לעלות חזן בשחרית, חשו כולם שאין מתאים יותר מאשר ה'אברך הצעיר' של אתמול, וכך חלפה לה אף תפלת שחרית במנגינות עריבות, ברורה ומדויקת, מפיו של 'הרב-החזן החדש'. ספר התורה הוצא מההיכל ושוב האצבע ניתנה ל... 'איש האשכולות'. 'המבינים' שבניהם הורו "הוא בטוח יודע לקרוא" 'ועוד איך' הם הוסיפו. הוא לא התנגד וקרא את הפרשה בנעימה, בטעמיה ובדקדוקיה, כבעל קורא ותיק שכבר קורא שנים רבות.

בשעות הצהרים התקיימו שיעורים מפי 'כליל המעלות', שיעור בהלכה לחובביה, שנמסר בבקיאות רבה בפוסקים עם הלכה למעשה מהכרעת אחרוני דורנו פוסקי הדור הספרדים. ושיעור נוסף בדף היומי, בשיטת לימוד יחודית ומרתקת משהו עמוק ומתוק.

ביציאת השבת עת כולם אורזים את מטלטליהם, ניגשו אליו כמה אברכים ושאלה בפייהם: תגיד אתה 'מכסא רחמים' לא? הוא חיך והשיב 'כן', זו לא הפעם הראשונה שמזהים אותו ואת חבריו, ולא הפתע מהשאלה.

עד כאן הסיפור, אכן הינו דמיוני, אך מבוסס על מאות עובדות אמיתיות שחוו רוב ככל 'תלמידי כסא רחמים'.

כאלה הם בוגריה של ישיבתנו 'כסא רחמים ספרדית' שלעיני רבניה עומדת המטרה לגדל דורות של תלמידי חכמים המושלמים בכל הידיעות שצריך לידע רב בישראל. ומעתקים ומוסרים לתלמידיהם את דרך הלימוד ואת ההשקפה של רבותינו הספרדים.

החן שבתורתם, הערבות שבלימודם, הדבקות במסורת שבשיחותם והיראת שמים הטהורה שבמוסרם, שמו את ישיבתם כתר בממלכת התורה **'כתר מלוכה'**.

בבטאון זה, אנו תלמידיהם נגיש לפניכם מתורתם: בהלכה ובאגדה, בדרכם ובהשקפתם, במוסר ובחינוך, ובמקצועות התורה הקדושה.

לשמור על הדרך שהוכיחה את עצמה בהצלחתה, וב"ה גבולותיה מתרחבים במוסדות הקמים בדרכה.

בע"ה נביא את הישיבה למעוונכם.

עם היציקה לאבן היסוד של האיגוד 'כתר מלוכה', נישא תפלה שלא תצא תקלה מתחת ידינו, ותופק מירב התועלת מהתאגדות בוגרי ישיבתנו הקדושה, ויהיו כל מעשינו לשם שמים להגדיל תורה ולהאדירה בדרכם ובתורתם של רבותינו זצ"ל ושיבלחט"א.

מעדני מלך

מעדני מודפסים לראשונה מספר המערכות

בית

הבחירה למהר"א

חמוי. דע לך שאל יסמוך הקורא בדבריו להורות ממנו עד שיעמוד בשרשן של דברים לראות הדברים במקורם, גם לברר דעת מרן ז"ל ופוסקי הלכות דמימיהם אנו שותים, ולדין אל יסמוך על קיצורי הדינים שהם נגד דעת [מרן] הנזכר, ובפרט מן הפרט ספר הנזכר שיש עוד לראות בשורש הדברים שהוא מביא ודי בהערה הזאת לדינים המובאים בספר הנזכר ועת לקצר. מוה"ר ר' משה זקן מאזוז זצ"ל בספר ויען משה או"ח (הלכות פסח דף ז' סע"א).

בני ברק. במאמר אחד שכתבתי במלאת 50 שנה לייסוד העיר (כמדומה בתשל"ד, ולא נדפס) כתבתי כי בני ברק גימטריא: השטן. וכעת ראיתי ב"דגלנו" גליון פסח התשל"ח שזכיתי לכוין לדברי החיד"א בפירושו פה אחד על ההגדה בפסקת מעשה ברבי אליעזר ור' יהושע וכו'. ע"ש. והכוונה שבני ברק היא כנגד השטן וגונדא דיליה, כי זה לעומת זה עשה האלקים.

בני ברק. שם מקום (רשב"ם בבא בתרא דף קנ"ד ע"א). ואיכפל תנא לאשמעינן לאפוקי מפירוש אברבנאל בהגדה דהיינו כריות של משי ע"ש. ובמקום אחר כתבתי ליישב קצת פירוש אברבנאל (ועד היום כך מתרגמין בגי'בא פ"י מלאדד חריר). ואכמ"ל. ועיין

אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו.

בבא מציעא (דף נ"ט סוף ע"א), ורמזי יפה: ממשבצות זהב לבושה (תהלים מ"ה י"ד), ר"ת מזל. ורמזי בתורה: אשר שם הזהב (בראשית ב' י"א) ר"ת אשה.

אנו. ידוע מה שכתבו האחרונים שאין לומר בתפלה אנו אלא אנחנו דלא לישתמע מלשון ואנו הדייגים (ישעיה י"ט ח'). ובספר אוצר התפלות (דף קפ"א ע"א בעיון תפלה) הביא כן מהכלבו (סי' קכ"ב), והקשה על זה שאיך אפשר להחליף "אנו" מלעיל ב"אנו" מלרע. ע"ש. ורצונו לומר כי "אנו" בתפלה מלעיל ואינה דומה ל"ואנו הדייגים" שהיא מלרע, ומצאתי להראב"ע בישעיה (ג' כ"ו) וז"ל: ואנו, כמו לא אכלתי באוני והוא מהשניים הנראים (ר"ל מנחי ע"ו), ובאה המלה כמו וסרו הצפרדעים, מלרע. ע"כ. ור"ל שהיא זרה ודינה להיות "ואנו" מלעיל כדן נחי ע"ו, ואם כן לא קשיא מידי. אבל הרב עיון תפלה נראה דאזיל בשיטת רד"ק בישעיה שם שהוא מגזרת תאניה ואניה, וכן הוא בשרשים שורש אנה. ע"ש. ואם כן היא מנחי ל"ה.

בדיקת חמץ. אצלנו לכל המרבה כחצי

שעה, ושמעתי שאחינו האשכנזים מתאחרים בה מאד עד חצי הלילה ויותר. ונ"ל ראייה ברורה למנהגנו מהגמ' פסחים (דף ד' ע"א) ונבדוק בשית, ע"ש בפירש"י. וכל שכן שהכל כבר נקי ומכובד לקראת החג.

מערכות ההלכה והאגדה מערכות של מן ראש הישיבה שליט"א

שמחת הרגל.

הפסוקים לו חכמו ישכילו זאת וגו' על מה שאירע בשואה בעוה"ר. ואכמ"ל.

כורך. עיין רשב"ם פסחים (דף קט"ו ע"ב) בד"ה בלע מרור וכו', שיש גורסים: "בלע מצה ומרור ידי מצה יצא", אע"פ שלא טעם טעם מצה, וגם לא נגעה בגרונו שהמרור חוצץ בינתיים. ע"ש. ומוכח שהדרך לכרוך את המצה במרור כמנהגנו בכורך, ולא להיפך כמנהג האשכנזים. ובמקום אחר כתבתי הוכחה למנהגנו מלשון ספר המנהיג ע"ש. והאשכנזים אזלי לשיטתייהו שלוקחים קריי"ן למרור והוא מפורר כולו ואי אפשר לכורכו על גבי המצה, ולכן כורכים המצה חתיכות חתיכות על גבי המרור. ועיין באור תורה התשנ"ג (עמוד תרפ"א) ואכמ"ל.

כורך. שמעתי בשם הגר"ח מברסק ז"ל שאמר שיש שני דינים באכילת מצה בליל פסח: **א**) אכילת מצה ומרור עם הפסח דכתיב: ומצות על מרורים יאכלוהו, ובזה אין צריך כזית, דלא כתיב "יאכלוהו" אלא אפסח, ולא אמצה ומרור. **ב**) אכילת מצה מדין: בערב תאכלו מצות, ובזה צריך כזית, דאין אכילה אלא בכזית. ובזה יישב מה שכתב הרא"ש בפרק ערבי פסחים (סימן כ"ה) דמשום דמברך על אכילת מרור צריך שיאכל כזית, דאין אכילה בפחות מכזית. ע"ש. ולכאורה

יו"ט ראשון של פסח. אומרים בו שלש פעמים הלל: פעם ראשונה - בערבית של ליל יום טוב, ובפעם השניה - בהגדה בכוס שניה ובכוס רביעית, ופעם שלישית - ביום בשחרית. ואין יום כזה בכל ימות השנה. והכל נרמז בתורה בפ' בא: "והיה הדם לכם לאות על הבתים אשר אתם שם" ר"ת **הלל**. ורומז לאמירת הלל באכילת קרבן פסח, כמ"ש בגמ': כזיתא פסחא והלילא פקע איגרא (פסחים דף פ"ה ע"ב). ולדידן הוא באמירת ההגדה. "והיה היום הזה לכם לזכרון" ר"ת **הלל**, שאומרים ביום. "ליל שימורים הוא לה' להוציאם" וגו' ר"ת **הלל**, רמז להלל שאומרים בלילה בתפלת ערבית. (ונכתב זה בפסוק בפ"ע רחוק מהפסוקים הראשונים, לפי שהאשכנזים אינם נוהגים בזה). ואמירת הלל בכל ר"ח נרמז בר"ת ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה.

יום השואה והגבורה. הוא יום כ"ז בניסן כידוע, ולא במקרה, כי אותו יום הוא י"ב לספירה והוא ספירת הוד שבגבורה. וד"ל. ור"ת יום השואה והגבורה הוא הוי"ה, כמו שנאמר: וה' שם היה (יחזקאל ל"ה י"ד). ולא כאלה שאומרים איפה היה אלקים בשואה ח"ו. ובמקום אחר פירשתי באריכות

ואין כל רואה פירוש: נביא, כמו: אנכי הרואה (שמואל א' ט' י"ט) - חכם, כי החכם עדיף מנביא, והבן.

אלהא דמאיר ענני. מהרש"א בע"ז (דף י"ח ע"ב) פירש אלהא דמאיר לארץ ולדרים עליה הוא יעננו. ע"ש. וידוע שזו סגולה לכל צרה שלא תבא לפרט ולכלל, לומר: אלהא דמאיר ענני. ונ"ל לרמוז זה בתורה בפרשת חיי שרה (כ"ד י"ד) "ובה אדע כי עשית חסד עם אדוני". **אדע** ר"ת **אלהא דמאיר ענני**. וסמך ליה: "ויהי הוא **טרם כלה לדבר** והנה רבקה יוצאת" וגו'. ועיין מה שכתבתי עוד בזה בהגה לספר נפש חיה (עמ' סט). ע"ש.

גבור. איזהו גבור הכובש את יצרו, ראשי תיבות בגימטריא: כ'. שבגיל עשרים ביותר צריך לכבוש היצר ואפי' בהיתר. וס"ת: **ורשתו**. שאם לא כבש את יצרו נופל בידו ורשתו אשר טמן תלכדו רח"ל. וידוע מה שכתב הראב"ע (וי"א ר' יהודה הלוי) בשיר בן אדמה יזכור ליולדתו: "מה נעימים ימים לבן עשרים/ קל כעופר דולג עלי הרים/ בז למוסר לועג לקול מורים/ יעלת חן חבלו ומלכודתו".

אין למדין דבר מקודם מתן תורה. כ"כ התוספות במועד קטן (דף כ' ע"א) בד"ה מה חג שבעה וכו' בשם הירושלמי, והרב פני יהושע פסחים (דף ו' ע"ב). מיהו בתוס' מועד קטן (דף ח' ע"ב) בד"ה לפי וכו' הביאו מהירושלמי דיליף מקודם מתן תורה, וכבר עמד בזה מהר"ץ חיות (במו"ק כ.) וכתב שדברי הירושלמי סותרים זה את זה. אבל במראה הפנים סוף פרק קמא דמועד קטן כתב דהיכא דאיכא טעמא ילפינן מקודם מתן תורה, ודוקא בגזירת הכתוב לא ילפינן דאיכא למימר ניתנה תורה ונתחדשה הלכה. וכן

תיפוק ליה דמרור איתקש למצה כדאיתא בפסחים (דף ט"ל ע"ב) ואפילו בזמן הזה, דכל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון. ולפי האמור ניחא, דלא איתקש למצה אלא לענין שנאכל עם הפסח, והתם לא כתיב בהו לשון אכילה רק אפסח דוקא, אבל בדין השני דכתיב: "בערב תאכלו מצות" לא כתיב התם מרור. עכת"ד. ובזה ניחא לי קושית המפרשים לשיטת התוס' (בחולין דף ק"ג ע"ב) דכזית הוא חצי ביצה, איך אכל הלל ג' כזיתים פסח ומצה ומרור בבת אחת, והרי אין בית הבליעה מחזיק יותר מביצת תרנגולת כדאיתא ביומא (דף פ' ע"א) והביאו רש"י בפסחים (דף ל"ג ע"ב) ע"ש. ולפי האמור ניחא שאכל כזית פסח וחצי כזית מצה וחצי כזית מרור, ואין הכי נמי דמקמי הכי אכל כזית מצה וכזית מרור כל אחד בפני עצמו לקיים מצות "בערב תאכלו מצות", ואכילת מרור בכזית כדברי הרא"ש הנ"ל. והא דעבדינן השתא מצה ומרור וכורך כרבנן וכהלל, אע"ג דלכאורה כולה כהלל עבדא, י"ל דבזמן הזה דליכא פסח לא היה צריך הלל לכל זה, אלא כורך כזית מצה וכזית מרור ביחד שבית הבליעה מחזיק שני כזיתים, וכן אנו עושים באמת בנטילת כורך. ומכל מקום עבדינן ברישא מצה לחוד ומרור לחוד כרבנן. ולדעת הרמב"ם דכזית הוא שליש ביצה בלאו הכי ניחא. כל זה אמרתי לדעת הגר"ח מבריסק. אבל המעיין בשו"ת שאגת אריה (סימן ק') יראה שהאריך לדחות צד זה ד"יאכלוהו" אפסח בלבד קאי, ושיש שני דינים באכילת מצה, בראיות מהש"ס. ע"ש באורך. וצ"ע.

איזהו חכם הרואה את הנולד. הכי איתא בגמ' תמיד (דף ל"ב ע"א). ובזה אמרתי חידה אחת: כל חכם רואה ואין כל רואה חכם. פירוש כל חכם **רואה את הנולד** ר"ת רואה.

כתב הרב שבות יעקב חלק א' (סוף סימן כ"ו) בשם תחלת חכמה למהר"י חאגיז דמלתא דמסתברא למדין מקודם מתן תורה וכו'. ע"ש. (שו"ת יביע אומר ח"ב א"ח סימן כ"ב אות א' וב'). ומצאתי בתחילת חכמה (שער א' כלל א') וז"ל: אין מביאים ראייה מפסוק שנכתב קודם מתן תורה. ירושלמי. וכתבוהו בתוס' במועד קטן (דף כ'). והביא יבין שמועה [כלל ש'] בשם הר"ש [ר' שמואל יפה] בעל יפה מראה (דף קע"ב ע"ג) דקשה היכי ילפינן מלתא מיוסף, יש לומר דדוקא בענין שאין הסברא מוכחת כענין אבילות שבעה, אבל מלתא דמסתברא כי הך אין לחלק בין קודם מתן תורה לאחר מתן תורה. עכ"ל. ולא ידעתי הרב יפה מראה אהייא קאי, ואולי על ענין שלא ישמש מטתו בשני רעבון. ומהאמור יש להעיר עמ"ש הה"כ באור תורה אדר התשל"ד (סי' צ"ח) לתרץ קושיית התוס' בריש פסחים בד"ה יכנס וכו' על פי הירושלמי הנ"ל. ע"ש. ובאמת הך דרב יהודה דלעולם יכנס אדם בכי טוב ויצא בכי טוב מלתא דסברא היא (וכמו שכתב רש"י בתענית דף י' סע"ב) ושפיר ילפינן מלפני מתן תורה. ודו"ק.

אמונה. בא חבוקוק והעמידן על אחת דכתיב: וצדיק באמונתו יחיה. רז"ל [במסכת מכות דף כ"ד ע"א]. ונ"ל רמז יפה **אמונה תקוה** גימטריא: תרי"ג.

גבינה. כמה בני אדם אין אוכלין אותה אפילו על ידי הדחק (רש"ל בים של שלמה פרק כל הבשר סימן מ"ח, הובא בט"ז יו"ד סימן ק"א סק"ד). ואני אחד מהם.

דוד בשתים ולא עלתה לו (יומא כ"ב ע"ב). פירש"י דוד נכשל בשתים ולא עלתה לו לרעה (משא"כ שאול). ע"ש. לכאורה

משוא פנים יש בדבר ח"ו, אך רבינו האר"י גילה סודו. ועיין מה שכתבתי בקונטרס "מוסר אב" שבסוף ספר נחלת אבות חלק ב' באורך (עמוד תרי"ב) בפירוש מאמרם ז"ל (במו"ק ט"ז ע"ב): "אלמלי אתה שאול והוא דוד כבר אבדתי כמה דוד מפניו". ע"ש. וכעת ראיתי להגר"א במשלי (כ"ב ו') וז"ל: והענין הוא כי בדוד נאמר והוא אדמוני והוא במאדים, ולכך טעה עליו שמואל בעת שראה קלסתר פניו, והוא העביר מדותיו בכל, ואף שאלו השנים לא העביר מכל מקום [לא] עלתה לו כמו שאמרו כל המעביר על מדותיו [מעבירין לו על כל פשעיו] וכו', ודוד כבר הִרְבָּה צדק להעביר על מדותיו, מה שאין כן שאול שנאמר בן שנה שאול וכו' כבן שנה שלא טעם וכו' והוא העביר מדתו הטוב לרע בדבר אחד, ולכן אף באחת (לא) עלתה לו, וזהו שנאמר: חנוך לנער על פי דרכו - דרך מזלו וטבעו וכו'. ע"ש בדברי קדשו. ועיין עוד אור החיים פרשת ויחי בפסוק שמעון ולוי אחים. וכן ראיתי בשם הרב קהלת יעקב (ואמ"א) שמואל א' י"ג בשם מהר"ר תם בן יחיא בהקדמת תהלים. ע"ש.

דוד. תיקן מאה ברכות כמו שנאמר: ונאם הגבר הוקם על "בגימ' מאה. הנה **כי כן** יבורך גבר. [ועיין בשו"ת יוסף אומץ סי' נ']. ובה יש לפרש מה שאומר דוד אני אברך ולי נאה לברך (פסחים דף קי"ט ע"ב) כי **דוד** עם **כוס** עולה מאה כמנין ק' ברכות שתיקן. וזהו שאמר: "מה אשיב לה' וגו', כוס ישועות אשא" וגו', אל תקרי: "מה" אלא "מאה" כדאיתא במנחות (דף מ"ג ע"ב), ועוד יש לרמוז **דוד** בגימטריא **כוס** במספר קטן.

שלחן מלכים

פרשת קדושים

ואהבת לרעך כמוך אני ה' (י"ט, י"ח)

חמש המלים הנ"ל עולות בגימטריא 907, וכן עולה גימטריא של "ואהבת את ה' אלהיך" (907). ללמדך שאהבת השם ואהבת ישראל שקולות כאחת. (שמעתי).

וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל (י"ט, כ"ג)

"ונטעתם" בגימטריא "באר שבע", רמז להפרכת שממות הנגב בימינו בס"ד. וכן ונתתי גשמים בעתם ר"ת נגב.

פרשת מצורע

והזרתם את בני ישראל מטומאתם (ט"ו, ל"א)

בשנה מעוברת נקראת פרשת מצורע סמוך לפסח. רמז למה שכתב ר' אברהם אזולאי זצ"ל (בעל חסד לאברהם) ששלשים יום קודם פסח מוציא הקב"ה את נשמות בני ישראל מטומאתם ובליל פסח הם נקיים וטהורים (ולכן רוב ככל החילוניים עושים סדר פסח כהלכתו, וגולדה מאיר אמרה: הלואי שילדיה בקיבוץ יעשו "ליל הסדר" כמו שעשה סבא שלה ברוסיה). וזהו והזרתם את בני ישראל מטומאתם.

פרשת אמור

והוא אשה בבתוליה יקח (כ"א, י"ג)

כתב בעל הטורים: והוא עולה י"ח, רמז למה שאמרו חז"ל בן י"ח לחופה. ועוד יש לומר שרמז הכתוב למנהג לישא אשה ביום י"ח באייר שהוא ל"ג לעומר, ולדעת מרן שאסור לינשא לפני ל"ד לעומר יש לרמוז והוא אשה בבתוליה יקח, ר"ת עולה 19, דהיינו י"ט באייר. ולעולם פרשת אמור נקראת בימי הספירה כידוע.

פרשת אחרי מות

ושפך את דמו וכסהו בעפר (י"ז, י"ג)

אמרו חז"ל שצריך להיות עפר למטה ועפר למעלה. ופירש המלבי"ם מדלא כתיב וכסהו עפר, כמו שנאמר בנבואת יונה (ג' ו') "ויכס שק וישב על האפר" (ולא כתיב ויכס בשק), בא לומר שיהיה מכוסה מכל צדדיו. וכ"כ הרב תורה תמימה ע"ש. ועוד יש לומר ע"פ מה שכתבו המדקדקים שיש ב"ת הכלי ויש ב"ת התוך, למשל "המלך יושב בארמונו" זו ב"ת התוך, "חתך האבטיח בסכין" זו ב"ת הכלי. וכאן שני הפירושים אמתי: "וכסהו בעפר" ב"ת התוך שיהא עפר למטה, וב"ת הכלי שיהא עפר מלמעלה. ויש לרמוז עוד בעפר - ב' עפר.

פרשת ההר סיני

לעולם בהם תעבודו (כ"ה, מ"ו)

למה התירה התורה מסחר עבדים? כי בזמנו היו בכל העולם משתעבדים בהם באכזריות נוראה, וכשמזקינים העבדים היו מאכל לחיתו טרף, כידוע מהמשחקים המטורפים ביוון ורומי שהיו מדינות "מתורבתות" כביכול. ולכן טוב להם לעבדים לימכר לישראל שירחמו עליהם. וההורג את עבדו הכנעני ומת תחת ידו תוך 24 שעות, חייב מיתה בסיף ע"פ התורה כידוע (מורנו הגאון ר' רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל בס' מנחת כהן ח"ג).

פרשת החוקתי

ורדפו מכם חמשה מאה (כ"ו, ח')

חדושים ורמזים על פרשיות השבוע משלחנו על מרן ראש היושיבה שליט"א

הנשאים
כלם הם בני
נפתלי (שער הפסוקים
למהרח"ו).

ולפ"ז צריך לומר שאע"פ שכל השבטים היו מסודרים באהלים בפני עצמם, איש על מחנהו ואיש על דגלו, מכל מקום היו כמה מאות ואלפים מביניהם דניידי. וכמו שאמרו בשבת (דף צ"ו ע"ב) מחנה לוייה רשות הרבים הוא. ופירש רש"י שהיו הכל מצויים אצל משה רבינו. ע"ש. ולדעת האומרים שרשות הרבים דאורייתא מכיל ששים רבוא, א"כ מחנה לוייה היה גדול ורחב ביותר ושם היו מצויים מכל השבטים מעורבים יחדו, שם עלו שבטים אצל מרע"ה לדרוש את חקי התורה, ולכן היו נרשמים כלם בפנקס אחד ושוב מעבירים אנשי כל שבט בפנקס בפני עצמו כאמור.

ובשם הרה"ג ר' ינון חורי זצ"ל שמעתי שאמר כלל, שדרך לשון התורה והמשנה כשמונים כמה דברים לשנות הלשון לבסוף, שיהיה ניכר הסיום. והביא דוגמא בפרשת בראשית: שם האחד פישון וגו' ושם הנהר השני גיחון וגו' ושם הנהר השלישי חדקל וגו' **והנהר הרביעי הוא פרת**. ובמשנה ריש פ"ד דברכות: תפלת השחר עד חצות וכו' תפלת המנחה עד הערב וכו' תפלת הערב אין לה קבע, **ושל מוספין כל היום**, וכן בפרקי אבות (פ"ג משנה י"ג) מסורת סייג לתורה מעשרות סייג לעושר וכו' סייג לחכמה שתיקה, וכתב התו"ט שם בשם דרך חיים (לרבו מהר"ל מפראג) שכן דרך לשנות כך באחרון להודיע שהוא אחרון. ע"ש. ובזה ניחא נמי קרא דידן דבכלהו נקט "לבני" ובאחרון נקט "בני" להורות על הסיום.

פרשת נשא

פרשה זו מכילה קע"ו פסוקים והיא ארוכה מכל פרשיות התורה. והפרק הארוך בתנ"ך

חמשה ר"ת חיילי מלחמת ששת הימים. רמז לנסים ונפלאות שזכינו לראות במלחמת ששת הימים בזכות **משה** רבינו עליו השלום. וראה זה פלא, שמלחמת ששת הימים (כ"ו באייר) חלה סמוך לפרשת בחוקתי. והנה רש"י מקשה על החשבון "ומאה מכם רבבה ירדופו": וכי כך הוא החשבון, והלא צריך לומר "ומאה מכם שני אלפים ירדופו"? ושמעתי בילדותי תירוץ יפה מפי מרן ר' רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל (בשם המפרשים) שתיבת "מכם" (ומאה מכם) חוזרת על החמשה הראשונים, כלומר ומאה, קבוצות של חמשה מכם (שנזכרו בתחלת הפסוק) דהיינו 500 איש מישראל רבבה ירדופו, והחשבון מכוון בדיוק. ודברי פי חכם חן.

פרשת המדבר

בני נפתלי... (א, מ"ב)

בכל השבטים נאמר לבני שמעון לבני גד לבני יהודה וגו' בלמ"ד, ובאחרון בשבט נפתלי נאמר בלא למ"ד, בני נפתלי. והענין הוא כי בהיותם חפצים לדעת מספר בני ישראל היו הנשיאים עם הסופר שלהם סובבים במחנה ישראל מאהל לאהל ושואלים כמה נפשות באהל הזה, וכותבים פלוני בן פלוני משבט פלוני, פב"פ משבט פלוני. וכשנגמרה כתיבתם לקחו הפנקס ההוא המעורבב מששים רבוא בני אדם, והיו מבררים תחלה מביניהם כל השייכים לשבט ראובן וכותבים אותם בפנקס אחד לבדו, ואח"כ שמות בני שמעון בפנקס אחר, וכן עזה"ד עד תשלום אחד עשר שבטים, ואח"כ כל הנשאר בתוכם בפנקס הראשון לא היו צריכים להעתיקם בפנקס הי"ב, כי נשארו שם מבוררים לבדם ונודעים שהם מבני נפתלי האחרון שבכלם. ולכן בעל הי"א שבטים נאמר "לבני" שהיה הקורא בפנקס הראשון אומר לסופר פב"פ תחברנו לחלק בני ראובן הנכתבים בפנקס ב', וכיצא בזה בשאר השבטים, אבל הנשאים באחרונה היה אומר לסופר אלו

הוא פרק אשרי תמימי דרך (תהלים קי"ט) ומכיל קע"ו פסוקים. והמסכת הגדולה בתלמוד היא מסכת בבא בתרא ויש בה קע"ו דפים [ולמעשה יש בה רק קע"ה דפים, כי מתחילה רק מדף ב' כמו כל המסכתות. ושמעתי שבדקו במחשב ומצאו שהמסכת הגדולה ביותר לפי מספר המלים שבה היא מסכת שבת. רק זכתה מסכת בבא בתרא להיות גדולה מכלן במנין הדפים, בזכות פירוש רשב"ם שמאריך מאד כידוע]. וזה רמז הכתוב (תהלים י"ט י"א) ומתוקים מדבש ונפת צופים. כי נפת ר"ת נזיקין (ב"ב מסדר נזיקין) פרשה תהלים, כל אחד מהם יש בו מספר 176 כמנין "צוף" הרי "נפת צופים". ויש אומרים לפי שפרשת נשא נקראת לאחר חג השבועות שבו מתן תורה לכן הפרשה היא ארוכה ביותר, וגם מדרש רבה שלה והזוהר שלה ארוך מאד, להראות על השפע הרוחני הרב שקבלנו במתן תורה.

פרשת בהעלותך

ואתנה את הלויים נתונים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל לעבוד את עבודת בני ישראל באהל מועד ולכפר על בני ישראל ולא יהי בבני ישראל נגף בגשת בני ישראל אל הקדש (ח'. י"ט)

יש בפסוק זה ה' פעמים בני ישראל ואהרן והלויים, כנגד חמשה ישראלים שעולים בכל שבת לס"ת וכהן ולוי (מנחת שי). ויש לרמוז עוד בכתוב ההלכה היעודה שקבעו חז"ל שאם אין לוי עולה כהן במקום לוי. וזהו פשוטו של מקרא "ואתנה את (עליית) הלויים, נתונים לאהרן ולבניו".

פרשת שלח לך

כי דבר ה' בזה וגו' (ט"ו, ל"א)

שמעתי מידי"ן הרה"ג ר' בנימין אליאס נר"ו ששמע מסנדלר אחד ת"ח ושמו ר' דניאל לוי ז"ל שהיה תומך בילדים עניים בישיבת "פורת יוסף" לתת להם אוכל לארוחת צהרים,

וחיבר קונטרס כרם דל (ואין זה הרב דניאל לוי מבת-ים מח"ס כרם דל על התורה), שדרש פסוק זה כלו לשבח. כי דבר ה' בזה אותיות זהב, שמחשיב את התורה מזהב ומפז. ואת מצותו הפר - הפָּרָה, שעושה פריה ורביה בתורה ובמצוות. הכרת תכרת וגו' קרי ביה "הַפְּתָר תַּפְּתָר" בכתר תורה וכתר מלכות. "עֲנֵה כָּהֵן" קרי ביה עֲנֵה כָּהֵן, שצריך להיות לו מדת הענוה (ולכן עונה בלא מפיק ה'), והוא על דרך הנקי חנקי שכתב רש"י לעיל בפרשת נשא (ה' ט"ע) ע"ש'.

פרשת קרח

ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים (י"ז, כ"ג)

פרח הוא שבט לוי, ציץ הוא אהרן הכהן שלובש ציץ זהב טהור, ויגמול שקדים הם בניו, דכהנים זריזים הם, ושקדים היינו שקדנים. גם שקדים הם הפרי הממהר להפריח מכל הפירות כפירש"י.

פרשת חוקת

זאת התורה אדם כי ימות באהל (י"ט, י"ד)

דרשו חז"ל אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה. ויש לרמוז כי ימות באהל בגימט' תלמוד בבלי, ובגימט' תקכ"ד פרקי משנה (עם פרק אנדרוגינוס ופרק קנין תורה). ונרמזה כאן פטירת אדמו"ר מליובאוויטש זצ"ל במוצ"ש ג' בתמוז התשנ"ד יום א' פרשת חוקת. אד"ם נוט' אדמו"ר מליובאוויטש. ימות בגימטריא "ג' תמוז". באהל רומז שקיבל אירוע מוחי באהל חותנו ז"ל שנתיים לפני כן (ביום ז"ך באדר ראשון התשנ"ב) כשהיה בתענית

1. שוב הודיעני ר' רפאל כהן נ"י מאשקלון שרמז זה הובא בס' דמשק אליעזר פאפו (ואינו לבעל פלא יועץ אלא לחכם אחר) מערכת הה"א אות י"ב ז"ל: הספר. שמעתי שנפטר חסיד אחד בשבוע פרשת שלח לך ודרשן אחד לקח הנושא כי דבר ה' בזה וגו' ונבהלו כלם. ופירש אותו כי דבר ה' זהב - היה חשוב בעיניו כזהב, ואת מצוותו פרה. (ר"ל פרה ורבה) הכתר תכתר הנפש ההיא [כתר תורה וכתר שם טוב], ענוה בה שהיה ג"כ עניו גדול. ודפח"ח שהפך הקללה לברכה, עכ"ל. ובשם הגאון ר' ינון חורי זצ"ל שמעתי שאמר הדרשן כי דבר ה' בָּזָה - היינו בנפטר (ע"ד קיים זה מה שכתוב בזה). עכ"ד יד"ן הנ"ל.

כל היום והוא בן פ"ט שנים. וזהו **כל הבא אל** (בגימט' פ"ט) האהל וגו'. יה"ר שימליצו טוב הוא וחותרנו זי"ע בעד כל ישראל לגאולה שלמה בקרוב, אכ"ר.

פרשת בלק

ויזבח בלק בקר וצאן (כ"ג, מ')

פירש"י: דבר מועט, בקר אחד וצאן אחד בלבד. ולכאורה מה הכריחו לזה, ודילמא בקר וצאן שם המין כפשוטו ושחט הרבה. ונ"ל מדחזינן דכתיב וַיִּשְׁלַח לבלעם, דרך בזיון, ולא הזמינו לאכול על שלחן המלך, מסתמא קימץ גם בהוצאות ושחט לו בקר אחד וצאן אחד. ולכן התחכם בלעם ואמר לו להעלות מ"ב קרבנות (עשרים ואחד פרים ועשרים ואחד אילים) להורות לו כי לשוא הוא "מתקמצן", וישלם בכפלי כפלים.

פרשת פינחס

הנני נותן לו את בריתי שלום (כ"ה, י"ב)

שלום עולה 376 בגימט' ד' פעמים מזל טוב. כי פינחס זה אליהו וטס כל העולם בארבע טיסות (ד' פעמים "אליהו" בגימטריא "פינחס") ובא בכל ברית מילה לברך את הרך הנימול במזל טוב (ואע"פ שמנהגנו לומר "בסימן טוב" להולדת הבן ו"במזל טוב" להולדת הבת, מ"מ מצינו בתורה ותאמר לאה בא גד, ופירש"י בא מזל טוב. ע"ש). ושמעתי בשם הגאון ר' יוסף חיים ז"ל שכתב שלכך באה הוי"ו דשלום קטיעא, כי צריך אליהו לחלק את עצמו בכמה מקומות לניצוצות רבים כידוע. ואפשר שוי"ו קטיעא רומזת ג"כ לקטיעת הערלה, ומתיבת שלום נעשה שלים (ביו"ד) כמ"ש התהלך לפני והיה תמים. גם בריתי שלום שיהא שלום לתינוק, ולא יארע לו נזק במילה ח"ו.²

2. שוב כתב לי האברך ר' אוריאל תויתו (טויטו) הי"ו מירושלים סמך לזה, מנמרא עבודה זרה (דף י"ד סע"ב) נפל על רישא דערלתייה קטיעה. ואולי לכן נקרא קטיעא בר שלום ע"ש, לרמוז לפסוק את בריתי שלום שהוי"ו קטיעא.

פרשת מטות

וכלי הקדש וחצוצרות התרועה בידו (ל"א, ו')

בתנ"ך קורן וכלי הקדש בזקף קטן, וכ"ה בס' עין הקורא. ונראה טעם הזקף קטן כי קשה איך יקח את הכל בידו אחת, ולזה ניקדו וכלי הקדש בזקף קטן (אותם ואת פינחס ואת כלי הקדש), ואח"כ וחצוצרות התרועה בידו, שרק את החצוצרות לקח בידו. אבל מפירש"י שכתב בידו ברשותו, מוכח שהיה קורא וכלי הקדש בטעם תביר כגירסת רוב הספרים. וממילא תיבת "בידו" חוזרת על כלי הקדש וחצוצרות התרועה (כי הטרחא מפסיק יותר מהתביר כידוע) ולכן הוצרך לפרש ברשותו. ודו"ק. וכ"ה בחומש ברויאר "וכלי הקדש" במאריך תביר. ואמרתי זה בחולון באזכרת השבעה של הגרב"צ אבא שאול זצ"ל ושמע אחיו יבלח"א (כמדומה הרב יצחק הי"ו) ואמר י"שר כח.

נחנו נעבור חלוצים (ל"ב, ל"ב)

רמז למנהג ללבוש כמה חולצות בערב שבת חזון כדי שיוכלו להחליף בשבוע שחל בו ט"ב כידוע. וזהו נחנו נעבור "חלוצים", בשבוע הבא שאחר פרשת מטות ומסעי.

פרשת מסעי

את פאת קדמה אלפיים באמה (ל"ה, ה')

בטעם "ירח בן יומו, קרני פרה" (והוא מקום יחיד בכל התורה). ונ"ל רמז נמרץ מכאן, שעדי החודש הבאים להעיד על "ירח בן יומו" לאן קרניו נוטות (כמ"ש הרמב"ם פ"ב מהלכות קידוש החדש ה"ד), יש להם אלפיים אמה לכל רוח, כדתנן בראש השנה (כג:): ופסקה הרמב"ם (פרק כ"ז מהלכות שבת הלכה ט"ז).

דתי המלך

שיש בזה תיקון גדול. (מגיד דבריו ליעקב דיני הסיבה סעיף ג').

ד. מנהג הגה"ק איש מצליח זצ"ל היה לשאול את בניו שליט"א מילדותם ממש שלש מצות כנגד? והם משיבים חכמה בינה דעת, ואז הניחם בקערה. ושוב, זרוע כנגד? מרור כנגד? וכו' וכו'. למען יורגלו מילדותם להבין זאת. וכן נוהגים ומלמדים לתלמידיהם בניו רבותינו שליט"א.

ה. אין להניח בקערה שום דבר מלבד המצות והזרוע והביצה וכו'. ועל כך את מי המלח יש ליתנם מחוץ לקערה. (כף החיים סימן תע"ג אות נ"ח). ויש מיוצאי ג'ר בא שנהגו להניח שום (טרי) בקערה. וכיון שע"פ הסוד אין להניח בקערה שום דבר נוסף הקפיד הגה"ק איש מצליח לתלותם על הקערה מבחוץ.

ליל הסדר

קדש

ו. אחד אנשים ואחד הנשים חייבים בארבע כוסות. ומצוה לתת כוס יין לכל ילד שהגיע לגיל חינוך, ואפשר להקל לתת להם כוס קטנה שאין בה רביעית

הרב אדיר כהן שליט"א מח"ס ילקוט כהונה ג' חלקים ועוד

ערב פסח

א. טוב ונכון לקרוא בערב פסח סגולה נפלאה מכתבי הקודש של רבינו שמשון מאוסטרופולי. המובאת בתחילת ההגדות. וכן נהגו והנהיגו

רבותינו מרן אבי הישיבה רבי רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל ותלמידו מרן מייסד הישיבה רבי מצליח מאזוז זצ"ל.

ב. יהיה שולחנו [קערת הסדר] ערוך מבעוד יום, כדי שיוכל להתחיל את הסדר מיד כשחזור מבית הכנסת. וימהר לביתו לערוך את הסדר כדי שלא יישנו הילדים הקטנים. (ש"ע סי' תע"ב ס"א).

ג. טוב שהבעל בעצמו יערוך את השלחן ואם האשה מסדרת את השלחן, יסייע לה בהבאת הכלים והעריכה, כיון

מוה"ר הגאון ר' צמח מאזוז שליט"א באפיית מצות, לצידו הגאון המופלא ר' משה לוי זצוק"ל

כרפס

יא. יקח מהכרפס פחות מכזית ויטבלנו בחומץ או מי מלח ויברך בורא פרי האדמה ויאכלנו בלי הסבה. ויכוין לפטור אכילת המרור. (ש"ע סימן תע"ג ס"ו ואחרונים שם).

יחץ

יב. יקח את המצה האמצעית ויבצענה לשתיים, ויתן חציה לאחד מן המסובים לשומרה לאפיקומן, ונותנים אותה תחת המפה, וחציה השני ישים בין שתי המצות השלמות. (ש"ע שם).

יג. צריך לבצוע חלק אחד גדול יותר מן השני, והחלק הימני יהיה יותר גדול, הגדול כנגד אות ו', והקטן כנגד אות ד' (כי המצה האמצעית כנגד ספירת בינה הרמוזה באות ה"א הראשונה של שם הוי"ה, ואות ה"א מורכבת מצורת ד ו'). והחלק הגדול של ו' הוא לאפיקומן. (שו"ת איש מצליח חלק א' חאו"ח סימן ט"ל והגדת מגד"ל). ואין צריך לעשות צורות אלו בפועל אלא במחשבה. והעושים צורות אלו בפועל, במצות הרכות יש להקפיד שלא יעשו צורות אלו ממש אלא בלי לדקדק בזה. (או"ת שבט תשס"ז סימן ס').

מגיד

יד. מגביה את הקערה שיש בה המצות ואומר "הא לחמא עניא" עד "מה נשתנה". ויאמר ההגדה באהבה ובשמחה רבה. ומנהגנו להגביה הקערה ולסבבה על ראש המסובים וקוראים פסקת "הא לחמא" שלש פעמים [והטעם כנראה כדי שישאלו התינוקות. ומנהג זה הוזכר בב"י סי' תע"ב ובספר סדר היום

וטוב שיישנו הילדים בערב פסח כדי שיוכלו להשאר ערים בכל הסדר, ויקיימו בהם מצות "והגדת לבנך". (חזון עובדיה ח"ב בהלכות קדש סעיף ג').

ז. מצוה לחזר אחר יין אדום. (ש"ע סימן תע"ד סעיף י"א). ועדיף לקחת יין שאינו מבושל. אך אין זה מעכב. (מקור נאמן סימן תס"ו) ומי שלא רגיל ביון, עדיף שיקח בשתי כוסות ראשונות מיץ ענבים שלא בהגדה ובמצה ובמרור. ולשתי כוסות אחרונים יקח יין גמור. (מרן ראש הישיבה שליט"א בירחון אור תורה ניסן תשנ"ג עמוד תקל"ו).

ח. בקהלות ג'רבא ותימן נהגו לומר נוסח הקידוש הארוך, שנתקן בזמן הגאונים, והובא בסידור רב סעדיה גאון. והמנהג שאחר שאמר המקדש את פתיחת הברכה, אומרים כל בני הבית עם המקדש מלה במלה אשר בחר בנו מכל עם וכו' בנעימה קדושה וברגש רב, וכשמגיעים לסיימה שותקים ושומעים מגדול הבית החתימה, ועונים אמן. ומנהג נכון הוא (שו"ת איש מצליח חלק ב' חאו"ח סימן ב' הערה ב').

ט. יש לשתות הכוס בהסיבה. ולכתחילה ישתה כל הכוס, ובדיעבד אם שתה רובו, יצא ואם הכוס גדול ביותר, לכתחילה ישתה רוב הכוס, ואם שתה רביעית, יצא. (חזו"ע שם סעיף כ"ג).

ורחץ

י. נוטל ידיו לצורך טיבול ראשון. ולא יברך על הנטילה. ויש להזהר גם כן בכל השנה בנטילת ידים לדבר שטיבולו במשקה. וצריך להזהיר זאת להמון העם שאין נזהרים בזה (מגיד דבריו ליעקב דיני ורחץ).

שלחן עורך

כ. יאכל סעודתו בשמחה אך לא יאכל וישתה יותר מדאי, כדי שלא יאכל את האפיקומן אכילה גסה, וכן כדי שלא ישתכר וישן מיד. (מור"ם סימן תע"ו ס"א).

כא. יש נוהגים לאכול אליה בשלחן עורך לתבשיל שני, וכן נהג מרן הגה"ק איש מצליח זצ"ל. והטעם לזכר מ"ש בפסחים (ג ע"ב) בעובדא דריב"ב, ולהוציא מלב הקראים שאסרו לאכול אליה שהשתבשו בפסוק חלבו האליה תמימה (ויקרא ג, ט) ופירשו שהיא מכלל החלבים ואסורה באכילה ואכמ"ל.

צפון

כב. יהא זהיר לאכול האפיקומן קודם חצות. ובדיעבד יוצא ידי חובה אף לאחר חצות (הגדת מגד"ל. שו"ת איש מצליח ח"ב סימן כ"ט).

היך

כג. צריך כל אחד מהמסובים לאחוז כוסו ביד ימינו בעת ברכת המזון, וכן צריכים להזהר בזה בכל הדברים שטעון כוס. (חזו"ע הל' ברך).

הלל

כד. ישתדל לקרות את ההלל קודם חצות. ומכל מקום אם אמר את ההלל אחר חצות, יאמר ברכת יהללך בברכה וחתימה (מגד"ל. או"ת ניסן תשנ"ג עמוד תקמ"ג).

נרצה

כה. חייב אדם לעסוק בהלכות פסח וביציאת מצרים ולספר בנסים ונפלאות אשר הקב"ה לאבותינו עד שנחטפנו שינה (ש"ע סימן תפ"א ס"ב).

(בסדור הקערה) וכיוצ"ב כתב הגר"ח"ף בספר חיים לראש בהלכות המגיד (אות יו"ד) שנהג אביו והוא אחריו להגביה הקערה כשאומרים מה נשתנה על ראש כל אחד ואחד, וכתב טעם כי הקערה רומזת לעשר ספירות לכן כדי שיחולו ברכות על ראשם משפע קדושה וברכה מ"ס עושים כך]. וקריאת ההגדה בליל פסח היא מצות עשה מן התורה. וגם הנשים חייבות בה. (ילקוט כהונה הלכות מגיד).

רחצה

טו. יטול ידיו ויברך על נטילת ידים וינגבם היטב. ויזהר שלא להפסיק בין נטילה לברכת המוציא אפילו בדברי תורה (מגד"ל דיני רחצה).

מוציא מצה

טז. שיעור כזית מצה עבודת יד עשרים גרם אף לכתחילה. ומהמצות העבות כשלושים ושמונה גרם. מאחר שהמדידה לפי נפח. (מרן ראש הישיבה באו"ת ניסן תשנ"ו סימן ע"א)

יז. טוב להקפיד שכל מצות המצוה תהיינה עבודת יד. ואם אין לו יכול לקחת מצות מכונה שמורות. (שו"ת תפלה למשה ח"ב סימן י').

מרור

יח. יקח כזית מרור וישקענו כולו בחרוסת, ולא ישהנו בתוך החרוסת, כדי שלא יבטל טעם מרירותו. ומטעם זה ינער את החרוסת קודם אכילה. ויאכלנו לכתחילה בלא הסיבה. (ש"ע סימן תע"ה ס"א).

כורך

יט. יקח המצה השלישית שבקערה וכורכה עם כזית מרור וטובלם בחרוסת, ואומר זכר למקדש וכו'. ואוכלם בהסיבה ובדיעבד שלא היסב, אם קשה עליו לחזור ולאכול בהסיבה, יצא. (שו"ת חזו"ע סימן מ').

ימי ספירת העומר והג השבועות

כו. הימים של ספירת העומר צריך להרבות בהם בתחנונים, ובפרט בעת הספירה, כי השעה צריכה לכך מאד. (לשון חכמים סימן ע"ז). על כן תיקן הגאון רבינו יוסף חיים זצ"ל בספרו לשון חכמים, תפלות ובקשות מיוחדות לאומרם כל לילה אחרי הספירה, לכל לילה קריאה מיוחדת. ומה טוב ומה נעים לאומרם בכוונה. וכן הונהג בישיבה תכב"ץ בשנים האחרונות.

כז. טוב לומר קודם ספירת העומר "לשם יחוד". ומנהגנו לומר "לשם יחוד" ארוך שתיקן הגרי"ח זצ"ל. והרגיל לאומר, אף אם על ידי כך יתאחר מעט מלספור עם הציבור, אין בכך כלום. וכן נהג מרן הגה"ק רבי מצליח מאזוז זצ"ל (סידור איש מצליח). אך ישתדל מאד לא להתאחר מדאי בספירה פן ישכח מלספור, ומה גם שעל פי הקבלה רצוי לספור כמה שיותר בתחילת הלילה.

כח. פשט המנהג לא להסתפר בימי הספירה, האשכנזים עד ל"ג לעומר והספרדים עד ל"ד לעומר. (ש"ע סימן תצ"ג סעיף ב'). ולפי הקבלה אין להסתפר אלא בערב חג השבועות. וכן נוהגים בכמה מקהלות הספרדים, וכן המנהג בישיבה תכב"ץ.

כט. יש נוהגים לטווח ענפי אילנות ופרחים, בבתי הכנסת ובבתים, ויש למנהגם יסוד נאמן. (שו"ת יחיה דעת ח"ד סי' ל"ג) וכן הנהיג מרן ראש הישיבה בשנים האחרונות בישיבתנו הקדושה.

ל. פשט המנהג בכל תפוצות ישראל להיות ערים בלילה קדוש זה, ולעסוק בתורה עד עלות השחר, כדי לתקן מה שישנו ישראל בלילה שלפני מתן תורה, והוצרך הקב"ה להעירם ע"י קולות וברקים. וכתב רבנו האר"י ז"ל. כי מי שלא ישן בלילה זה אפילו רגע אחד, ויהיה עוסק בתורה כל הלילה מובטח לו שישלים שנתו, ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא. (כף החיים סי' תצ"ד אות ו').

לא. מה טוב לקרוא בלילה זה בצוותא את סדר הלימוד שתיקן האר"י ללילה זה. ולא כפי שנהגו כמה אברכים היום בליל שבועות שכל אחד לומד במקום שלבו חפץ, ומשנים מדעת בעלים הוא האר"י שתיקן לימוד זה. ועל זה נאמר "לא תתגודדו" לא תעשו אגודות אגודות. (מרן ראש הישיבה בהקדמה לקריאי מועד).

לב. אף שכשעוסקים בתורה לילה שלם ושותים כל שעה או שעתיים כוס תה אוקפה, הנכון שיברך על כוס ראשון בלבד (וראוי שיכוין במפורש על כל מה שיביאו לו במשך הלילה), מכל מקום בליל חג השבועות שיש ענין להרבות בברכות (כי חסרים כמה ברכות מתפלת העמידה וצריך להשלים מאה ברכות בכל יום), מותר לכתחילה לכוין שאינו מוציא בברכתו אלא כוס זו בלבד, וכן בכל כוס וכוס יעשה כן. (ילקוט כהונה עמ' רס"ט).

לג. יש הנוהגים לעמוד על רגליהם בשעת קריאת עשרת הדברות, ויש חולקים. והנכון להעלות בעלייה זו את החשוב שבקהל, וכל העם עומדים על רגליהם מתחילת העלייה ועד סופה, ובזה יוצאים ידי חובת כל הדעות. (מרן ראש הישיבה בירחון אור תורה מנ"א התשל"ד ס"ס כ"ז בהערה)

לד. פשט המנהג בקרב הספרדים ועדות המזרח לקרוא ביום שבועות, בנוסף לקריאת רות ומשלי, גם את האזהרות של רבי שלמה בן גבירול, ויוצאי צפון אפריקה נהגו לקרוא גם האזהרות של רבנו יצחק בר ראובן, ונדפסו במחזורים. ובחור"ל נהגו לקרוא ביום הראשון מצוות עשה וביום השני מצוות לא תעשה. ובארץ ישראל שיש רק יום אחד, נכון להשתדל לנצל הזמן להספיק הכל ביום אחד. וכן נוהגים בישיבה ומלכנו בראשנו מרן ראש הישיבה נר"ו.

לה. כתב הבא"ח שיש לקרוא תהלים בשבועות כי אז היתה פטירת דוד המלך ע"ה, ועל כן בשנים האחרונות הנהיג מרן ראש הישיבה שליט"א לקרוא את התהלים, והיות שהזמן מצומצם מחלקו בין כל הבחורים.

מקראי קודש

ליקוטים נבחרים מתורתם של רבותינו על הח

יהושע

אומר בניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל. מנא לן? אמר קרא: "ליל שמורים הוא לה", לילה המשומר ובא מששת ימי בראשית". אפשר לומר דהטעם כמ"ש רעיא מהימנא והביאו הגאון החסיד מהר"ר אלעזר מקראקא זלה"ה בספרו הנחמד מעשה רקח, דעמלק ימחה במהרה בימינו ביום י"ד בניסן ולזה: 'בניסן עתידין ליגאל' כי הוא זמן שנועד להשבית 'החמץ' בכל יראה זכר עמלק, וכשימחה זכר עמלק אז שמו וכסאו שלם. והיינו דקאמר: מנא לן? אמר קרא ליל שמורים 'הוא', הכוונה: "ליל שמורים" - לעתיד, ונתן טעם: "הוא" - דהם אותיות שמו וכסאו [החסרים ממלים 'כס' יה']. וכמ"ש הקדמונים: "אזה למושב לו" - אלף ממלת 'כסא', ואותיות ו"ה' משמו. וזהו שאמר: 'הוא' שיושלמו במחית זכר עמלק ויהיה ב"ד בניסן ולזה ליל שמורים לעתיד לבא.

(מדבר קדמות מערכת נ' אות כ"ט)

ברכת האילנות.

"וברא בו בריות טובות ואילנות טובות". שח הגאון הרב נסים בן שמעון שליט"א ראב"ד ת"א, פעם הלכתי לראות איזו דירה בעקבות דין תורה שהוגש ע"י השכנים נגד בעל הדירה שרצה להרחיב את דירתו, לכשבאתי למקום, תוך כדי שאני פונה כה וכה, ורואה שאין כאן מקום לטענה כלל, אמרו לי השכנים: כבוד הרב, יש כאן אילני דמלבלבי אולי רוצה כבודו לברך ברכת האילנות? ענית להם: בברכת האילנות אומרים "וברא בו בריות טובות ואילנות טובות" ולכאורה קשה, מאחר שהברכה היא על האילנות מה ראו להכניס באמצע 'בריות

הרב מצליח עמוס מאזוז הי"ו

שלושים יום קודם הפסח

ביותר צריך להתעורר בתשובה אלה השלשים יום קודם פסח, כי עיינו תכלינה אל צפיתנו למאמר חכמי ישראל שאמרו בניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל (ר"ה י"א ע"ב), והן בעוון הניסנים נראו בארץ זה כמה מאות שנים ואנחנו לא נושענו. ובודאי שבהתקרב הימים האלה רחל מבכה על בניה, וה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שאג ישאג על נוהו, וכל צבא המרום ומשיח צדקנו יושבים ומצפים בשבעה עינים לראות אם הגיע קץ הפלאות כי עת לחננה כי בא מועד. לכן חייב כל אדם להתעורר ולעשות כל אשר בכוחו לעשות, ולשפוך נפשו לפני ה' יום ליום ולילה ללילה על הגאולה, אולי ימצא עת רצון ויתעשת האלוקים השומע תפלת כל פה, וישמע קול תחנוניו, ועל פנים תפלתו ומעשיו עושים רושם ועילוי לשכינת עוזנו על שבר בת עמו ועל צער השמים, וסוף הכבוד לבוא ויזכה ויראה בנחמת ציון ובבנין קדשנו ותפארתנו שיבנה במהרה בימינו, אמן כן יהי רצון.

(פלא יועץ ערך חמץ)

חודש ניסן

פרק קמא דראש השנה (דף י"א ע"ב) "ר'

על החגים והמועדים

טובות?

אלא כי קודם צריכים

השכנים להיות 'בריות טובות' ולא

להיות צרי עין בשכניהם ואחרי כן אפשר לברך על האילנות הטובות.

(דבש לפי מערכת ל' אות י"ב)

פרשת הנשיאים

האיש הירא יזהר לקרות פרשת הנשיא בכל יום ויום מימים אלה אשר חביבה היא מאד בעיני המקום. כי כל נשיא ונשיא היו לו סודות גדולות אשר המשיכו שפע והארה כל אחד לשבט כל ימי עולם, ולא לחנם כתבה התורה כל שבט ופרטי הקרבן של כל אחד ואחד, אעפ"י שכולם שוו בשיעוריהן, והיה ראוי לומר בדרך קצרה "וכן זה הנשיא הקריב, וכן זה הנשיא כן". אלא לכל א' היו לו סודות מיוחדות ובקריאה מפרשה שלו הוא מעורר הארת קדושתו עליו.

(חמדת ימים פסח פ"א)

עצת

ה' ברמז הרומז

באומרו "אך ביום - עישור - הראשון תשביתו שאור מבתים", להזהיר על ימי עישור הראשון בהגיעו לחינוך בטרם יבינו סירותיו אטד... וזה רמז לנו התנא באמת באמור: "אור לי"ד בודקין את החמץ לאור הנר". והוא: כי כאשר השאור מחמיץ העיסה, היצר הרע מחמיץ ומפסיד את האדם ומעפשו. ועל כן חל עליו חובת ביעור היצר הרע מעליו, ולא ייחל עד אשר יגדל או לעת זקנה חלילה. כי אם "אור לי"ד - הנער הוא במלאות לו שנת י"ג ויום א' שמתחיל [שנת] הי"ד, כי אז ייחל היצר הרע לפעמו יבעיר את הבעירה וזהו: "לאור הנר", וזה: "בחורין ובסדקין" בכל מצפוני לבו ומחבואות פניותיו.

(חמדת ימים - פסח פ"ג)

עשר המכות

הטעם שנענשו פרעה וכל עבדיו בעשר המכות, הלא השי"ת הוא שחזק את לבם ולמה יזמתו מה עשו? אלא לפי שהחטיאו את ישראל עד שהכניסום לארבעים ותשעה שערי טומאה. וכמו שאמר הפסוק: "וירעו אותנו המצרים" - שעשו אותנו רעים למקום. וקימא לן: "כל המחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה". ולכך חיזק השי"ת את לבם, ולא הספיק בידם לשוב מדרכם לשלח את ישראל, ופתאים עברו ונענשו. הרב כלי יקר ז"ל (פרשת שמות על פסוק הנה עם בני ישראל). א"ה. אפשר שזה רמז הכתוב (שמות ד' כ"א):

חמץ

הר"ם אלשיך ע"ה היה דורש כל ענין החמץ על היצר הרע, כי הוא שאור שבעיסה שתחמיץ את האדם. וצוה הקב"ה: "שבעת ימים מצות תאכלו" - לומר, ששבעה ימים הם שבע עשרות שנים, "לא יראה שאור", שהם ימי שנותינו בהם שבעים שנה. ושלא נמתין עד י"ג שנה רק: "אך ביום הראשון" בקצת העישור הראשון, "תשביתו שאור מבתים", ולא יתעצל מלבער שאור שבעיסתו עד זקנה ושיבה. כי אוי מי יחיה "מיום הראשון עד יום השביעי"... והן זאת

"אחזק את לבו ולא ישלח את" ר"ת [גימטריא]:
מ"ט. רצונו לומר בשביל שהחטיאו את ישראל
והכניסום למ"ט שערי טומאה וכנזכר. המקי"ש
ס"ט.

(לחם לפי הטף מערכת פ' אות י"ג)

שירת הים

אמרו רז"ל: בשעה שהיו המצריים טובעים
בים, בקשו מלאכי השרת לומר שירה. אמר
להם הקב"ה: מעשה ידי טובעים בים ואתם
אומרים שירה. ויקשה, דאיך ישראל אמרו
שירה? ותירצו בזה המפרשים: דהמלאכים
בשעה שהיו [המצרים] טובעים, בו בפרק, רצו
לומר שירה, דעדיין לא נגמר הנס, ולא נתגלה
כי הם טובעים. ולזה אמר הקב"ה: שלא יאמרו
שירה באותה שעה. דייקא נמי דקאמר: "מעשה
ידי טובעים" וכו' [לשון הווה]. ועוד תירצו, דבעל
הנס יכול לומר שירה על הצלתו, מה שאין כן
אחרים שאינם בעלי הנס. ומסתברא כשינויאי
קמא שהרי אמרו רז"ל שהמלאכים אמרו
שירה אחר ישראל, ויש אומרים אחר הנשים
גם כן. [ולתירוצא בתרא אכתי תקשי]. והגם
כי יש לקיים תירוץ שני, דאם היו [המלאכים]
בעלי הנס, אף בשעה שטובעים יכולים לומר.
[אפילו הכי] שפיר אמינא דמסתברא כשינויאי
קמא, דהא שינויאי תנינא, אצטריך לקמא. ברם
שינויאי קמא לחודיה נמי קאי. ודו"ק.

(מדבר קדמות מערכת ש' אות ח"י)

הזת הים

דרשו בגמ': "חכם לב יקח מצות" - זה משה.
שכל ישראל נתעסקו בבזה, והוא הניח הבזה
ונתעסק בעצמות יוסף וראיתי להרב פני דוד
(סדר קרח) שהקשה, הא כל שבט לוי לא היה
לו חלק בבזה מפני שלא נשתעבדו, והבזה שכר
העבודה, אם כן מאי רבותא דמשה שהניח
הבזה? ע"ש. ונ"ל דלא קשיא דבמדרש רבה
בפרשת שמות איתא: "וירא בסבלותם" -

שהיה רואה בסבלותם ובוכה, ואומר: "חבל לי
עליכם", "מי יתן מותי עליכם", שאין לך מלאכה
יותר ממלאכת הטיט, והיה נותן כתיפו ומסייע
לכל אחד ואחד מהם. ע"ש. הרי שמשה רבנו
עשה מלאכת העבדות עמהם, ואם כן יש לו
חלק בבזה, אף על פי שכל שבטו אין לו חלק.

(כף הכהן - לקוטים דף ז"ך ע"ב)

סיפור נס קריעת ים סוף

ונכון להיות כל איש סופ"ר בביתו על שולחנו
סיפור הנס של קריעת ים סוף בלילה הזאת.
להודיע ולהודע את היד הגדולה אשר עשה ה'
במצרים כהיום הזה. למען ילמדו בניו ובני ביתו
ליראה את ה' הנכבד והנורא את ה' אלהינו.
"ונודעה יד ה' את עבדיו" מתוך הנס הנפלא
ההוא. אשר גם זה בכלל מצות עשה "והגדת
לבנך ביום ההוא", וכל המרבה לספר הרי זה
משובח... כי על כן סדרתי בתחלת הפרק הזה
סיפור הנס, ועזווזו למען ילמד בו כל איש על
שולחנו בלילה הזאת לאשתו ובניו ובני ביתו.
ולמען ישמעו ויראו אשר האיש המשכיל מתוך
סיפור הנס ימשוך בחכמתו מוסר השכל,
להורות להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה
אשר יעשון, לעבוד את ה' ולא ימרו את דברו.
ולומר אליהם לכו בנים שמעו לי יראת ה'
אלמדכם... וזהו עיקר הטעם בענין ספורי
הנסים אשר חייבוננו חז"ל, אשר מתוכם ילמדו
ליראה ולאהבה את שם המלך הגדול הגבור
והנורא קדוש הוא. אשרי העם שככה לו אשרי
העם שה' אלהיו.

(חמדת ימים, פסח, פ"א, שביעי של פסח).

חול המועד פסח

איתא בגמ' סוף מכות: "אמר ר' שמעון משום
ר' אלעזר בן עזריה כל המבזה את המועדות
כאלו עובד עבודה זרה שנאמר: "אלהי מסכה
לא תעשה לך". וסמך ליה: "את חג המצות
תשמור". נראה לי הטעם דלא נכתב דבר

בה קדושים משרתי עליון בספרים. כי מבלעדי תעלומות חכמה שבה... הנה תוסף תת כוחה פה למטה בארץ... למחסה ולמסתור לעת תמוט רגלינו על רוב עונינו, ונתמלא הסאה להשמיד שונאיה של ישראל. הנה לכבוד ולתפארת גדלותה של מצוה זאת, עזר מצרית תהיה, ויגרש מפניהם אויב ויאמר השמד (דברים לג כז). כאשר חכמים הגידו (ויק"ר כ"ה ו'): כי היא שעמדה לאבותינו בימי גדעון דכתיב "ויבא גדעון והנה איש מספר לרעהו חלום. ויאמר הנה חלמתי חלום והנה צליל לחם שעורים". מהו צליל לחם שעורים? רבנן אמרי על שצלל עליהם אותו הדור מן הצדיקים, ובזכות מה נצולו? בזכות לחם שעורים, ואיזו? זו מצות העומר. וכן בימי חזקיהו ואסמכוה אקרא: "ובמלחמת תנופה נלחם בם". וכן בימי יחזקאל דכתיב "ואתה קח לך חטים ושעורים". והאחרון הכביד, בימי המן הרשע אשר אמרו (שם) שכשבא המן אל מרדכי ותלמידיו יתבין תְּנִיין [שונין]. אמר להו המן: במאי עסקיתו? אמרו ליה: במצות העומר. אמר להו: הדין עומרא דמאי הוא, דדהב או דכסף? אמרו ליה: דשערין. אמר להו: וכמה הוה טימיה דידיה בעשר קנטרין?! אמרו ליה: סגיין ב' מנין. א"ל: קומו. דנצחי עשרתי מנכון לעשרת אלפים קנטרייא דכספא דידי וכו'.

(חמדת ימים - פסח, פ"א, עומר)

חג השבועות

טעם שנקרא שבועות, כי נשבע הקב"ה שלא ימיר אותנו, ואנחנו נשבענו לו שאין אנו ממירים אותו ח"ו. הרב עיר וקדיש אור החיים בס' טור ברקת סי' תצ"ד.

(מדבר קדמות מערכת ש' אות ז"ך)

חג מתן תורה

ישנה שאלה גדולה: מאחר וכל העולם נברא בשביל התורה כמ"ש: (ירמיה לג, כה) "אם לא בריתי יומם וליל חקות שמים ואטרף

זה אלא בחג המצות משום דהוא זכר ליציאת מצרים ומיניה ידעינן דישאל בחינת בנין למקום, דאז ידעינן בברור דחפץ ה' בנו. דאי בבחינת עבדים, השתא הכא דאנו בגלות, לא היה לנו לזכור מה שהיה כבר. דעבד שמכרו רבו, כלום יש לו לרבו עליו כלום. ואיתא בגמרא: דאיכא מאן דאמר דאפילו בזמן שאין ישראל עושים רצונו של מקום נקראים בנין כמו שאמר הכתוב: "בנים משחיתים". ומ"מ אם עובדים עבודה זרה לכולי עלמא אין נקראים בנין. כמ"ש ז"ל. וזהו: "אלהי מסכה לא תעשה לך", אז - "את חג המצות תשמור", דאנו בבחינת בנין. אבל המבזה את המועדים, משום דסובר דאנו עבדים, אז הוי כאלו עובד עבודה זרה דומה בדומה. אבל השמח במועדים מורה על חיבת ישראל למקום שהם בבחינת בנין.

(כף הכהן - ליקוטים)

ספירת העומר

הטעם שאין מברכים שתי ברכות אחת לימים ואחת לשבועות, שהרי שני מצוות הן. כתב רבנו ירוחם ז"ל (נ"ה ח"ד, דף מ"ד ע"ג, ע"ש) משום דכתיב: "שבעה שבועות [תספר לך מהחל חרמש בקמה]" וגו', נמצא שלא נכתבה ספירת שבועות כי אם גבי [קצירת] עומר [ולכן בזמן הזה דליכא עומר אין מצוה מן התורה לספור שבועות], אבל ספירת הימים לא כתיב גבי עומר. נמצא ד[ספירת] ימים הוא מן התורה אפי' לזמן הזה דליכא עומר, [אבל ספירת השבועות] אינה אלא זכר למקדש לבד ואין מברכין עליו מידי [דהוה] אכריכת [מצה והלל] של פסח, וערבה [ד' מינין] [דשביעין] של סוכות. עכ"ל.

(חמ"י שם)

גודל מעלתה ואשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה להיות זריז ונזכר בכל מה שהזרנו בה, מה טוב חלקו ומה נעים גורלו, אשר מי ימלל גבורותיה וסגולותיה אשר האריכו

ויעסוק על שלחנו בדברי תורה מעניינו של יום, בזוהר ובשאר ספרים, איש לפי ידיעתו. כי גם הנפש לו תמלא מלחמה של תורה. ואם אנסתו שינה ינוח ראשו מעט, מוטה ולא מושכב, שלא להגרות בשינה. ויקום בזריזות לחזור אל עסק התורה כי היום גורם, להיות נמנה שעה אחת בו כיום שלם בשאר הימים, וחביבה תורה בשעתה.

(חמדת ימים שבועות פ"ג).

עשרת הדברות

עשרת הדברות בדיבור א' נאמרו. ואמרו רז"ל אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום (מכות דף כ"ג). אפשר שזה רמז הכתוב (תהלים ס"ב): "אחת דבר אלהים שתיים זו שמעתי" וגו'. ר"ל, כי אלהים דבר כל עשרת הדברות בדיבור אחד, ואני לא שמעתי מהם, רק שתיים - אנכי ולא יהיה לך.

(הרב המקי"ש בהגהה לספר לחם לפי הטף מערכת ע' אות מ'. ע"ש).

דברות. מה שאנו אומרים עשרת הדברות ולא עשרת הדברים כי דברות גימטריא תרי"ב, ו'יראה' תרי"ג. לפי ששקולה כנגד כולם והיא ביד האדם, שנתן [הש"ת] הבחירה בידו. תשב"ץ לתלמיד מהר"ם סי' תס"ה.

(דבש לפי מערכת ד' אות כ"א)

לא שמת"י מדוע לא קבעה לנו התורה "יום חג" למתן תורה? בתורה לא נזכר רק "וביום הבכורים תביאו מנחה לד'", התורה קראה לזה, יום הבכורים, ולא "חג מתן תורה", ויש להבין מדוע? ומה שאנו מזכירים בתפלה חג השבועות "זמן מתן תורתנו" - זה רק מתקנת רבותינו, אבל בתורה לא מוזכר חג מתן תורה, והדבר פלא!

אמנם שמעתי או ראיתי מסבירים טעם יפה, כי אין חג מתן תורה דומה ליתר החגים, כי יתר החגים מצטמצמים רק ליום החג בלבד למשל חג הפסח או חג הסוכות, אין להם שייכות לימים שמחוץ לימי החג וכן ביתר החגים, משא"כ לימוד תורה שייך בכל יום, ולכן לא קבעה התורה "יום חג" למתן תורה כי מתן תורה ישנו בכל יום, ואין לזה יום מסוים.

ומפי הרב סלימאן ששון זצ"ל שמעתי טעם יפה, כי התורה לא רצתה לקבוע יום חג למתן תורה כי אם התורה חביבה בעינינו, ובודאי חביבה, אין צורך שהתורה תצוה עלינו לעשותו חג. כי אנחנו מעצמנו נשמח עליו ונעשהו חג לאור חביבותה של תורה ואין טעם לצוות לזה כי ודאי אנו מרגישים בשמחתה, ודפח"ח.

(קול יהודה להגר"י צדקה עמ' נ"א)

סעודת יו"ט של חג מתן תורה

מנהג קדמונינו לבצוע בסעודה זו במצות של פסח, שהיא זכר לחירות, וביום הזה היינו חירות ממלאך המות ומשעבוד מלכיות כמו שאמרו חז"ל: ויש נוהגין לאכול חלב עם דבש זכר לתורה שנאמר בה "דבש וחלב תחת לשונך". ולבאים בסוד ה' יש להם טעם נכון עפ"י מ"ש בזוהר כי אותם השבעה שבועות היו לישראל כשבעה נקיים וכו' "ודם נעכר ונעשה חלב" ונהפך מדין לרחמים. ועין המשכיל בדוגמא עליונה תצפנו. ויש נוהגים לעשות זכר לב' הלחם ועושים שתי לחמים יפים ומתובלים ביותר על השולחן שהוא במקום המזבח.

מלכם הראשם

פנינים מתורתו של מרן מייסד הישיבה זצוק"ל

יום עש"ק ז' שבט התשכ"ב

לחג הפסח

בפרשת בא נאמר שאחרי התראת משה בפרעה ועבדיו בביאת הארבה, אמרו עבדי פרעה אליו: "עד מתי יהיה זה לנו למוקש" וגו', וכאשר הושבו משה ואהרן ולא מצא דרך פשרה עמהם, כתיב: "ויגרש אותם מאת פני פרעה". ויפלא והרי השאלה [במקומה] "עד מתי יהיה זה לנו למוקש וגו' הטרם תדע כי אבדה מצרים", ואה"נ אם היו מוצאים דרך פשרה הנה מה טוב, אבל אחר שלא מצאו איך סבלו לקבל המכה בדומיה, הטרם ידעו כי אבדה מצרים?

ועוד יפלא שאחרי בוא המכה אמר פרעה למשה ואהרן: "חטאתי לה' אלקיכם ולכם", מה שלא נאמר זה בשום מכה. ואם כמו שכתבו המפרשים מפני שגירש אותם תחילה, מה בכך? וכי חידוש הוא אם המלך יגרש אותם, והרי המכה לא באה בעבור זה, ואילו שלח את ישראל אפילו חלילה יגרשם ויחרפם לא תאונה אליו רעה, ואם להפך עודנו מסרב לשלח אפילו יכבדם יותר מגופו עודנו לוקה.

והנראה לי להבין הכל ע"פ **משל** למי שחט למלך, וישלח לו המלך ע"י אחד משריו שהוא נתחייב מחמת חטאו לפרוע מאה דינרים למלך. ויבא החוטא ויסרב לפרוע. וימסרהו המלך למקל חובלים, ויהיה כאשר לא יכול לסבול, ויאמר: "הניחוני הנני פורע", וכאשר ינוח מכאבו חוזר ומסרב, וכן כמה פעמים. פעם אחת חשב להתפשר בארבעים וחמישים או ששים למאה ולא עלה בידו. שוב ביקש זמן מה ונתנו לו חמשה ימים, מה עשה? הלך ולקח ספר החוקים ויתבונן בו יומם ולילה, והנה לפי דעתו מצא שהחטא שלו מפורש שעולה עונשו שמונים דינרים. ויאמר בלבו: "אין זאת כי אם שהשר רוצה לקבל מאתו מאה דינרים ולקחת מהם עשרים לעצמו, כי המלך לא יקח יותר מהחוק שלו".

ויקם בבקר וילך בלב בריא וחזק אל השר ויאמר: "אני מוכן לשלם שמונים דינרים כפי החוק ולא יותר". וכאשר סירב השר לקבל, התברך בלבבו לאמר: "אני אשלח מכתב למלך על דנא פתגם, ואז אדרבא המלך יעניש את השר על שרצה לגנוב עשרים דינרים לעצמו", וכן עשה. אך ראה שבכל זאת ניתן צו מאת המלך לתתו למקל חובלים כבראשונה, ואז הבין את החוק

או מאיזו סיבה שתהיה.

והנמשל מובן מאליו, כי פרעה ועבדיו באמת נתייראו מן המכה. אך מצד שני חשדו את משה ואהרן שהם אומרים בשם ה' לעבוד את האלקים, ובקרבתם ישימו ארבע לברוח. ולפיכך עשה עצה נבערה לנסותם ולהביאם בכור המבחן ואמר: "לכו עבדו" וגו' וגו', וסוף דבריו היה: "לכו נא הגברים ועבדו את ה' כי אותה אתם מבקשים, אך הטף והנשים והצאן והבקר זהו תוספת מלבכם", ובכך התברך בלבבו לאמר לא תגש אליו הרעה יען שהוא נקי עם ה' [שאמר שלח את עמי ויעבדוני, ולזה די שילכו הגברים לעבוד], ואדרבה חלילה יעניש את משה ואהרן שעכבו בעד הגברים שלא לצאת לעבוד את ה' עד שילכו גם הטף וכו', כאותו האיש שחשב שאדרבא המלך יעניש את השר שלא שרצה לגנוב מה שהוא לעצמו, וזהו אמרו: "כי רעה נגד פניכם". אך כאשר באה ונהיתה מכת הארבה, אמר: "חטאתי לה' אלקיכם" - שנראה שרוצה לשלח את הכל ואני סירבתי. ולכם" - שחשדתי בכם שהוספתם זה מלבכם.

מוסר מלכים

הישיבה, אמרתי לו אומרים זה הקבר של רע"ק, עמדנו שמה קראנו את התפילה שכתב אותה הבא"ח בלשון חכמים, על הקבר של רע"ק. אחרי שגמרנו, ראש הישיבה אומר לי כאן ודאי זה המקום של רע"ק, זה לא השערה, כאן זה מקום הציון של רע"ק בודאי! לא יודע מה הרגיש, אחרי שקרא את כל התפילה הזאת, אמר כאן רע"ק. כאשר מדי פעם אנחנו מזדמנים בל"נ לטבריה אני הולך לשם. באמת יש הרגשה מיוחדת, בל"נ משתדל ללכת ולקרוא את התפילה, גם בליל כיפור משתדלים לקרוא את זה כל שנה, ממש זה שובר לבבות. מעורר, - רע"ק לא זכה לדרגה הזאת של רשב"י, השנה ל"ג לעומר חל ביום ששי, ערב שבת, ואנשים חוזרים מוקדם, כי מאוחר לשבת, אתה לא יכול להמשיך עד הלילה, בכ"ז חצי מליון אנשים באו לבקר. מה האבן המושכת הזאת, במה זכה רשב"י שלא זכה אף תנא?

על השאלה הראשונה, המפרשים אומרים, רשב"י, המטרה שלו היתה כזאת: "ואל תתחבר לרשע". אם אדם הוא רואה מה שעשו הרומאים ואומר בלבו, הרומאים האלה, תראה הם עשו לנו דברים טובים, נו נתנו לנו עוד יותר ללמוד תורה, לא צריך לאבד הרבה זמן בנסיעות, יש גשרים. לא צריך בשביל ללכת ולקנות קצת ירקות לנסוע עד למושב, הביאו לנו את הכל לשוק על ידינו. אם אדם רואה ברומאים וכן בכל רשעי ישראל שה' יחזירנו בתשובה, אלו אנשים, עשו טוב, אז האדם מידבק להם. וכאשר האדם מידבק להם מקבל מהם השפעה רעה, אפילו אם אומר, בודאי, ח"ו אני לא מתכוין ללמוד מהם כהוא זה. אבל אין מה לעשות האדם מתחבר ואז לאט לאט... איך יש פתגם בערבית: כלמא פצבאח כלמא פלעשייה, אלמסלמה תכון יהודייה. אני אתרגם לכם,

פרקי מוסר מאורחותיו של רשב"י

שיחה שנמסרה המוצאי שבת קודש פרשת החקותי ערה ל"ג לעומר' התעס"ח, הישיבה גדולה. מוגשת לפניכם כלשונו כמעט מלה מלה, כדי לשמור על הניחוח המרתק, כאילו נאמרת עתה מפי מוה"ר שליט"א.

מפורסם המעשה בגמרא שבת (לג.), ר' יהודה שיבח את הרומאים ר' יוסי שתק ורשב"י גינה אותם וההמשך ידוע.

אנחנו נעמוד על שלש שאלות, שאלה ראשונה ובאמת היא קשה מאוד, בשביל מה לו לרשב"י להתגרות ברומאים, בשביל מה לו, הוא לא ראה את רבו ר"ע שהרגו אותו במיתה משונה? לא שמע על עשרת הרוגי מלוכה? לא שמע כל הצרות שעשו הרומאים לעמ"י? ריו"ס שתק גם אתה תשתוק, לא רוצה להגיד עליהם מלה טובה אל תגיד, אבל בשביל מה לך, מה אתה מרויח מזה?! כן, כל מה שעשו, רק לצורך עצמן, אבל בשביל מה לך לדבר?!

עוד שואלים המפרשים, כולנו יודעים, זה לא סוד מה שזכה רשב"י, ביום ההילולא שלו באים מאות אלפים, אומרים חצי מליון איש באו השנה להילולא שלו, לעומת זה, רבו רע"ק - שמשו רבנו אומר לקב"ה יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה על ידי, משה רבנו רואה ברע"ק יותר גדול ממנו, רע"ק - נכון מדי פעם באים לציון שלו בטבריה - בזמן שבאנו עולים חדשים, בשנה הראשונה לקחתי את ראש

פירקי מוסר מאוצרו הטהור של מוה"ר הגאון רבי צמח מאזוז שליט"א

ודאי שאתם לא מבינים

בערבית, מלה בבוקר מלה בערב גם הערביה תהיה יהודיה, זהו, אדם שהוא מתחבר למישהו, ואם הוא רואה אותו בהערצה רואה אותו בהערכה, הוא לומד ממנו, אין מה לעשות.

בזמנו לפני כעשרים שנה היה שמיר רה"מ, רצו לעשות החלפה, היה ככה בתוך חברי הכנסת רצו להחליף להמליך מישהו אחר. הרב שך זצ"ל דעתו לא היתה נוחה מזה ואז עשה מה שעשה. ואח"כ היו בעיות, איך שמיר יוכל להמשיך להיות רה"מ, עמדו בפניו שלש בעיות, צלצל לו. הרב שך אמר לו תעשה כך, עבר את המכשול הראשון. צלצל לו אמר לו יש לי את המכשול השני, אמר לו תעשה כך. צלצל לו פעם שלישית, אמר לו יש לי את המכשול השלישי אמר לו תעשה כך, והקים ממשלה. אחרי שהקים ממשלה, הוא, שמיר, רצה בתור הכרת הטוב לבוא לפוניבו' בשביל להגיד לרב שך, תודה רבה עזרת לי להקים ממשלה, שאני יהיה ראש ממשלה, ואז צלצל לעוזר של הרב שיגיד לו לבוא, מתי לבוא, הוא רוצה לבוא להגיד לו תודה, כמובן איך יבוא, יבוא ברכבו ובפרשיו עם עיתונאים ועם רעש גדול מאוד מאוד. מה היתה התשובה של הרב שך? אני מבקש שלא יבואו, אני מבקש שלא יבואו. שתי סיבות היו לו: סיבה אחת, ביטול תורה. יבוא, התלמידים ישבו בבית מדרש וילמדו, נו רה"מ הגיע, איך נראה אותו מוקף שמירה אבטחה רעש גדול ועשרות עיתונאים. סקרנות, סקרנות, רוצים ללכת ולראות, ביטול תורה. דבר שני: אמר, טוב אין לנו ברירה, זה מה שטוב ביותר יש לנו שמיר הטוב ביותר, טוב שהוא יהיה רה"מ, אבל שהבחורים יראו מזה השפעה?! כזה ראה וקדש! הייתי פעם באיזה חתונה, פעם

בזמן ששמיר היה רה"מ, פעם בזמן שפרס היה רה"מ, אני ישבתי רחוק, אבל ראיתי איך בחורי הישיבות התקבצו, באמת שאני לא מביין, האם יש לו שני משקפיים? יש לו ארבע עיניים? יש לו מצח כפול? הוא בן אדם. אני באמת לא הבנתי את בחורי הישיבה האלה, זו הייתה חתונה חרדית של איזה בחור ישיבה, מאות צבאו, עמדו, ישבתי שם רחוק, רק ראיתי אותו כאשר עמד ויצא, ראיתי שמיר כאשר יצא, גובה בקושי מטר וחצי, אבל מה כולם היו מתרגשים והסתובבו אחריו, זה שטות. וזה באמת היתה כוונתו של הרב שך, לא רצה, לא רצה. כאשר מעריצים ב"א חושבים שאם יש לנו טוב, כ"ז ממנו, וזה טעות, וזה טעות. רשב"י פחד מזה, רשב"י פחד מזה, יעריצו את הרומאים, ואז מה שיעשו הרומאים זה קדוש, כי הרי אלו אנשים חכמים, נבונים, תראה מה עשו, לכן רצה לבטל את ההשפעה שלהם. שיגידו מה שעשו לא עשו אלא לצורך עצמן, בזה מנע את הסחף הזה שילכו אנשים אחרי הרומאים.

למה מאוד מקפידים בישיבות הקדושות לא ללכת אחרי האופנה, יש היום אופנה חליפה כזאת, יש היום אופנה חולצה כזאת, יש היום אופנה ביגוד כזה, פשוט מאוד, כל האופנות האלה זה סחף, רואים מי זה באמת עושה כל האופנות האלה, איזה גוים בפרץ בניו יורק אני לא יודע, אלו האלילים, כרות יכרתון. הולכים נוהרים אחריהם, לא! לא! מי הם, מי הם?! אני עוד זוכר לא יודע אם זה היה בזמנכם או לא היה בזמנכם, איך היו מכנסיים למטה

מלך ישראל, הוא היה מלך יהודה, והיה בשלום עם מלך ישראל, אחאב המלך אמר לו בא אתי תעזור לי במלחמה, "ויאמר אחאב מלך ישראל אל יהושפט מלך יהודה התלך עמי רמות גלעד, ויאמר לו כמוני כמוך וכעמך עמי ועמך במלחמה יד ביד", גם אתה יהודי, אבל אחאב - איזה רשע היה, היה חוטא ומחטיא, הקב"ה שולח אליו: "וישב יהושפט מלך יהודה אל ביתו בשלום ירושלים ויצא אל פניו יהוא בן חנני החוזה הנביא ויאמר אל המלך יהושפט הלא רשע לעזור ולשונאי ה' תאהב ובזאת עליך קצף מלפני ה', אבל דברים טובים נמצאו עמך כי בערת האשרות מן הארץ והכינות לבבך לדרוש האלוקים". גם בזמן שהקב"ה התרגז עליו שהלך לעזור לרשע אחאב, הקב"ה גם נזכר בדברים הטובים שעשה. בהמשך, טוב, אחאב מת, מלך בנו, ורצה בנו של אחאב, רצה לעשות אניות לנסוע תרשיש בשביל להביא סחורות. הוא יודע, אבא שלו ויהושפט היו חברים, בא נעשה מסחר יחד נרויח יחד, לכאורה באמת, לכאורה עד גבול מסוים אנחנו חברים, כמו שאומרים אחינו האשכנזים עד לכיס, עד לכיס מסחר, אבל הוא לא אוכל איתו ולא מתידד איתו מה יש כאן, "ויתנבא אליעזר בן דדוהו ממרשה על יהושפט לאמר בהתחברך עם אחזיהו פרץ ה' את מעשיך וישברו אניות ולא עצרו ללכת אל תרשיש".

הקב"ה לא מצא חן בעיניו שיהושפט המלך הצדיק מתחבר עם אחאב אפילו רק לגבי מסחר, האניות נשברו והכסף טבע, טבע בים, הלך. למה, למה, מפני שההתחברות הזאת אין בה גבול, אתה לא יכול לדעת רבותינו אסרו בישולי גוים, למה, מפני שהגוי יאמר לו: נו תפאדל, תבוא, אני יקנה לך אוכל, בשר כשר גלאט בית יוסף, תאכל, יש קירוב דעת. אחרי שיש קירוב דעת, אתה לא תוכל לדעת. לאיזה מצב יגיעו. ואת זה רשב"י צפה וראה, רבי יהודה שיבח את הרומאים, ודאי שהיתה לו כוונה טובה, היתה לו כוונה בשביל שהרומאים

רחבות כאלה אולי שלושים ס"מ, בהתחלה כאשר התחילו בשוק להסתובב, אמרתי מה זה, מה זה איזה דוגמא משונה כזאת, לאט לאט, עד שכולם. אח"כ כבר מכרו כל הסחורה הזאת, אנשים זרקו כל המכנסיים עם הרגלים הצרות, נו איך לעשות כסף, בא נחזור עוד הפעם לאופנה הזאת וממילא אנשים יזרקו את כל הבגדים האלה ויקנו בגדים אחרים, לא! לא! לא להתיחס להם! מה שיש לנו להתיחס? לתורה! לראות חכמי התורה, אלו הגדולים, וזה מה שרצה רשב"י להחדיר. וסיכן את חייו, ידע שסוף סוף המלים האלו ישמעו למלכות, והקב"ה יצטרך לעשות לו נס, ולא רק נס, נסי נסים כדי שישרוד בחיים, אמר אני ארויח דבר אחד, שאחדיר בראש לבני ישראל הצעירים והמבוגרים, לא ללכת אחרי הרחוב, לא ללכת אחרי הרחוב.

בנביא בדברי הימים הפסוק מדבר מאוד מאוד יפה על יהושפט המלך: וימלוך יהושפט בנו תחתיו ויתחזק על ישראל ויתן חיל בכל ערי יהודה הבצורות ויתן נציבים בארץ יהודה ובערי אפרים אשר לכד אסא אביו ויהי ה' עם יהושפט כי הלך בדרכי דוד אביו הראשונים ולא דרש לבעלים כי לאלהי אביו דרש ובמצוותיו הלך ולא כמעשי ישראל ויכן ה' את הממלכה בידו ויתנו כל יהודה מנחה ליהושפט ויהי לו עושר וכבוד לרוב "ויגבה לבו בדרכי ה'", לא היה מתבייש: אני בחור ישיבה, לא, אם אני אלך ככה בלי כובע, ככה אני יראה אולי קצת רגיל, לא! ויגבה לבו בדרכי ה', כן, אני מלך ואני מתגאה בתורה, אני עבד ה', ויגבה לבו בדרכי ה', ועוד הסיר את הבמות ואת האשרים מיהודה, "ויהי יהושפט הולך וגדל עד למעלה ויבן ביהודה בירניות וערי מסכנות ומלאכה רבה היה לו בערי יהודה ואנשי מלחמה גבורי חיל בירושלים", ועוד ועוד ועוד, הפסוק עוד מספר הרבה דברים גדולים במה שהקב"ה נתן ליהושפט.

אבל מה יהושפט טעה? היה בשלום עם

הקב"ה נטע בלב האמא אהבה לבן, אהבה לתינוק, ולכן היא מוכנה להתמסר אליו בכל, מי שיתמסר לקב"ה, הקב"ה אוהב אותו ונותן לו מעל ומעבר. רשב"י בא להתמסר בשביל התורה, רק בשביל התורה, כמו שאמרנו, הוא אמנם הרגיש שהשהיה שלו במערה זו גיהנם, ככה הוא אומר (אחר שיצא ונכנס שוב) משפט רשעים בגיהנם י"ב חודש, הוא לא הרגיש שמה נעים, הרגיש מר, אבל מה לא לעשות בשביל התורה?! חס וחלילה אם אדם נגזר עליו להיות במקום לא טוב, תגידו לי כמה הוא ילמד ביום, אם הוא יקח ספר, ילמד רק איזה שעה ביום, במשך היום. "אין לי ראש, אני לא יכול ללמוד, אני בצער, איך אני יכול ללמוד, הראש שלי לא נמצא, אני לא יכול להבין כלום", זו תשובה שכולנו חלילה אומרים אותה, יש לי בעיות אני לא מסוגל לקחת גמרא. ורשב"י, שהוא מרגיש השהיה שלו במערה שמה גיהנם, הארוחה שלו - חרובים, בוקר צהרים ערב, עוד יום, ועוד יום, ועוד יום, ורק תכפילו שלוש עשרה שנה כפול שלוש מאות ששים וחמש יום תגיעו לכחמשת אלפים, כחמשת אלפים יום אותה ארוחה, איך אפשר עוד להכניס את החרוב הזה לפה, איך אפשר לשבת וללמוד? ולא רק ללמוד, אלא לחבר את ספר הזוהר שכל כלו קדש קדשים?

אגב בסוגריים, יתכן שספרתי איזה כמה פעמים, יש בחור אחד יוצא דופן בג'רבא, יש לו שערות כמו אשה, מחותני רבי רפאל כהן שליט"א מבקר שמה הרבה, ההורים שלו אמרו לו, נו רבי רפאל, תדבר איתו, דיבר איתו. בלילה הבחור הזה הולך לבתי מלון, עם כל הטומאה עם כל השכרות, עם כל מה שיש, חוזר בשעה שתים שלש, דיבר איתו, דיבר איתו, דיבר איתו. "סליחה רבי רפאל, אני מכבד אותך הרבה, אבל עד כאן, אל תיכנס לי לדברים הפרטיים שלי, ואל תגיד לי לאן ללכת ולאן לא ללכת", ראה ר' רפאל שא"א עוד מה להשפיע עליו, "טוב תלך לאן שאתה רוצה, אבל אני

האלה יעזרו אותנו קצת, יראו שאנחנו אוהבים אותם, ולא יוסיפו לנו צרות, ודאי, רבי יהודה בר אלעאי, רבי יהודה צדיק גדול הוא התכוון לטובה, אבל מאידך גיסא רשב"י פחד על תוצאות, תגיד הרומאים האלה טובים, טובים, טובים, אתה לא תוכל לדעת לאן תיפול. ולכן עמד וסיכן את חייו.

על השאלה השניה ששאלנו במה זכה רשב"י לגדלות הזאת לכבוד הזה? ועוד שאלה שלישית: מובא בכה"ח, ביום ההילולא של רשב"י, בזמנו של האר"י הקדוש היה צדיק גדול רבי אברהם הלוי ברוכים, אנחנו קוראים ביום תשעה באב נחם ה' את אבלי ציון ואת אבלי ירושלים, והוא כל כך היה לבו מר על חורבן ירושלים, הוא היה קורא את זה בתפלה יום יום, יום יום, היו האר"י ור' אברהם הלוי ועוד במערה של רשב"י ביום ההילולא שלו, אותו צדיק קרא נחם כרגיל, התגלה רשב"י לרבנו האר"י ואמר לו תגיד לו שלא עלינו לא עליכם, עוד ימים לא מועטים והוא לא עלינו יהיה בנחמה, ז"א שיפטר לו מישהו ויהיו צריכים לנחם אותו, למה, כי זה יום השמחה שלו, של רשב"י. יש להבין, למה, מה מפריע לו, מה מפריע לו לרשב"י כאשר זה קרא נחם, ועד כדי כך את העונש הגדול שנתן לו.

אענה על השאלה השניה, הקב"ה חביב בעיניו הרבה מאוד דבר שנעשה במסירות נפש, הקב"ה חביב עליו דבר שאדם עושה בלי חשבונות, בגלל אהבתו לקב"ה. תמצא אמא שעובדת כל היום שמונה שעות עבודה, מגיעה הביתה, צריכה לבשל לבעלה לילדים, צריכה לעשות כביסה, צריכה וצריכה, עשר אחד עשרה בלילה עייפה, שומעת את הבן שלה, את התינוק שלה בשעה שתים בוכה, היא קמה. מאיפה מגיעים הכחות האלה, קמה, מחממת לו חלב, מניקה אותו, מטפלת בו, אם הוא לא מרגיש טוב, מה לא עושה לו עד שירגע?! מאיפה הכוחות האלה? אהבה!

מה, מי עצר אותנו, מי קשר לו את הרגלים, מי סגר עליו את הדלתות, שלא ילך ויטמא עוד? קדושת ספר הזוהר! קדושת ספר הזוהר, קדש קדשים הוא לה', ספר שהוא התחבר מתוך עמל, מתוך יגיעה, מתוך בדידות, מתוך רעבון, מתוך אין מה ללבוש, מתוך גיהני גיהנם, ספר הזה כולו קודש קדשים, המי אש הזה שנמצא בתוך ספר הזוהר ניקה את הבחור הזה, היום הזה קצת, ועוד קצת ועוד קצת ועוד קצת, שיכבה ועוד שיכבה, עוד נשמה יהודיה קדושה חזרה לצור מחצבתה.

כאן היתה מסירות נפש, איך ישב ולמד, זה לא עבר על אף אחד מחכמי ישראל ללמוד תורה בצורה כזאת.

מספרים, כמדומני, על קצות החשן ועוד חכם אחר בדורו, קצוה"ח זה מפורסם בשיבות, ישבו פעם נפגשו שני חכמים האלה שאל אותו חכם את קצוה"ח, א"ל תגיד לי בא נדבר אמת, אין פה על ידנו אנשים, בא נדבר אמת, האם הספר שלי בעיון שבו בספרות שבו בלימוד שבו האם הוא פחות מהספר שלך? תגיד את האמת, א"ל לא. לא פחות ואולי גם יותר. א"ל א"כ למה אתה זכית שהספר שלך התפרסם בכל ישראל והספר שלי לא זכה להתפרסם כמורך? שאלה! השקיע, השקיע, השקיע, למה אתה זכית יותר ממני? ענה לו, - שניהם היו ברוסיה - אני בעניות שלי, אין לי בבית אש לחמם, לא נדבר מזגן ולא נדבר על כל השכלולים של היום, מחממים, מביאים קרשים, מחממים את הבית. א"ל בשביל לכתוב את החידושים שלי, הקסת של הדיו - לא היה עטים כמו שיש היום, לא היה, לא היה - קסת של דיו, הדיו קפא, היה קופא, כדי שאני אמשך לכתוב את החידושים שלי הייתי צריך לשים את הקסת ככה בתוך השמיכות, כדי לחמם כדי שהדיו יהיה נוזל שאפשר לכתוב בו, אתה אדוני היה לך ב"ה הכל בשפע, הקב"ה ראה את עניי, ראה את המסירות נפש שלי. הייתי צריך להגיד, טוב,

מבקש ממך דבר אחד, לא קשה, אבל צריך שתסכים". אמר לו מה? אמר לו בזמן שתחזור מהבתי מלון מכל הלכלוך והטומאה והזוהמא שבעולם, לפני שאתה הולך לישון אני מבקש - על השעון עשר דקות רבע שעה, תקרא זוהר, אני מבקש שתקבל ממני את הבקשה הזאת. "מברוך, רבי רפאל, עיסקה טובה עשית, אני מוכן". הולך לחמישים שערי טומאה פלוס, ואח"כ הוא חוזר, לפי שהוא הולך לישון - הוא הבטיח, מלה זו מלה, ל ו ק ח ס פ ר ו י ו ש ב ש ם א ת ר ב ע ש ע ה , א מ ן

לא תאמינו, אבל זה עובדה, אחרי חודש ימים הפסיק את ההליכה הזאת רבת השנים למקומות האלה. מה, מה, מי עצר אותנו, מי קשר לו את הרגלים, מי סגר עליו את הדלתות, שלא ילך ויטמא עוד?

ואמן, קורא שמע או לא קורא ק"ש זה אני לא יודע אבל הוא הבטיח. לא תאמינו, אבל זה עובדה, אחרי חודש ימים הפסיק את ההליכה הזאת רבת השנים למקומות האלה. מה,

במקום פלוני ויצאתי בגלל שבת, אז אני אומר לך מעכשיו. ואם אני אתן לך פי שלש, א"ל סליחה, הדבר הזה אֵין! כמו שתגיד לי, בא אני ישחט אותך, לא, אין מה לעשות! א"ל טוב, בא נראה איך העבודה שלך. ראה יהודי נאמן, לא גונב גרוש מהרצפה, נאמן, צדיק, עבודה נקיה טובה, בסדר. היהודי הזה עבד כמה חודשים טובים, הוא היה שמח, השני היה שמח.

יום אחד הבעל הבית קרא לו למשרד, א"ל תשמע אני רוצה להגיד לך אני פה לא לבד, יש הנהלה, יש גם מי שמעל הבוס הגדול, והיתה החלטה: עד כאן, אין עוד עבודה בלי שבת. מה אני אעשה, אתה יודע אדוני, יש לי משפחה יש לי ילדים, יש לי... אין לי מה לעשות, תבוא לעבוד בשבת, תקבל, אני יודע שאתה עובד שווה, אבל אין דבר כזה. יש כאן מאתיים עובדים, כולם עובדים, רק אתה היחיד, מה אתה המיוחד יותר מכולם? אין! א"ל טוב, אין לי מה לעשות, א"כ תכין לי את המשכורת שלי ביום ששי, וזה היום האחרון שלי, הכין לו ונתן לו. יצא, חיפש עבודה, חיפש עבודה, חיפש עבודה, לא מצא. מדי פעם היתה מתגנבת בליבו מחשבה, אולי באמת... מה אני יעשה, זה פיקוח נפש, אין מה לאכול בבית. כל יום קונים איזה לחם, בלי שום דבר, כדי שישאר מחר מה לאכול. אח"כ הוא נזכר, הבטחתי לח"ח, אמרתי לרב למה אתה מבקש ממני הבטחה, אני חשוד בעיניך, שאני, שאני אחלל שבת? והרב אמר לי תבטיח לי הבטחתי, וכי אני אהיה שקרן, לא! נו המשיך. ממשיך ממשיך עד שהגיע אחרי ששה חודשים, כבר לא נשאר כלום מה לאכול, כלום, מכר בגדים מכר נעליים, מכר מה שיש כבר אין כלום. יום שבת הוא חוזר מבית הכנסת, והוא חושב עכשיו אני ילך לעבודה, אין מה לעשות, באה מול עיניו דמותו הקדושה של הח"ח: "תבטיח לי שלא תחלל שבת! תבטיח לי שתשמור שבת! "אמר: אני אמות ולא אחלל שבת, הבטחתי לרב, אמות ולא אחלל שבת. המשיך הביתה, בא לבית הוא יודע לא

בסדר, מה אני יכול לעשות, לא יכול לכתוב, יגיד לי הקב"ה למה לא כתבת את החידושים היפים האלה, אגיד לו מה אני יכול לעשות, הקסת שלי קפואה, זה מה שאני אענה. לא, חיפשתי איך לעשות, כדי לחמם את הקסת של הדיו, כדי שאפשר להמשיך ללמוד, מסירות נפש!

סיפרתי לכם פעם על יהודי אחד בזמנו של החפץ חיים זצ"ל, רצה לנסוע לאמריקה, אמר לו הרב אתה יכול להבטיח לי שתשמור שבת? ודאי, וכי הרב, הרב חושב שאני לא ישמור שבת? לא אמרתי לך שאתה לא תשמור שבת, אבל אתה מוכן להבטיח לי שאתה תשמור שבת? הרב, תהיה רגוע, אני מבטיח העולם יתהפך, אני ישמור שבת. טוב, שיהיה לך בהצלחה. אמריקה שבזמנו של הח"ח לא אמריקה של היום, היום ב"ה "רבות בנות עשו חיל" הרבה יהודים שומרי תורה ומצוות פתחו מפעלים, אין עבודה בשבת, וגם העולם השתנה, היום הרבה מפעלים עברו לעבודה של חמשה ימים בלבד, אפילו קיצרו יותר, יש מהדרין מן המהדרין עובדים רק ארבעה ימים, ששי שבת ראשון "שבת וינפש" יש היום ב"ה הרבה יהודים, לא לא קשה להם לשמור שבת. בזמנו של הח"ח לפני כמאה שנה זה היה קשה, זה היה קשה. אז היהודי הזה נסע לאמריקה, מצא עבודה, יום שישי א"ל תשמע מחר אתה צריך לבוא, לא, אני יהודי, לא! משלם לו, לך לך, לך. כל שבוע מחדש עבודה אחרת, עד שמוצא בקושי. יום אחד מצא איזה גוי שקיבל אותו לעבודה, וא"ל תשמע העבודה שלך היא פשוטה מאוד, יש לך מגב, אתה רואה כאן יש לי חנות ענקית, סופר ענק מלא ויטרינות, כל הזמן תקח את המגב ותנקה, שהכל יהיה מבריק, מבריק, בסדר? א"ל תשמע אדוני, אני צריך להגיד לך, שביום ששי לא תזרוק אותי מהמדרגות, אני יהודי לא עובד בשבת. א"ל ואם אני אוסיף לך כסף, א"ל גם אם תכפיל לי את המשכורת! עבדתי במקום פלוני ויצאתי בגלל שבת, עבדתי

טומאה, ע"י קריאת זוהר כל לילה 10 דקות, מה, מה הגיע, כל עמ"י לאן יכולים להגיע בקדושה הזאת של ספר הזוהר. מסירות נפש!

רשב"י לא רק עשה מסירות נפש בלימוד התורה, רשב"י עשה מסירות נפש גם שלא להעריך את הגוים האלה שונאי התורה, להחדיר את זה בראש, מה כל מה שעשו הרומאים עשו לצורך עצמן, לא בשבילנו, אין לראות מהם, כלום לא התכונו לטובתנו, לבטל אותם, לבטל אותם, שלא נקבל מהם השפעה. א"ל הקב"ה, אתה עשית כדי שלא יקבלו מהם השפעה, אני אעשה אותך - מדה כנגד מדה - אתה תהיה בעל ההשפעה, חצי מליון יהודים באים ביום הזה. הקב"ה נאמן, "ברוך המשלם שכר טוב ליראיו".

ולמה באמת רשב"י רצה שהיום הזה יהיה יום גדול? רשב"י רצה שהיום הזה, יום ההילולא שלו, זה יהיה יום של שמחה. לכאורה להיפך, הפסדנו את רשב"י, אותו היום צריך להיות יום אבל, רשב"י לא רצה כך! מה המטרה של רשב"י, אנחנו אומרים בעברית "צוחק מי שצוחק אחרון" יש בן אדם צוחק היום, נו אני בכיף, לא למדתי, הצלחתי, הצלחתי איך להתחכם על הרב, הרב לא תפס אותי, ולא קרא לי ולא אמר לי, נו, אני חכם חכם. וחברי, כל הזמן מפחד מהרב יושב ולומד, - אמרתי לכם היה לנו בחור כאן בישיבה בחור טוב מאוד, שהדוד שלו אח של אבא שלו היה לומד אצלי בכסא רחמים בתונס לפני ארבעים שנה פלוס, ילד קשה כברול, ילד קשה כברול, לכל אחד יש לו איזה רגע של אמת, יום אחד בא אלי בוכה, חשבתני אולי לא מרגיש טוב, בן אדם לא מרגיש טוב אז הוא בוכה. אמרתי לו מה יש לך? מה כואב לך? א"ל כלום. למה אתה בוכה? אמר לי, למה הרב, כולם מפחדים ממך ואני לא? אז אני צחקתי, אמרתי לו אשריך! נו, כולם מפחדים אתה לא מפחד, אשריך. א"ל לא, כאשר כולם מפחדים, מתוך שלא לשמה בא לשמה - אז הם משתפרים

חמין ולא קרים, כלום, אין מה לאכול, ישבו ככה, ישבו ככה.

מוצ"ש, שומע דפיקות על הדלת, מי זה בא לבקר? מי זה בא לבקר? פתח את הדלת הבעל הבית שלו. אדם מכובד אחראי על מאות פועלים, כן, תכנס, ברוך הבא. מה רצית? צוחק צוחק, לא הבין. א"ל אני רוצה לגלות לך סוד, לא הנהלה ולא בוס ולא בעה"ב ולא שום דבר. אותו היום שאמרתי לך לך, או שתעבוד בשבת או שתלך, היה על ידי חבר שלי דיברנו על דא ועל הא, אמרתי לו השגתי פועל שאין כמוהו באימון, בעבודה, במסירות, אבל יש בו מינוס, "אין שלם כה" " ביום שבת לא עובד, ואמרתי לפועל ניתן לך יותר, א"ל הדבר הזה יהרג ואל יעבור. אמר לי החבר, ככה? קבע לו עובדה: לא אתן לך להמשיך, אם לא תעבוד בשבת. תראה איך יכרע על ברך, וישתחוה לאיליים. אמרתי לו: א"ל לא, אתה לא מכיר, זה יהודי חזק. א"ל לא, אולי יחזיק מעמד שבוע שבועיים, אח"כ קיבה ריקה אין מה לאכול, ילדים בוכים מעולפים, יבוא יעבוד. א"ל המנהל: אני עוקב אחריו ואני רואה שבוע אחרי שבוע, אחרי שבוע, אחרי שבוע, אני רואה שאתה לא נכנעת. אמרתי אני לא אוותר על פועל כמוך, לא רק שאני מבקש ממך מחר שתחזור לעבודה, הבאתי לך משכורת של ששה חודשים האלה שלא עבדת. פתח את העיניים מה, "בוכתא" כזאת, שש משכורות בפעם אחת. חיכה בכליון עיניים שבעה"ב הזה יצא, מהר רץ לחנות הסמוכה קנה לחם, קנה עופות, קנה דגים, קנה ירקות, נו גברת, תבשלי לילדים עכשיו ארוחת מלוח מלכה, סעודה רביעית בשפע גדול, מה שלא אכלו ששה חודשים. מסירות נפש, מסירות נפש! הקב"ה אוהב מסירות נפש, רשב"י בשביל לימוד התורה עשה מסירות נפש, לא הפריע לו, נמצא בתוך גיהנם ויושב ולומד בתורה. ומה הוא מחבר? ספר הזוהר הזה, הגדול הקדוש הזה. ואם זה סיפור אחד שאנחנו שמענו על יהודי אחד שהיה שקוע בחמשים שערי

שלהם?! נבלעו הם וכל אשר להם חיים שאולה, ומי נשאר? רשב"י דמאריה משתבח ביה בכל יומא!

לכן רשב"י, הוא לא מת ע"י הרומאים, הוא זכה להחזיר נשמתו לקב"ה בנשיקה. רצה את היום שלו שיתפרסם יום מיוחד, תראו מי שהולך בדרך ה' לאן הוא מגיע, לכן רשב"י לא רצה שהיום שלו יהיה יום של אבל, זה יומא דהילולא, תרגום של הילולא חתונה, חתונה! "עולו ואיתכנסו בהילולא דרשב"י".

מה עשו האויבים שלנו ימ"ש וזכרם, אבל בודאי שהיה זכות של רשב"י, ביום ששי בבוקר יצאתי מהתפילה, ראיתי את כותרות העיתונים, בחסדי ה' מה הכינו הרשעים הארורים האלה, הכינו משאית של ארבע טון חומר נפץ, ובתוכם מחבלים שהם מתאבדים. טוב אז זה כבר רגילים לתופעות האלה, עומדת לצאת מעזה ולהיכנס ח"ו לגבול ישראל, ואז הם כבר ידעו שח"ו - לא ח"ו, אדרבה שיהיה לאויבי ישראל הרבה פצועים, הרבה הרוגים, - ואז יבואו חיילים צוותות של מגן דוד, ואז הכינו במארב כמה מאות חמאסניקים כאלה עם רובה כבר מוכן, שח"ו יהרגו כמה שיותר, הקב"ה - בזכות רשב"י הפר את עצתם וקלקל את מחשבתם, והשיב להם גמולם בראשם, והמשאית הזאת עוד בגבול שלהם לפני שהגיעה אלינו, התפוצצה היא וכל אשר בה, וירדו חיים שאולה ותכס עליהם הארץ ויאבדו מתוך העולם, ועמ"י ניצל בזכות רשב"י.

אם היינו יכולים שרשב"י יעביר לנו מסר, היה אומר לנו ככה: בני, עוד קצת תורה, עוד קצת תורה במסירות, נכון יש בחורים שקשה להם קצת, נו לאלו שקשה, אלו יש להם את הדרגה של רשב"י. קשה, אבל רשב"י, למרות שקשה אנחנו נשב ונלמד תורה, ונוסיף עוד, עוד רבע שעה, ועוד רבע שעה, ועוד חמש דקות, ועוד דקה, זה המסר מה שהיה נותן לנו. יה"ר שהקב"ה יפתח לבנו בתורה לעשות רצונו כרצונו. אמן.

מסתדרים ויוצאים ת"ח, אבל אני היות שאני לא מפחד ממך אז אני כלום, והמשיך בחיים האלה. לפני כחמש עשה שנה בא לכאן, בא פעם לבקר פה אחרי עשרות שנים שלא ראיתי אותו, א"ל עכשיו אתה לא בחור בישיבה שלי, גבר בגוברין, תגיד לי הדרך שלך טובה? החיים שלך טובים? עשית מה שאתה רוצה אף אחד לא עצר אותך גם אבא זצ"ל שהיה פטיש החזק לא עצר אותך, תגיד לי. אז הוא אמר לי בערבית: אני נשבע בחיי הרב, החיים שלי זבל. א"ל בלבי ידעתי, וכי אני לא ידעתי? ידעתי, "הולך את חכמים יחכם ורועה כסילים ירוע". אז אנחנו אומרים צוחק מי שצוחק אחרון, שנים ישבו באותו ספסל, זה ישב ולמד עשה מבחנים ושקד, נו הרב הכניס לנו עוד דבר חדש, "אור ההלכה" כן, למה לא?! נו בזה יש לנו עוד חומר לסתום את החורים, עוד לימוד.

סיפר לי ר' מאיר דוידוב שלמד בישיבה, היה כאן לפני שבוע, א"ל בכולל איפה שאני לומד, - הוא סה"כ בפ"י בן עשרים וחודשיים - אני לומד בכולל, יש שמה בני שלושים וחמש ויותר, לומדים הלכות שבת. שמה אני רואה מתקשים במשהו אני פונה להם, לא, זה לא ככה, הטור מתכוון לסברא הזאת, וזה לסברא הזאת. מי אמר לך? אני פותח להם, תראה בסימן הזה במקור הזה. אח"כ עוד עם האברך הזה, עוד עם האברך הזה, א"ל תגיד לנו אתה סה"כ בגיל עשרים, מתי הספקת, מתי הספקת, אנחנו עוד לא יודעים מזה כלום, מתי הספקת?! אמרתי להם אני למדתי את זה בישיבה. אמר לי תמסור לרבי אהרון, תודה רבה על השיעורים, על כל מה שמילא אותנו ונתן לנו. צוחק מי שצוחק אחרון. יכול לצאת גם מישהו מהישיבה שהוא לא ניצל את הרב שלו, ולא למד ולא חזר, ואז לא מילא את עצמו, כן "ריקים ריקם גזירה שוה".

רשב"י רצה להחדיר שצוחק מי שצוחק אחרון, איפה הרומאים היום, איפה הרומאים האלה, ששפטו את ר"ש למיתה, איפה הם, איפה הם, מישהו בכלל יודע מה השמות

והגדת לבנך

שו"ת בעניני הינוך ממוה"ר הגאון רבי צמה מאזוז שליט"א

מנהלה הרוחני של ישיבתנו הקדושה

בס"ד יום ו' לחדש ניסן התשע"א

יושב בסדר: ושמתם את חוקתי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם

לכבוד בכדנו יקירנו,

עדיו לגאון ולתפארת, האברך החשוב, כהנא רבא ויקירא,

הרב אביתר הכהן הי"ו

עורך הרבעון של איגוד בני ישיבתנו הקדושה

שלום וברכה! "חזק וברוך" על הרעיון להוצאת הרבעון, ויה"ר שהש"ת יהיה בעזרכם להגדיל תורה ולהאדירה, מתוך נחת ובריאות ופרנסה טובה תמיד, אורך ימים ושנות חיים, ויפוצו מעיינותך חוצה, לא ייבש המעיין ולא יקצץ האילן, אמן כן יאמר ה'.

"חכם מה הוא אומר מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוה ה"א אתכם", החכם לבו דורש תבונה ומבקש ללמוד פרטי ופרטי פרטים של הלכות החג (מדברי המשפטים הנבי מתכבד לענות על שאלותיך לפי עב"ד כדלהלן:

האם רצוי להשתמש בדרך החינוך הקשה, או בדרך הקלה המקרבת?

אמנם בדורות הקודמים השתמשו בדרך הקשה והצליחו, וקרא ומדרשא מסייעי להו, קרא: חושך שבטו שונה בנו, ואוהבו שחרו מוסר (משלי י"ג, כ"ד) אל תמנע מנער מוסר כי תכנו בשבט לא ימות (שם כ"ג, י"ג), משה רבנו מוכיח קשות לבני גד ולבני ראובן: תרבות אנשים חטאים (במדבר ל"ב, י"ד), מדרשא: אמר לו הקב"ה ליהושע, טול מקל והכה על קדקודם (סנהדרין ח', ע"א) ועוד.

ומאידך גיסא, יש מקורות שמורים להיפך. ממי למד? מיעקב שלא הוכיח את בניו אלא סמוך למיתה. אמר: בני! אני אומר לך מפני מה לא הוכחתך כל השנים הללו? כדי שלא תניחני ותלך ותדבק בעשוי אחי וכו' (רש"י דברים א', ג') ועוד אמרו: לעולם תהיה שמאל דוחה וימין מקרבת לא כאלישע וכו' ולא כיהושע בן פרחיה (סוטה מז, ע"א) ועוד.

ולע"ד לא פליגי. בודאי שיש להשתדל למשוך בעבותות אהבה. והנסיין יוכיח שמלה אחת טובה גורמת לאדם לעשות מאהבה, וזה "עילת כל העילות", אבל ללכת רק בדרך זו בלבד, יכול הדבר להתפרש כחוסר אונים, ואז כמה שתעשה לא תצליח, ולכן אמרו חז"ל ג"כ "שמאל דוחה" שצריך לפעמים לעשות גם "שמאל דוחה" דהיינו לדחות ולהתרחק, אבל רק קצת כמו ביד שמאל החלשה, אבל יותר צריך ל"ימין מקרבת", דהיינו שהקירוב יותר באהבה ובהארת פנים, ויש לדעת שלא כל הדורות שוים ולא כל בני האדם מזגם שוה, ולפעמים גם אחרי שני הדרכים הנ"ל, לא רואים הצלחה, עם זאת, צריכים להזהר שלא לאבד עשתונות שע"י זה ח"ו הבחור יגיע למסקנא ויאמר "וכאשר אבדתי אבדתי", וימרוד יותר ויצא ח"ו לגמרי לתרבות רעה, אלא צריך להתעלם ולתת לבחור שירגיש כאילו אתה לא יודע, לא ולא מרגיש, והוא מצליח "לעבוד עליך", כדי שתמיד ירצה בגלוי להראות טוב אצל אביו ומוריו, וכמו שנהג יצחק אבינו ע"ה עם עשיו, זולת אם יש חשש שיתקלקלו אחרים. וכמו שהתורה חייבה אותנו לביל פסח (בהגדה, רשע מה הוא אומר וכו') שגם חלילה לבן הרשע צריכים לקרבו ולעורר אותו, ולא להתייאש ממנו, וצריכים להתייעץ עם תלמיד חכם שמקורב למשפחה ולבחור שיוכל ליעץ עצה נכונה, ולהתפלל לבורא עולם שלא תצא תקלה מתחת ידינו לעולם, אמן. ויש עוד מה להאריך בזה, אלא שאין הפנאי מסכים.

מה הם הדברים שחשוב לבדוק קודם שרושמים את הבנים למוסדות תורה?

יסוד היסודות: "דייק וגריס" (ב"ב כ"א ע"ב) דהיינו קריאה נכונה, הבנה נכונה, ועם זאת גם הספק, לא פעם תשמע אברך תלמיד חכם חזן קורא קריאת שמע דאורייתא "וקשרתם אותם לאות על ידיכם" דהיינו קורא את הדל"ת של "ידכם" בצירי, שפירושה שהתפלגין יהיו מונחות על שתי הידים, מה שאין כן כוונת הפסוק, ולא עלתה על לבו של רבונו של עולם, וצריך לומר "ידכם" הדלת בשוא נח שפירושה יד שלכם, או עוד דוגמא, "ואהבת" את ה"א", "ואהבת" צריך לקרותה מלרע, שפירושה "ותאהב" שזאת מצות עשה לאהוב את ה', אבל "ואהבת" מלעיל פירושה, וכבר אהבת בעבר, ופעם אחת, אחד הבחורים עלה חזן בערבית בישיבה, וקרא "ואהבת" מלעיל, ולא יכולתי להחזירו, ואחרי קדיש תתקבל, שאלתי בקול את מרן ראש הישיבה שליט"א: מי שקרא "ואהבת" מלעיל האם יצא י"ח ק"ש? וענני: לא! אמרתי לבחור: עכשיו לך תחזור ק"ש ותברך "שהחיינו" על הפעם "הראשונה" בחיך, שאתה בא לקיים מצות ק"ש דאורייתא...

הבנה נכונה: להבין היטב דברי הגמרא רש"י תוספות ועוד, ואיך הפירוש הזה נכנס במלים, ואם אדם רואה שהפירוש לא נכנס במילים לא יתבייש לומר "לא הבנתי", ולא יכניס פיל בחודו של מחט. אלא יפנה לגדול ממנו, וגם ישאל היכן הפירוש הזה נמצא במילים - ובודאי אין תלמיד כל הש"ס אצל רבו, אלא כל השיעורים כולם כמדגם, ובמשך הזמן והשנים יזכה התלמיד להיות "נבון" ומבין דבר מתוך דבר.

הספק: חז"ל אומרים: "הכל צריכים למרי חטייא" (ברכות ס"ד ע"א) ופירש"י למי שקבץ תבואה למכור, כלומר למי שקבץ שמועות עכ"ל. ע"ש. ולכן אמה"ג הקדוש "איש מצליח" זיע"א למרות שבג'ררא בחרו ללמוד רק בעיון, ומעט מסכתות היו בידם, דעתו הרחבה היתה, שבלמוד עצמי יש לעבור על מסכת ועוד מסכת, והיה אומר בזה"ל: גם אם הבנת רק שבעים אחוז או לפחות חמשים אחוז, די! בחזרה הבאה תבין יותר! בישיבה בס"ד מחוץ למבחן בקיאות שלומדים בסדר ג' ונבחנים ע"ז כל ראש חדש, ומספיקים במשך שבע השנים הטובות, בישיבה קטנה וגדולה כשליש מהש"ס, עם חזרה של החדש הרביעי על כל הגלמד במשך שלשה חדשים שעברו - עם זאת עם פטירתו של הגאון רבי משה הלוי זצ"ל ייסדו בישיבה מכון "זכרו תורת משה עבדי" לתלמידים שייבחנו על מסכת שלמה על "רגל אחת" גמרא ורש"י, וב"ה גדיים נעשו תישים, יש שנבחנו והגיעו לחצי ש"ס, שני שלישים, וגם לש"ס שלם!

דבר שני, חברה טובה: חז"ל אומרים הרבה ילדות עושה, הרבה שכנים הרעים עושים (סוטה ז ע"א). ובכן, לבא לבקר בהפסקה לראות התנהגות הילדים, ועם שיש לקחת בחשבון שילדים זה ילדים, ולא באנו לבקש מהם שיהיו מלאכי השרת, בכ"ז הפסוק אומר גם במעלליו יתנכר נער אם זך ואם ישר פעלו (משלי כ י"א).

דבר שלישי, איכות הרמ"ם: שהמלמדים מחוץ לשעות העבודה קובעים זמן ללמוד ולהתמלאות.

אחרון חביב, מוסד שמתאים: הרבה פעמים הורים רוצים שילדיהם ילמדו במקום שהוא ברמה גבוהה, והם באמת חלשים, ונתלים בדברי חז"ל "היה זנב לאריות" (פרקי אבות פ"ד מ"כ) ולצערנו, הילד או הבחור אחרי מאמץ גדול שיעשה יראה שהתוצאות הם מועטות הוא עלול להישבר, וגם המעט שהיה לו, יכלה בעשן. משא"כ כשייכנס למוסד שמתאים לו, הוא יתאמץ ויקבל ציונים בהתאם אז יזכה ויעלה יום יום וימשיך בעלייה.

כמובן, שאם אין כל המעלות הללו, אדם לא ימנע מלשלוח את בניו במוסד שיש, וישתדל להשלים להם את חוקם בבית ע"פ יכולתו וע"פ יכולתם שלא ירגישו עומס רב. וח"ו יזרקו את הכל, אלא במדה, במשקל ובמשורה.

ויה"ר שהשי"ת יפקח את עינינו שלא נבוש ולא נכשל לעולם ועד, ויתקיים בנו מקרא שכתוב: "לא ימושו מפוך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם. אמן.

בברכת מועד טוב ומבורך חג כשר ו

אני והנער

אדרבא היא הנותנת שיש עליהם חובה כפולה לשמור אמונים לה', וממילא יש סיבה טובה לכעוס עליהם על שהשתחוו לעגל?

על שאלה זו נראה שעמד רש"י בפירושו לחומש (שם), והסביר את הדברים בזו הלשון: "כלום מתקנא אלא חכם בחכם, גבור בגבור" עכ"ל. ביאור דבריו, שכוונת משה לומר לה' שאין כאן מקום לכעס, כי הרי אין לעם ישראל שום חשיבות מצד עצמם, מה הם בכלל לעומתך ומה ההשוואה!?

כדי לחדד את כוונת משה, נשתמש בדוגמה הבאה: אם ילד קטן יבקש מאביו לערוך עמו תחרות בריצה - האם האב יתייחס ברצינות להתמודדות שכזאת וינסה "לנצח" את התינוק? האם לזה יקרא "נצחון"? הרי אין מה להשוות בין הכוחות! כך הענין בנידון שלנו. כוונת משה לומר, שאין זה מכבודו של הקב"ה לכעוס על בני ישראל, משום שההתייחסות הזאת מראה שיש איזה שהוא איום על מעמדו ח"ו, וכביכול ה' "יורד" לרמה של עם ישראל.

כיוצא בזה ראינו שבזמן שנגזר על עם ישראל לצאת לגלות, עמדה רחל אמנו ואמרה לה': אני הכנסתי צרתי לביתי ולא קנאתי, ואתה מקנא לע"ז שאין בה ממש? ואכן ה' קבל את טענתה, וכמו שכתוב: כה אמר ה' מנעי קולך מבכי וגו' כי יש שכר לפעולתך" וגו' (ירמיה ל"א, ט"ו).

כלפי מה הדברים אמורים?

כהורים, עלינו לשים לב ליחס של הבן לעומתנו, אבל עלינו להיזהר לא לרדת לרמה של הבן. כגון אם הבן אמר מילים פוגעות, או משפטים שמשדרים לנו: אני לא מעריך אתכם, אתם לא פועלים נכון וכיו"ב, אם כי עלינו להעמיד את הבן על מקומו, אך מ"מ אסור לנו לפעול מתוך רגש כאלו אנחנו ברמה שלו,

פרקי הדרכה להורים לחינוך בני הנעורים

הרב יורם חדאד שליט"א

משגיח ישיבה קטנה

היחסיות קובעת!

צורת ההתמודדות עם הנער צריכה להיות מותאמת באופן יחסי למצבו.

לאחר שעם ישראל חטאו בעגל, כעס עליהם הקב"ה ואמר למשה "ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם", אולם משה רבנו ע"ה מתחנן לפני הקב"ה שיעביר את רוע הגזירה, והוא מסנגר על עם ישראל: "ויחל משה את פני ה' אלקיו ויאמר למה ה' יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול וביד חזקה". (ע' שמות ל"ב י'-י"א).

דברי ההגנה של משה נראים תמוהים ביותר, הרי ההפך הוא הנכון! אלו ה' היה מיטיב עם בני ישראל כמו לכל העמים, אולי היה מקום להליץ בעדם שהם לא יותר גרועים ואינם חייבים יותר משאר האומות, אולם עתה שה' היטיב עמם יותר משאר העמים, א"כ

רבה מאיר לנו את העיניים בראייה מזוית נכונה. הנה אתה רואה בחור פיקח ושנון, שלכאורה הוא סמל לשלימות, ולמרבית הפלא הבחור כועס. איך זה מסתדר?

עונה רבא, עליך לדון אותו לכף זכות. פשוט הוא בחור צעיר והתורה הרחיבה את לבו, דהיינו ההרגש שלו יותר חזק משאר בני אדם [וכלשון רש"י שם, שיש לו רוחב לב מתוך תורתו ומשים ללבו יותר משאר בני אדם], ולכן יותר קשה לו לשלוט בכעסו.

יש לחדד זאת יותר ולומר, שאילו היה מדובר בת"ח מבוגר לא היה מקום לדון אותו לכף זכות מהסיבה הנ"ל, משום שהוא כבר בשל לעשות "סדר" בהרגשים שלו, ויש באפשרותו לתרגם כל מצב בצורה הנכונה. משא"כ הבחור הצעיר שעדיין לא גיבש את מדותיו, ממילא יש סבירות גדולה שההרגשים שמשים אל לבו יוציאו אותו משלוותו.

ומכאן יש ללמוד שיש להתחשב בנקודת המוצא בה הבחור נמצא, ורק לאחר מכן לדון איך להועיל או להעיר.

להמחיש את הדברים, הנה דוגמה קיצונית שטופלה על ידי כותב השורות:

עקב התנהגותו המבישה של יעקב (שם בדוי) במקום הלימודים וחוסר המשמעת להוריו, נוצר "נתק" בינו לבין הוריו. יעקב לא הסכים ללכת בתלם משום שהיו לו דרישות מהוריו, ולעומתו הוריו לא הסכימו להיענות לדרישותיו שהיו על רקע שלילי, והם חששו שהוא עלול ללמוד שכדי לקבל את מבוקשו עליו ליצור רקע שלילי. לאחר שההורים עירבו אותי בענין, שוחחתי עם יעקב, והגענו ל"הבנות" שהוא יחזור ל"תלם" לזמן מה (כמובן שדאגתי לתת לו אפשרות נסיגה בצורה מכובדת ואכמ"ל), ואז אדאג שדרישותיו מההורים ייענו. יעקב סבר וקיבל, ופנה לשוב לביתו, אולם כאשר הגיע לבית ואחד ההורים רצה לשוחח עמו בצורה לבבית, הגיב יעקב בצורה מפתיעה:

אלא אדרבא, מצד אחד עלינו להראות סמכות, אולם מאידך להתנתק מהפגיעה האישית. הוא זה לא אנחנו. הטיפול בבן הינו בשבילו, ולא לכבודנו.

וראיתי בפירוש רבנו בחיי על התורה (שם) שהסביר את הדברים מזוית נוספת וז"ל:

"ודרשו רז"ל מה בא להזכיר כאן יציאת מצרים? אלא כך אמר משה: רבונו של עולם, מהיכן הוצאת אותם? לא מארץ מצרים? שהרי כולם עובדי עבודה זרה, עובדי טלאים, אף הם עשו את העגל. לכך אמר אשר הוצאת מארץ מצרים, דע מהיכן הוצאת אותם". עכ"ל.

הנה אע"פ שפרש"י אינו זהה לפירוש רבינו בחיי, אך אפשר לשלבם כמקשה אחת כך שפירוש אחד ישלים את רעהו, דהיינו כיון שעם ישראל היו במצרים בשכנות למצרים שהיו עובדי עבודה זרה, א"כ הפיתוי לעבוד ע"ז קרוב להם. הם מוגבלים וחסרי ידיעה, ולעומת זאת אתה ה' מרומם על כל ברכה ותהלה, א"כ עליך להסתכל מצד אחד על נקודת מוצאם ומצד שני על רוממותך, וא"כ אין טעם לכעוס.

נמצינו למדים, שעלינו להסתכל על מצבו של הנער, מגבלותיו, יכולותיו, וכו', ולעומת זאת להסתכל על המעמד שלנו לעומת הנער, ואז לפעול בצורה הנכונה וכו"ל.

נא להכיר המגבלות הצעיר!

גם אם הנער פיקח או גאון הוא עדיין אינו בשל מבחינה רגשית.

מובא בגמרא תענית (ד.): אמר רבא האי צורבא מרבנן דרתח - אורייתא הוא דקא מרתחא ליה. [תרגום: אמר רבא, בחור חריף שכל שכועס - התורה שבו מבעירה אותו], שנאמר הלא כה דברי כאש נאום ה' וכו'. אמר רבינא, אפ"ה מיבעי ליה לאיניש למילף נפשיה בניחותא [אמר רבינא, אעפ"כ עליו ללמד את עצמו להיות רגוע], שנאמר והסר כעס מלבך ע"כ.

הוא פשוט סרב לדבר, וביקש לא להתקרב אליו ולא לקרב אותו! והשאלה היא, מה קרה?

תשובה: הבחור היה בתהליך של ריחוק רגשי מהוריו, ולכן הוא לא יכל לספוג בבת אחת קירוב רגשי כה חזק.

הנה לנו מקרה שאפי' בפן החיובי יש מגבלה לקבל, וא"כ על אחת כמה וכמה כאשר מדובר בביקורת וכיו"ב.

חשוב לציין שחובה על הבחור לעבוד וללמד את עצמו לנהוג ברגיעות, עצם קיום המגבלה אינו מהווה אישור להשלים עם המצב, וכמו שאומר לנו רבינא נכון שקשה ויש רגישות אך אין זה אישור להתנהג בצורה כזאת אלא אדרבא עליך לעבוד ע"מ לתקן המדה הנ"ל.

ומכאן נקיש גם לנער שיש לו כל מיני רגישויות אחרות. אמנם יש להבין אותו, אך עם זאת אין לתת אישור לכך, אלא אדרבא יש ללמדו להתגבר על הרגישויות הנ"ל, אם כי יש להתחשב בקצב ובמינון בהתאם לאותה נקודת מוצא בה הנער עומד וכנ"ל.

מי נדחה מפני מי?

יש להתחשב בעובדה שאנחנו ההורים מפותחים מכל הבחינות יותר מהנער, ומשום כך ישנה חובה עלינו לא לרדת ל"רמה" של הנער אלא אדרבא לדרוש מעצמנו יותר.

במסכת תענית (טז.) דרשו חז"ל על הפסוק "ויקראו אל אלקים בחזקה". מאי אמור? [אנשי נינוה, דכתיב בחזקה, דמשמע בכח וניצוח דין (רש"י)]. אמרו לפניו: רבונו של עולם! עלוב ושאינו עלוב, יכול ושאינו יכול, צדיק ורשע.

מי נדחה מפני מי? [וברש"י: מי נדחה מפני מי, הוא אומר צדיק מפני רשע]. ע"כ.

יש להתבונן בדברי הגמרא. הנה לגבי עלוב ושאינו עלוב או יכול ושאינו יכול עוד אפשר להבין שמכיון שהעלוב או שאינו יכול מוגבל ומסכן, לכן ברור שהצד השני ידחה מפניהם, אך השאלה היא - מדוע צדיק ידחה מפני הרשע? ועוד הם באים בתביעה - אתה צדיק ואנחנו רשעים, ולכן עליך להדחות?!

השאלה מתעצמת יותר לפי מה שכתב הגרי"ח ז"ל בספרו בן יהודע וז"ל: הטעם שנקט ג' חלוקות נ"ל בס"ד, עלוב, כנגד יונקי שדים, דאין להם דעת עדיין להבחין בין טוב לרע, ולכן עלובים הם בהשחתה זו דנשחתים עם הגדולים. ואינו יכול, כנגד התינוקות שיש להם דעת להבחין בין טוב לרע, אך הם בסוג אינו יכול, דעדיין אין להם דעת שלם שלא גדלו. ואמרם צדיק ורשע, כנגד הגדולים שדעתם שלימה עכ"ל.

וגם כאן יש מקום לשאול, כיצד מתורצת בזה הטענה שצדיק צריך להדחות מפני הרשע וזאת אע"פ שדעת הרשע שלימה וכנ"ל?

ובכן, כדי לענות על שאלה זו, נקדים מעשה שהיה בגבאי צדקה - ר' שכנא שמו - שהיה אוסף צדקה עבור משפחות נצרכות, ולצורך כך היה עובר בשכונה מבית לבית ומבקש צדקה, כל אחד כפי נדבת לבו. והנה באחד הימים כאשר גמר לחלק את מה שאסף, הופיעו לפניו כמה נזקקים הרעבים ללחם וביקש ממנו צדקה. ר' שכנא לא יכול היה לעמוד מנגד, ושוב הלך להידפק על בתי נדיבי עם, אך שלא כבראשונה שהתקבל בסבר פנים יפות, בפעם הזאת נתקל בתגובות צוננות, וחלק אף הביעו לפניו את מורת רוחם בגלוי: הרי אך לפני

יש להתחשב בעובדה שאנחנו ההורים מפותחים מכל הבחינות יותר מהנער, ומשום כך ישנה חובה עלינו לא לרדת ל"רמה" של הנער אלא אדרבא לדרוש מעצמנו יותר.

מפני הרשע, משום שהצדיק לבו מסור בידו, ואלו הרשע מסור ביד לבו. אנשי נינוה טוענים: נכון, טעינו ומגיע לנו עונש, אך הנה התחרטנו, ולכן אתה ה' יכול להעביר על מדותיך. אתה צדיק, אך אנחנו שטעינו היינו מסורים ביד יצרנו, לכן אנחנו מבקשים שתתגבר ותכבוש את כעסך.

כעין זה ראינו באגרת הרמב"ן שכתב וז"ל: וכל אדם יהיה גדול ממך בעיניך. ואם חכם או עשיר הוא, עליך לכבדו. ואם רש הוא ואתה עשיר או חכם ממנו, חשוב בלבך כי אתה חייב ממנו והוא

כל מאמץ נושא פרו, ואין מצב הכוך דהיינו הישא בלי מאמץ.

זכאי ממך, שאם הוא חוטא הוא שוגג ואתה מזיד עכ"ל. לענ"ד דברי הרמב"ן הנ"ל מבוססים על אותו עקרון, משום שהחכם הוא בעל יכולות הבנה וביצוע יותר ממי שפחות ממנו בחכמה, וכיון שכן ההגיון נותן שמהחכם דורשים ומצפים יותר, וכל כשלונו זו תביעה על החכם יותר ממי שאינו חכם, וכמו שסיים הרמב"ן "שאם הוא חוטא, הוא שוגג ואתה מזיד".

ומכאן יש ללמוד לענין ההתייחסות לנער, שיש להסתכל עליו במבט נכון כמו שאומרים לילד גדול לוותר לאחיו הקטן בגלל שהוא גדול. מבחינת עלוב, שאינו יכול ולבו אינו מסור בידי ואינו חכם, משא"כ אנחנו ההורים ביחס אליו נחשבים כיכולים וחכמים, ולבנו מסור בידינו, וא"כ עלינו להקפיד לבדוק מהי נקודת התורפה של הנער ולהשתדל לחשוב עליה ולהתחשב בה, ולא לדרוש מהנער שיהיה מושלם כמותנו, וממילא לקבל בהבנה את המעידות או את השטויות שלו. [יש לציין שעם זאת שקבלנו בהבנה את הטעויות, אך אין זה

כשעה אספת כסף לצדקה ומה פתאום באת פעם שניה? אולם עם כל זה, ר' שכנא המשיך לעבור מבית לבית - עד שאסף את הסכום הדרוש לאותם עניים, וחילקו ופנה לשוב לביתו. לא עברו דקות אחדות, ושוב נקישות בדלת. היה זה עני המבקש לאכול. "רבי, רעב אני. אנא פרנסני", התחנן העני. ענה לו ר' שכנא: אני מצטער, אך איני יכול לעשות זאת. עכשיו סובבתי פעם שניה, ואיך אוכל ללכת פעם שלישית? אך העני שוב מתחנן: "אני רעב, אנא פרנסני! ושוב ר' שכנא עונה: "צר לי, לא אוכל". והנה כששמע העני את תשובתו, הרים את ידו וסטר לר' שכנא בחזקה תוך שהוא צועק: "אני רעב! רבי שכנא נאלם דום למספר רגעים, ולאחר מכן אמר: "שכנא, שכנא! מדוע אתה צריך לקבל סטירה כדי להבין שיהודי רעב"? ע"כ הסיפור.

במבט ראשון היינו נזעקים על החוצפה של העני ותמהים על התגובה של ר' שכנא, מה חושב לו העני, וכי ר' שכנא חייב לו משהו? ור' שכנא, במקום להחזיר לעני החצוף מנה אחת אפיים, הוא עוד מאשים את עצמו ומצדיק עליו את הדין?! מהיכן שאב ר' שכנא את הכח לתגובה הנ"ל? והתשובה היא, שר' שכנא ראה שהעני הינו עני גם בדעת ואין לו שליטה עצמית פשוט אומלל. מצד שני ר' שכנא הבין שאמנם קשה יהיה לו להסתובב פעם שלישית על דלתי הנדיבים, אך הרעב והצער של העני במצבו הוא יותר קשה, וא"כ הוא ר' שכנא הגיע למסקנא שכיון שהקושי של העני הוא גדול יותר [מחוסר דעת וכאמור], לכן עליו להתמודד עם הקושי של אי הנעימות מהנדיבים. אמנם ר' שכנא בא בטענה על עצמו, מדוע הוא היה צריך לקבל סטירה כדי להגיע למסקנא הזאת?

עתה נבוא לתרץ את השאלה שהצגנו לעיל - כיצד ניתן להבין את הטענה שהצדיק ידחה

אומר שצריכים להסכים].

כי יש שכר לפעולתך!

כל מאמץ נושא פרי, ואין מצב הפוך דהיינו הישג בלי מאמץ.

ועם זאת הבחירה ביד הנער והפרי של המאמץ מתנה מן השמים.

מובא במסכת מגילה (ו' ע"א): "אם יאמר לך אדם יגעתי ולא מצאתי - אל תאמן. לא יגעתי ומצאתי - אל תאמן. יגעתי ומצאתי תאמן". (עיין בפרק האחרון שהרחבנו את הדיבור על כך שמאמץ נושא פרי בכל חכמה ואפילו אינה תורנית!).

מדברי חז"ל הקדושים הללו, נוכל - אנו כהורים - ללמוד את הדברים הבאים:

א. אין מצב של יגיעה לריק. כל מאמץ נושא פרי! ואם יבוא מאן דהו ויאמר: אני התאמצתי ולא ראיתי תוצאות - אל תאמין לו! אולי הוא עשה משהו, אך לא התאמץ. עלינו להתאמץ להשקיע כוחות ומחשבות כיצד לנהוג בנער המתבגר. אמנם מאמץ איננו בהכרח מאבק כוחות, וגם לא סיפוק כל הצרכים של הנער בצורה עיוורת! מאמץ הינו ניקוז הכוחות הגשמיים והרוחניים, ויש לתת את הדעת לתכנן כיצד יש להשקיע את כוחותינו בחינוך או בניית הנער. המאמץ מצריך התבוננות לפני כל פעולה, וחשבון נפש אחריה. אין זה פחות חשוב מניהול עסק מורכב. אדרבא, החינוך מחייב יותר. ואם יאמר לך אדם שהוא לא השקיע ובכל זאת הכל הלך למישרים - אל תאמין לו משום שבאמת אין מצב כזה, כי למעשה גם אחרי המאמץ - ההצלחה היא בגדר מציאה! זו עזרה ומתנה מאת הבורא. ואם האדם לא עושה את המוטל עליו, היתכן שיקבל במתנה את המציאה?

חלק מהמאמץ הוא הלימוד כיצד לכוין או לחנך את הנער. יש להכיר את הלך רוחו ואת שאר הפרטים העשויים לתרום לחינוכו או

חלילה עלולים לקלקלו. בפרט בגיל הנערות שהוא גיל מאוד רגיש והתמורות בו הם רבות. בגיל זה עלולים לראות אצל הנער התנהגות תמוהה, דברים חדשים שההורים לא הכירו, ולא פעם שומעים מהורים שאומרים: "זה לא הבן שלי! ממש איננו מכירים את הבן בהתנהגות כזאת. לא יודעים מה קרה לו". הוא שאמרנו, יש צורך ללמוד להכיר את גיל הנערות.

ב. כאמור גם לאחר המאמץ כראוי, עלינו להבין שאין שליטה על התוצאה. לכל יצור יש בחירה, ולכן גם אחרי המאמצים להשפיע בכיוון מסוים, עדיין הבחירה קיימת, ולא בהכרח שהנער יבחר במה שניסינו להשפיע עליו. אמנם חז"ל עודדו אותנו באומרם "יגעת ולא מצאת - אל תאמין, אולם לאור דבריהם שהגדירו את פרי היגיעה בלשון "מציאה", זה מלמד עד כמה המצב עדין ולא נשלט, ולכן זה מחייב הרבה תפילה להצלחה בחינוך. ועלינו להפנים: אין כאן "כחי ועוצם ידי". הנה לדוגמא חזקיה מלך יהודה, חרף כל המאמץ עם בנו מנשה ובכל זאת הוא יצא עובד ע"ז, אך מ"מ עמלו לא הלך לריק, ומנשה חזר לבסוף בתשובה כמובא בגמ' באריכות (עיין מס' סנהדרין ק"א ע"ב).

הכלל העולה מכל האמור הוא יגעת בסוף תמצא וסוף מעשה במחשבה תחילה!

יהי רצון שחפץ ה' בידינו יצלח ונזכה לראות פרי בעמלנו אמין!!!

נקודת אור נקודה קטנה של אור גדול

הרב אביתר כהן

עת למחות!

שקועים אנו בעוה"ר בשגרה של מחאות וסערות המתחדשות מידי יום ביומו, זה פוצה פיו על גדולי הדור, וזה משיב מחאה השערה. אלו מפרסמים 'פסקים' והוראות השעה ע"ג הדפים הבזוים ביותר, ואלו מבכים ומביעים את זעזועם על גלות התורה מבית המדרש אל מערכות העיתונים. התחושה הולכת וגוברת: דור שבן דוד בא...!

ובכן שאלה, אתה צועד נינוח ברחוב סואן ופוגש בהתקהלות קטנה של צעירים סביב אדם מבוגר, המתקבלים צוחקים ומתלוצצים עליו, איך אומרים 'על חשבוננו'. בהתבוננות קלה אתה מזהה את הקשיש לא אחר הר"מ שלך מהישיבה שקיימת בו 'עשה לך רב' כפשוטו ממש, לא משה ידך מתוך ידו, והתיעצת אתו בכל ענין רוחני וגשמי. היה זה בפני עשרות אנשים אשר צפו בבזיונות אלו בהנאה גלויה, התמחה ותזעק על כבוד מורך ורובך? מסתבר שהתשובה היא: בודאי!

עוד נסיון, ואם זה יהיה ראש הישיבה שלך, אחד מהדמויות הנערצות ביותר בעיניך, דעותיך השקפותיך מעוצבות על פיו, ועצם אישיותך היא בניינו האישי. ת"ח עצום שכל כולו "חפצא" של תורה ויראת שמים טהורה, עומד כעת בהיכל הישיבה ולפתע קופץ אחד הבחורים בחור חברותי ואהוד על כולם ופותח את פיו בקללה חריפה... אין צורך לסיים את השאלה, בטח אתה כבר נזעק לא יקום ולא יהיה, איה כבוד התורה, חלול ה'!

אך הפעם יש התנצלות הוא בכלל לא התכוון לקלל, מטרתו היתה לברך ולשבח את ראש הישיבה על מסירותו לבחורים, אלא שנפלט לו בשוגג קללה כי הוא לא שם לב מה הוא מדבר. האמת שהוא היה יכול להזהר רק שקשה לו... התשתוק? התמחול? נקל לשער שמקסימום תגיב במחילה על פעם בודדת ויחידה. אך אם יתמיד בזה מידי יום כבר תשתולל ותסער ללא מרגוע עד שתהיה בטוח שהוא לא ידבר מטוב ועד רע או שיזהר הלא כן?! אבל קשה לו???

ובא נניח שראש ישיבתך במקרה הוא מגדולי הדור, מחבר ספרים רבים בהלכה ובש"ס, צדיק וחסיד, קדוש ומקובל, וברכותיו מתקבלות לאלתר

מן השמים. נוסיף לך שזכית זה אבא שלך, אביך אוהבך אשר את כל חייך אתה חייב לו. וקורה תרחיש זה במאות ואלפי ישיבות ובתי כנסת, עומד נציג מידי יום קודם התפלה כולם שותקים ומחכים לדבריו, והוא פותח 'ומאחל' מעומק לבו ש-י-ת-ל-ו גבוה גבוה את ראש ישיבתך שבמקרה הוא גדול הדור וגם אביך אוהבך. וכמובן כוונתו היתה רק להודות לו על מסירותו הרבה לעם ישראל רק שזה מסובך וקשה לו אז... הוא מקלל!!! וכל הקהל שומע ובמקום לכאוב את כאבך ולסלקו, מפטיר, הלוואי כן יהי רצון.

קשה לשער את הרעש שתעורר, רחובות ב"ב ומאה שערים יוצפו בפשקווילים בסמטאותיהם על בזיון כבוד התורה וחילולה, ובכל במה אפשרית תעלה את הזעזוע העמוק והמחריד בו אתה חש. פשוט וברור הוא ששום התנצלות של טעות ואי סימת לב, לא תהיה ראויה לתגובה, רק תהפך לחוצפה על השנות המעשה הנורא הזה מידי יום.

הלאיתך ידידי הקורא, ובכן מידי יום ג' פעמים בבית הכנסת השכונתי שלי ושליך ובעוד מקומות תפלה ותורה, עומד לו שליח צבור, שלוחו של הקהל הקדוש עשרה עשרים ואפי' מאה ויותר. ציפיייתנו ממנו שיעלה את תפלתנו מעלה אל אבינו שבשמים אדון האדונים השוכן במרומים כקטורת אישים וריח ניחוחים, ובמקום להודות לשבח לפאר ולרומם את שמו של מלך מלכי המלכים יתברך שמו. פותח את פיו בעת הקדיש וכך הוא אומר: ויתנשא ויתדר ו-י-ת-ל-ה ויתאלל... מצמרר ומחלחל להמשיך. ובחלל בתי הכנסת תכף נשמע כהא - מ - ן (ה"י).

איה הם המזועזעים והיכן הם המוחים, לאיפה הלכו ההמומים ומדוע שקטו הנסערים? הקטן הוא בעינינו כבודו של בורא העולם יוצרנו? היגרע בחשיבותו מרבותינו ומגדולי דורנו? חס וחלילה כמובן תהא התשובה.

אם כך, נשוב לשאלו כמה פעמים הצטערנו לשמע חזנים שכאלה, כמה כאב לנו על רבים וטובים השוגים בתפלתם עד כדי חרופים וגדופים. כמה עלובה ומבישה היא ההתנצלות, כוונתם רצויה להלל ולשבח רק שקשה להם לדקדק ולבטא כיאות.

זוהי רק דוגמא אחת מני רבות של טעויות ושגיאות המגיעות אף לדברים שכאלה, נמחה לפחות בעצמנו להזהר ולשקול כל תיבותינו ונעורר ונזהיר את חברינו שיהיו כל תפלותנו נחת רוח ליוצרנו.

שירי

שירי חיזוק

בְּיָסוּרִים, אבֵּא, עוֹנוֹת מִסְנָן,
וְכִי מִיֶּצֶרְךָ הֵנָּךְ מִתְגוֹנֵן?
שְׂכַחְתָּ, אֵיךְ בְּקִדּוּשָׁה הֵנָּךְ צוֹנֵן?!

רְבוֹן הָעוֹלָמִים, הוּא אבֵּא שְׂאוּבָה
בְּעוֹנוֹתֶיךָ, כְּבִיכּוֹל הוּא דוֹאֵב...
לִכְּנָן גַּם אִם עֵתָה מֵרַךְ וְכוֹאֵב
בְּשִׂמְחָה - אֶהְבֵּה אוֹתָם הֲיֵה שׂוֹאֵב.

גַּם כְּשֶׁהִיסוּרִים כְּגֶשֶׁם שׁוֹטֵף
דַּע! שֶׁאֵבָא תְּמִיד בְּאֶהְבָה עוֹטֵף
תִּרְגִּישׁ בְּכָל צַעַר שֶׁאֵבָא מִלִּטֵּף
הֲלוֹא, בּוֹ, עוֹד עוֹנֵן מִהַמְּקָה נוֹטֵף!

אֲכַן, פְּעָמִים וְהִיסוּרִים קָשִׁים
אוּי! קֶשֶׁה לִּי - הַשְּׂפִתִּים רוֹחֲשִׁים,
מִיּוֹם מֵחַר אֲנַחֵנו כְּבָר חוֹשִׁים...
נֹרָא מִרְגִּישִׁים, וְכִמְעַט מִתִּיֵּאשִׁים.

שָׁמַע נָא אַחִי, זֹהֵי דֶרֶךְ בְּאַנְשִׁים
זְכוֹר הֵיטֵב, כִּי אוֹתָנוּ מִלְטָשִׁים
נוֹכִיחַ לְאַבֵּב שְׂאֵנו אוֹתוֹ חֲשִׁים
חֲזָקִים בְּעִבּוּדָה, לֹא נִחְלָשִׁים.

אֲבֵא רוֹצֵה לְרֵאוֹתֵנוּ מִתְּאוֹשִׁים,
עוֹשִׂים כְּרִצּוֹנוֹ, הַטּוֹבִים בְּאַנְשִׁים
בְּגִיל וְרַעְדָה נֵהָא אֵלֵינוּ נִגְשִׁים
תְּחִינּוֹת בְּכוֹנָה נֵהָא לוֹחֲשִׁים.

אֵל תְּחֻשׁוּב אַחִי, שְׂאֵנו מִקְשָׁקִים
בִּיאוּרִים, פִּירוּשִׁים, בְּדֶרֶךְ נִחוּשִׁים
הֲלוֹא כֶּךָ הוֹרוֹנוּ חֲז"ל הַקְּדוּשִׁים!
בְּבוֹא בְּאַבֵּב, בְּמַעֲשִׂים מִפְּשָׁפְשִׁים!

הֲטָה אַחִי אֶזְנֶךָ לְאַמְרֵי דַעַת,

לְהֵלֵן שִׁיר מוֹסְרֵי לְחִיזוֹק בְּאַמוֹנָה וּדְבִיקוֹת בֵּה
גַּם בַּעַת יִסּוּרִים וְהַתְּמוּדִיוֹת. נִתְחַבֵּר ע"י אַחַד
מִבּוֹגְרֵי הַיְשִׁיבָה בְּהִיּוֹתוֹ בְּחוֹר בִּישִׁיבָה בְּתַחִילַת
שְׁנוֹת הָעֶשְׂרִים, וְשִׁפְךָ לִבְבוֹ עַל הַנִּיר וְעַל
הַדִּפְתָּרָא בְּשִׁירָה וְחִרוֹזִים (כְּדָרְכוּ בְּמִשְׁךְ הַשְּׁנִים)
כְּדִי לְעוֹדֵד עֲצָמוּ לְעַמּוּד אֵיתָן מוֹל מִשְׁבְּרֵי הַחַיִּים,
וּמִגּוֹ דְזָכִי לְנַפְשִׁיהָ זָכִי נְמִי לְחַבְרִיהָ.

לְפָנֵי כֵּמָה שְׁנִים הוֹגֵשׁ הַשִּׁיר קֵדָם מֵרֵן רַבְּנוּ
שְׁלִיט"א, אֲשֶׁר עֵבֵר עֲלוּ וְכָתַב בְּכִי"ק בְּרֵאוֹשׁוֹ
בְּזֵה"ל: **"יִישַׁר כַּח, מִתּוֹק מִדְּבַשׁ. כְּדָאֵי לְהַדְפִּיס".**
וּפְקוּדָתוֹ שְׁמֵרָה רֹחוֹ. וְהִרְיָהוּ לְפָנֵיכֶם.

בס"ד חשון ה'תש"ס

בְּסִייעָתָא דְשִׁמְיָא מְרובה, לְפָנֶיךָ כְּתוּבָה, אֲגֵרָת-
שִׁיר מַחֲשָׁבָה, מוֹגֵשֶׁת בְּאַהְבָה לְפָנֵי בְּנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי
הַמַּלְכִּים, עִם ט"ז בְּתִים בְּחִרוֹזִים עֲרוּכִים, לְחֻזֵּק
וְלְעוֹדֵד לְבָבוֹת מְדוּכָדִים, מְכַל מִינֵי יִסּוּרִים שְׁעֵלֵהֶם
נִשְׁפָּכִים, אִם זֶה יִסּוּרֵי גוֹף נִמְשָׁכִים, אוֹ כָּל מִינֵי
הַפְּרַעוֹת בְּשִׁידוּכִים, יֵשׁ עֵנִינִים שְׁלִמְשַׁפְּחָה שִׁיכִים,
אוֹ בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים מְבֹלְבָלִים וְנִבּוּכִים, שׂוֹאִלִים מְדוּעָ?
בְּאִישׁוֹן לַיְלָה בּוּכִים.. דִּי, אַחִי! בֵּא נִהִיָּה מַחִיִּים! הֵבָה
נִקְרָא בְּהַתְּבֻנָּה וּבְמַתִּינּוֹת עַל - הַמַּתְּנוֹת שֶׁל הָאֲבֵא
הָאוּהַב!! י"ב הַבְּרוֹת בְּכָל שׁוּרָה, בְּס"ד (כּוֹלֵל שׂוֹאִים)

אֲשֶׁרֵי אִישׁ עַל דְּרָכֵינוּ תְּמִיד מִתְּבוֹנֵן
בְּדַעַת וּבִינָה, אֲשֶׁר לוֹ אֵב חוֹנֵן,
גַּם בַּעַת יִסּוּרִים שְׂמַח מֵרֵן
מִקְבֵּל בְּאַהְבָה וְלֹא מִתְּלוֹנֵן.

זְכוֹר לוֹ תְּמִיד, לְעַצְמוֹ הוּא מִשְׁנֵן

1. ברכות ה' ע"א, אם רואה אדם שיסורין באין עליו, יפשפש במעשיו.

רו למלך

ויזוק לתורה ואמונה

אבא לבניו כה מלא הוא אהדה
אז בכל מצב נאמר לו המון
תודה!!!

אני רואה אחי שלקרוא סיימת, יתכן שמהחרוזים
את רוחך רוממת, אך האם לתוכך את הדברים
הפנמת?! - איני בטוח - שמעתיק שגממת...
אכן בפרט שהדברים בחרוזים ארוזים, צריך לזה
הרבה התבוננות,
ואיני מגזים. ובשביל שהדברים פנימה יחדרו,
מאד ראוי ורצוי שעל הדברים יחזרו, אולי גם
כדאי כמה פרוטות לשלם, ופשוט לקחת את
הדפים ולצלם, כדי שהתואר 'הלום' באמת יהא
אותנו הולם, ולא רק ישאר בגדר חלום חולם...

אך יותר מומלץ לפנות אל המקורות, שעל
פיהם למעלה נכתבו השורות, יעויין בספר
הקדוש "שערי תשובה" לרבינו יונה ז"ל שער ב',
אותיות ב' ג' ד' ה', - דברים מדבש מתוקים, לב
ונפש מחזקים, איך באל תמיד להיות דבוקים, גם
בעת מצוקים, אך קרא שם כל מלה בהתבוננות
- בדבריו מעמיקים, הלוא הוא מן הראשונים -
כמלאכי אלוקים. ועוד הרבה כתוב בשאר ספרי
הצדיקים, חפש ומצא, דרך ועצה, וה' ודאי יעזור
לאשר אליו משתוקקים. אמן.

אבאר עד כמה שידי מגעת,
כשלא עלינו יד השם פוגעת
זה מיועד לנסותינו, לדעת -

על האמונה שנפשינו יודעת
האם בפנימיות הלב נובעת
או שמא חלילה היא בנו צולעת
וכל חריגה אותה היא מזעזעת...

עת היסורים היא בחינה מכרעת
כיצד השפילנו אותה בלב לטעת
נשמור על נפשינו כל תהי פושעת
נשוב אל אבינו בנפש נכנעת.

נעתיר אליו שועות בעין דומעת
בדמעה זו שכל רקיעים בוקעת
נתחזק בתורה שלב משעשעת
ונמתין אל הטוב בנפש רוגעת.

כשאבא אותנו בודק ומנסה
היצר יודע, וכנו משסה
אולי תכיר עולם ממך מכוסה
תשחרר לחצים, בצילי תחסה...

אח יקר! אל תתפתה! נהיה חזקים!
לא נעזוב את אבא בדברים ריקים
הוא מלטשנו שנהיה בוהקים,
בנסיונות מנשאנו לשחקים!

הארכתני אחי, יתר על המדה
לכבוד השם ותורתו הנכבדה
אקה שהבנת את הנקודה
לראות הטוב בכל ירידה ומעידה!

הדבר טעון התבוננות ולמידה,
אך אסכם הכל בסיסמא יחידה:

נתחבר ונכתב לזכות ולהחלמתה המוהירה של מרת אמי תב"מ בתוך שאר כל
חולי עמ"י, אמן. ע"י דל ונחדל, בחסדי אל-מקבל נבדל, למען שכבודו בעולמו
יגדל, בא סימן: מ"ם רבי"ם לא יוכלו לכבות את האהבה.

מעשיו למלך

כאשר היו שומעים מפיו הדברים האלה, היו באים אחר השבת לקבל את הדין ולעשות להם התרה על שעברו על החרם, ואולם אחר זמן הם חוזרים, ועוד חוזר הרב לדרוש ולהוכיח אותם והם עוד חוזרים בתשובה ובאים להרב להתיר להם, והרב היה מאריך אפו עמהם ויעש להם התרה אחר שיקבלו את דינם בתשלום קנס כפי מה שיורה להם, אחד פך שמן זית לבהכנ"ס, ואחד מדה חטים או שעורים לעניים כל אחד ואחד לפי ערכו, ואח"כ מתיר להם, ויזהירם שלא לשוב עוד לכסלה.

ואולם היה איש אחד שהיה יודע בו הרב שהוא היה משחק תמיד בקארטי"ן עמהם והוא לא בא אף פעם לקבל תשובה, וכאשר ראה הרב שקרה הדבר הזה כמה פעמים שחביריו באו לקבל את התשובה, והוא לא בא אף פעם, ע"כ באיזה שבת שנראה לו הרב התאסף כל הקהל בבהכנ"ס, הכריז הרב ואמר בתוך קהל ועדה שמעוני אחי ועמי, הנה כמה אנשים משחקים בקארטי"ן ובאו אלו לקבל את דינם ולהתיר להם, והתירתי להם כפי הדין ושלמו את הקנס כפי מה שהורינו להם, רק פלוני שאני יודיע בו שגם היום עדין הוא משחק בקארטי"ן, ולא בא אף פעם לקבל את דינו, ע"כ אני מודיע ומכריז לכל הקהל כי זה האיש הוא מוחרם ומנודה הוא לשמים ויינו הוא יין נסך, וכל הקהל צריכים לשמור את עצמם ממנו ומיינו.

באותו מעמד, היה אביו של אותו האיש יושב שם עם כל הקהל, ובשומעו את הדברים האלה, קם על רגליו וידבר קשה נגד הרב,

סיפורים אלו נדפסים פה לראשונה מתוך כת"י של החה"ש ר' חי חדאד זצ"ל, והינם חלק קטן משעת הכרכים שכתה מזכרונותיו וממה ששמע על חכמי ורעני עי"ת תוניס וג'רעא. תודתנו נתונה לנכדו הרה"ג ר' גדעון חדאד שליט"א שהמציא לנו את הכתבים.

ליל א' י"ב שבט התשל"א

הרב ר' שלום הכהן זצוק"ל

מגליונות בודדים אשר לי

שמעתי מן מר לאלו בן החה"ש ר' יעקב הכהן

ביום ד' כ"ח כסליו התשכ"ב

ר' שלום הכהן הוא מתושבי ג'רעא בנוי של ר' שאול הכהן המחבר ס' נתיב מצותיך על אזהרות, ס' שי למורא על תפלת כ"ה ויכה"פ, ס' שפתי כהן על הסליחות ועוד, והוא היה פה בג'רעא איש סוחר ועשיר, אח"כ נתמנה להרב ודומ"ץ בעיר זרזיס הסמוכה לג'רעא הא כולי מימר, הוא המחבר ס' נזר שלום.

היה היה בזרזיס כמה אנשים פוחזים שביום השבת היו משחקים בקארטי"ן [בקלפים], היה הרב הקדוש בכל שבת מזהירים על זה שיש על זה חרמות ונדוים שלא לשחוק בהם,

1. צ"ל נכדו, שר' שלום בנו של ר' משה בן ר' שאול.

ואולם הרב הקדוש לא ענהו מאומה, והמשיך בתפלה, והנה בתוך תפלת מוסף כאשר כל הקהל עומדים היו בתפלת מוסף והנה לפתע נתעלף האיש הזה ויפול לארץ, ואז קמו איזה אנשים ויוליכוהו לביתו וישב בביתו, ואחר איזה שניות עלתה נשמתו השמימה וימת ר"ל.²

ליל א' ג' אדר התשל"א

פעם נכנס הרב אל השוק לקנות איזה דבר, והוא פגע בנכרי אחד מוכר ירקות, והושיט ידו לברור לו דבר יפה כנהוג פה, ואולם הנכרי צעק והתריס כנגדו, קום ידך יא יהודי (הרים את ידך יהודי) כי לא אמכור בברירה, הרב השמיט את ידו מאותו חפץ בלי לדבר דבר וילך לו למקום אחר, ואולם הנכרי נשאר יבש כעץ במקומו לא יוכל לזוז ממקומו ולא להניע שום אבר ולא לדבר בפיו.³

כל הנכרים סביביו גמרו ומכרו כל אשר להם והלכו כל אחד למקומו, ואולם הגוי הזה נשאר עד הערב יושב ודומם עם כל הירקות שלו בלי שיכול לזוז ממקומו, והשמועה נפוצה בכל העיר, גוי אחד נשאר בשוק יושב ודומם בלי לנוע שום אבר, ובנתים השמועה באה גם אל אזני הוריו של הגוי וקרוביו, וילכו לבקרו, וישאלו על זה ויחקרו מאת השכנים והמוכרים אשר היו סביביו, ונתודע להם ממעשה הרב הקדוש, ואז תקף הלכו אל הרב ויבקשו ממנו מחילה ויחלו את פניו שילך עמהם לראותו אולי יוכל להתירו מצרתו זאת.

הרב נענה להם וילך עמהם אל המקום אשר

2. כן סיפר גם מוהר"ן זצ"ל בספר מעשה נסים ח"ב (קונטרס ממלכת כהנים סימן ג'), רק שכתב שאותו האיש עוד לא השלים דבריו ונפל על הקרקע בחולי נכפה ואחר ימים אחדים נלב"ע.

3. גם סיפור זה הובא במעשה נסים שם, ושם נכתב שמוכר דחף את הרב, ותכף נשתתקה ידו, והלך אל הרב לבקש מחילה ע"ש. רק עיניו פתוחות והוא כאבן דומם.

שם יושב האיש דומם, ויסתכל בו ויתמה, ויאמר הרב אל הנכרי מה לך פה, קום על רגליך, ויקם האיש ויעמוד על רגליו וישתומם למראה עיניו ויפן כה וכה בלי אומר ודברים, ויאמר עוד הרב אל האיש דבר בפיק ושבח את ה', ויען האיש ויאמר ברוך ה' אשר בידו כל חי, והוא עדין עומד במקומו, ויוסף הרב ויאמר אסוף את פירותיך וירקותיך ולך עם הוריק, וינע האיש והתחיל לאסוף את פירותיו ויעמוס על חמורו, ויקרב אל הרב וישתחוה אל אפיו וינשק את רגליו ויבקש ממנו מחילה וסליחה וימחול לו הרב, ואז היה כשאר כל האדם, ומאז ידע האיש והכיר את גדולת וקדושת הרב הקדוש, ומן הזמן ההוא היה מביא בכל שבוע מכל טוב גנו ופרדסו בכורים להרב בכל הכבוד.

ליל א' עש"ק י"ז כסליו התשל"ב

מורנו הרה"ג הרב חויתה חי

רחמים הכהן זצוק"ל

העתיקו מזכרונות בודדים אשר לי

שמעתי מידידי החה"ש ר' בוגיד סעדון הי"ו. ביום אסרו חג שבועות התשכ"ח ספור נפלא על הרב הנז', והנני להזכירו כאן כפי מה ששמעתי ממנו, ועם תוספת באור המאורע שקרה אז באותו זמן כפי מה שכתוב בדרושו של הרה"ג ר' חיים חורי זצוק"ל רבה של עיר גאבס יע"א. בסוף ספר חדש האביב אשר בסוף ספרו ואברהם זקן ע"ש.

הרה"ג מורנו הרב חויתה הכהן זצוק"ל, היה כמעט רוב ימיו במכאובים חולה בחולי רגליו (רומאטיזם) ודרש הרבה ברופאים.

בשנת התש"א נסע לעיר אלחאממה מחוז גאבס, כדי לרחוץ במרחצות החמים לרפואתו, כי בעיר אלחאממה נמצאים מרחצאות

רץ תיכף להצילה ונתפס הוא ונהרג בעוה"ר, (ואחרי איזה ימים מתה עליו גם אמו בשברון מתנים), ואחריהם הכי נכבד הצדיק מסעוד רכאח נ"ע כשמו כן הוא סעיד ותומך לכל כושל דל ועני ובפרט לעמלי תורה, רחום ומוקיר רבנן, עניו וסבלן, נושא ונותן באמונה, ואחרייו אמו הזקנה והכשרה מרת עסילה נ"ע, כל אלה חמש נפשות תכף ומיד עלתה נשמתם השמימה, ושנים נשאר מפרפרים בין החיים והמות עד עבור איזה ימים וימותו גם הם ביגון ואנחה בעוה"ר. אל נקמות ה' אל נקמות הופיע.

מורנו הרה"ג הרב חויתה חי רחמים הכהן זצוק"ל

כשמוע הרב זצוק"ל את המאורע בלילה ההוא או למחרת, ויחד הרב מאד על השמועה הרעה ויצטער מאד ויבך, ויחד הודה את ה' מאד על חסדו אשר גמלו בטובו הגדול שעורר את לבו בבקר השכם בפסוק הנז' וישבח ויהלל את השם יהי שם ה' מבורך, ה' ישמור את עמו ישראל אמן.

יום השבת ס' בא ח' שבט התשכ"ב ספר לנו אבינו כי ספר לו מר מאסו בן סחאגו חדאד, כי אז היה בר"ה ויה"כ כל העיר לא היו מתפללים רק בבהכנ"ס הגדולה דווקא, ורק בשנת התרכ"ה המפורסמת בערבי עאם אליכודה (שנת המהומה והחירום) ביום הכפורים אחר שהתפללו כל הקהל בבהכנ"ס הגדולה שחרית ומוסף, ואחר גמר התפלה הכריז להם הרה"ג רבי נסים חדאד מע"א, שתפלת מנחה ונעילה, כל אחד יתפלל בבהכנ"ס שלו אשר בשכונתו, וכן היה ומאז

חמים מטבעם כמו חמי טבריא, וגם אומרים שהם באים ממעיינות טבריה תובב"א, ושהה שם זמן רב, ויהי היום חשב בדעתו לחזור לעיר ג'רבה עיר מולדתו, וביום כ"א לחודש אייר בשנה ההיא, הכין את עצמו וסדר את חפציו כדי לנסוע ביום המחורת לעיר גאבס, וישהה שם איזה ימים להנפש ואח"כ יחזור לעיר ג'רבה.

והנה בבקר יום כ"ב הנז' גם ממטתו, ורוח ה' נוססה בקרבו והפסוק בפיו (משלי א' י"ב) נבלעים כשאול חיים ותמימים כירדי בור, ויחד הרב מאד מזה, ויאמר מה זה קרה ה' לי, אין זה כי אם משמים אינם מסכימים לחזור היום. ויחליט הרב שלא לנסוע היום.

ויהי לעת ערב ביום ההוא בעיר גאבס, קמו זרים אכזרים ופרעו פרעות באחינו בית ישראל שם אשר הוכו בחרבות ורמחים בהריגת שבעה נפשות קדושות בעוה"ר, ופגעו תחילה בהשב והישיש מבורך חג'אג' נ"ע ודקרוהו בחרבם ושפכו דמו כמים, ואחרייו שחטו את הצדיק עול ימים אלעזר בנעטייה ע"ש הוא ובתו בחרייה נ"ע, ואחריהם תפסו את הזקנה והכשרה מרת מרעינה תמ"ך אמו של הצדיק משה חכמון, ובראות בנה הנז' כי תפסו את אמו להורגה

4. בספר מדות הרחמים (סוף פרק י"ג) כתב מוה"ר הגאון רבי בוגיד סעדון (שממנו שמוע ההמ"ח סיפור זה כמובא כאן בראש הסיפור) שבא בפיו של רבינו מוהר"ך הפסוק אל תלך בדרך אתם מנע רגליך מנתיבתם כי רגליהם לרע ירצו וימהרו לשפוך דם. ע"ש. והוא יותר מתאים לענין.

לשום מקום בסעודת חתן וכלה או ברית מילה וכיוצא, תמיד הוא נחבא אל הכלים.

פעם היתה חתונה לאיזה איש, והלה קרא להרב לבוא אליו בביתו בסעודת החתונה, הרב סרב בדבר כי אין דרכו לצאת לשום מקום ואולם בעל החתונה הפציר בו מאד וגם איים עליו לבוא, (כנראה שהיה נושא בו או איזה דבר המכריחו) הרב הבטיח לו שיבא לביתו בעל כרחו שלא בטובתו, הרב אחר שסעד בביתו וקרא מה שקרא כמנהגו, אח"כ יצא מביתו ללכת אל בית החתונה, בדרכו בדרך כשהגיע אל הרחבה הנקראת היום אלגארא (לפנים היה שוק היהודים באלחרה) ויפגשוהו רבו ר' יוסף ברבי זצ"ל, ויאמר לו מגופו! לאן אתה הולך בזו הלילה? ויאמר לו לבית החתונה כי כך קראני ולא אוכל להשיב את פניו.

חזור הביתה ענהו הרב, אין זה מדרכך, לך הביתה ואין זה מדרכך ואל תשגח ואל תירא ממנו, חזור לך הביתה.

הרב חזר הביתה ויכנס לביתו ויסגור הדלת, והנה אז צמרמורת אחזה את גופו ויתעלף, כי אז נזכר כי רבו הנז' הוא כבר בעולם העליון ובא לכאן להזהירו שלא ללכת חוצה כדי לשבת בביתו להגות בתורה כמנהגו.

ובתוך כך הרגישה בו אשתו ותקם ותסעדהו ותחי נפשו וישב במקומו ויהגה בתורה כמנהגו.

הוקבע לפתוח בהכנ"ס שלנו⁵ להתפלל בה בר"ה וכפור בכל השנה.

ויהי בצאתו מבהכנ"ס וירא כי כל העיר הומה מהמשתוללים ומהלסטים שבאו לשלול את העיר, ויפתח את עיניו וירא והנה השר הלסטים עומד לנגד עיניו הוא ואחוזת מריעהו, והנה בצאתו ויאמרו המשתוללים אל השר שלהם הנה רב היהודים הכה אותנו, הכה תקף ואל תמהמה, ואולם השר לא שמע אליהם, ואדרבא הוא נלוה אל הרב וילוה אותו עד ביתו ויכנס הרב אל ביתו בכבוד, ואז חזר השר אל אנשי בריתו, ויאמרו לו אנשי בריתו מה זאת עשית כי כבדת את הרב? וזה הנה בכסליך שאלו שמעת לקולינו אז הנה כל היהודים בדינו, ויען ויאמר, כי לא ראיתים מה שראיתי אני, דע לכם כשיצא הרב מבהכנ"ס והוא עטוף בטלית שלהם והנה שני אריות עומדים לפניו אחד מימינו ואחד משמאלו הולכים לפניו, ואם ה' חפץ בו ושלח לו שני אריות לשמרו מה אעשה להזיקו? ולכן הוכרחתי אני ללוותו ולשמרו בכל הדרך.

הרב מגופו סופר

שמעתי מימי נעורי

היה איש סוחר בעל חנות בשוק אלחארה מוכר מכולת, הוא איש צדיק חסיד וישר בעל מדות טובות, שתקן תמיד לא יוציא מלה מפיו כי אם לצורך עוסק בתורה בשעות הפנאי, גומל חסד עם כל איש כפי יכולתו, קם בבוקר בהשכמה ולומד תורה בהבהכנ"ס הגדולה אחר תפילה ברבים ועוד בלילה בביתו עוסק בתורה זמן מה קודם שינה, מעולם לא הלך

5. דהיינו ביהכ"נ רבי אברהם חדאד, שנתייסדה לפני שנים רבות ע"י משפחת חדאד, היא משפחתו של הרב הכותב כאן. ועיין בספר ברית כהונה (או"ח מע"י "אות ט') ובספר זכרי כהונה בקונטרס תורת המנהגים (אות ו') שמנו את הבתי כנסת בג'רא שיש היתר להתפלל שם בימים נוראים ומכללם את ביהכ"נ הנ"ל.

זכרונות מהית המלכו

הרב אביתר כהן
כולל "תורת משה אמת" ב"ב

ליל מתן תורה

יום מתן תורה יום בו יצק הקב"ה לאבותינו למרגלות הר סיני את תכלית חיינו עלי אדמות, שיגנו ושיחנו בזו המתנה, מעשינו ואורחותינו על פי זאת התורה. שמחתנו בלימודה, ואושרנו בעיונה. שום דבר לא ישווה לעונג העילאי אחרי פירוק של קושיא עצומה, או בהתבהרותה של סוגיה סבוכה במעמקי הש"ס, ורגעי השיא כשמבריק לך איזה חידוש אמיתי או הגהה קולעת לשערה אחרי שעה ארוכה של התחבטות ועמל רב, אושר של סיפוק שאין לו אח ורע.

יום נשגב זה, בהיכלי הישיבות הוא יום של התחזקות בלימוד, בהתלהבות ובחשק, עמלים בתורה במשך הלילה ליל קבלת התורה, ונשארים ערים כל הלילה כמנהג ישראל קדושים, ושמחים בנתינתה של תורה.

ובישיבתנו הקדושה, האוירה מיוחדת בכפל כפלים, זה לא עוד 'תיקון כרת' (מְשֻׁמֵר בלע"ז) של לימוד ש"ס ופוסקים, ואף לא לימוד יחידי או חברותא.

הנה מרנא ורבנא האר"י הקדוש, אשר לפניו נגלו כל תעלומות וכל רזי החכמות, עלה שמים וירד, ורדה דבש התורה על כל עמקי סודותיה הנוראים, ידע והכיר בשכלו הזך כל יום ותיקונו כל יום ושורשו בעולמות העליונים, והוא בחכמתו תיקן והורה סדר לימוד מיוחד הראוי ללילה אדיר זה - ליל מתן תורתנו הקדושה.

וכמובן וכמתבקש ללמוד דוקא את הלימוד המיועד ללילה זה, נהגו אבותינו ברוב ככל קהילות הספרדים לקרוא את תיקון זה שלימד רבנו האר"י ז"ל לעשות נחת רוח ליוצרנו. ואף בישיבתנו הקדושה כאמונים על דברי רבותינו ונאמנים על מסורת אבותינו, נוהגים ללמוד תיקון מיוחד זה.

וכן הוא סדרו: אחר סעודת החג מתמלאים היכלי הישיבה הקטנה והגדולה בבחורי הישיבה וברבניה, פה ושם ניתן לראות מבוגרי הישיבה (המגיעים מכל קצוי העיר ואף חוצה לה) שלא יוותרו מלעבור את הלילה הזה בישיבתנו

הקדושה. כל אחד מחזיק בספר "קריאי מועד" המכיל את הלימוד ללילה זה ומתחילים בקריאת התפלה והבקשה המיוחדת שקודם הלימוד שתיקן מרן הבן איש חי. סדר הלימוד בתחילת הלילה הוא קריאת שלשה פסוקים ראשונים ואחרונים מכל פרשה בתורה ומכל ספר מספרי התנ"ך. בהחלט ניתן לומר כי אילו היה לימוד זה בכל מקום אחר היה הלימוד מכביד ומעייף, אך לא כן לתלמידי הישיבה אשר למן בואם בשעריה חונכו והורגלו בקריאת התורה בטעמיה, ובטעמי ספרי נביאים וספרי אמ"ת (איוב משלי תהלים) ובחמש מגילות דבר שלעצמו מעלה נדירה שנתברכנו וזכינו לה בישיבתנו הקדושה.

יתרון זה של ידיעת התורה בטעמיה ובדקדוקיה הופך את הלימוד לחווית לימוד אדירה, עד שכל הבא בשערי הישיבה בלילה קדוש זה נסחף אחר האוירה המיוחדת הזאת, מאות בחורים הקוראים יחד בקול אחד פסוק בפסוק בניגון ובנעימה, עולים ויורדים הם בסולמות הטעמים, בדקדוק ובקריאה בהירה כנתינתה מסיני. ומחזה זה יחרט בזכרונו עוד רבות בשנים. וכבר סיפר ת"ח מופלג ששהה בישיבה שנה אחת בליל שבועות ואמר שלא חווה ליל שבועות כזה מימיו.

בין המרכיבים החשובים שיוצרים את טעמו הערב של התיקון, הוא הגיוון הנפלא בין המנגינות השונות שבספרי התנ"ך. מטבע הדברים לאחר קריאת כמה ספרים מספרי התורה, נחלשים במעט הקולות מבין קהל הבחורים, אך כל זה עד לסיום חמשה חומשי תורה, עם סיומם בהגיע עת קריאת הנביאים דומה כאילו עמד מנצח בחלל היכל הישיבה ונתן את האות, ואז באחת הקול נישא ומתרומם וחוזר לעוצמתו כבתחילת הלימוד ואף יותר, כאשר בהתחלה פותחים בחמשת הפסוקים שנוהגים לקרוא לפני קריאת ספרי נביאים, אך הפעם במנגינה אחרת, בלחן אצילי ונעים, לחן הסובל ומבטא את ימי השמחה וימי השפל בתולדותיהם של ישראל, מתנגן הוא מפי מאות בחורים בקול אחד, ודב-רתי על הנ-ביאים ..., ובהתרוממות הרוח הזאת קוראים גם את ספר יחזקאל שמתארך מעבר לששה פסוקים מפני היותו הפטרת החג, ובסבה זו אף אין קוראים אותו במנגינת הנביאים אלא במנגינה של הפטרות החגים בלחן חגיגי ומרגש במיוחד. וכבר העיד עליו מרן ראש הישיבה שליט"א שהרגש המרטיט הספון בתוכו עורר

בוהק ומאיר במיוחד, ואין סוף לאהבתה וערכה בעינינו, פתאום מתקבלת התפלה השגרתית: "ברוך אלהינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכינו" מין ניחוח חדש, התיבות מתבהרות מתוך הכרה פנימית אמיתית של שמחה, ושירה אדירה פורצת ברגעים נשגבים אלו אל חלל היכל הישיבה, והשיר מתנגן שוב ושוב: "ברוך אלהינו... ונתן לנו תורת אמת", תורת אמת של ממש עם כל המשמעות והמובנות. "וחיי עולם נטע בתוכנו..." קוב"ה משתעשע בעת הזאת שעת חצות עם הצדיקים שעמלו בתורה בגן עדן, ואנו משתעשעים ושמחים בתורתו בעולם הגשמי עולם העשיה.

וכך עובר לו הלילה בלימוד התיקון המיוחד הזה. אחר קריאת התנ"ך קוראים ומונים את כל התרי"ג מצוות אחת לאחת, שאחד הבחורים קורא מצוה וכולם פה אחד עונים לעומתו במצוה שאחריה, וכן ע"ז הדרך עד תומם, ולאחמ"כ קוראים בצוותא את המדרשים והגמרות בענין מתן תורה, ואחריהם קוראים את האידרא רבה קדישא כל אחד כפי כחו עד שיאיר המזרח.

ובזה תם לו לילה נפלא ומיוחד לילה שכל כולו קודש לה' בלימוד התורה הקדושה ומצותיה, מתוך שמחה בנתינתה של תורה.

התחושה האדירה האופפת בלילה זה אותנו תלמידי הישיבה מותירה עד היום בלבנו ערגה וכיסופין לליל זה.

בוגר יקר! הנך כמה וכוסף לליל שבועות כזה? רבים כמוך הצמאים לשוב לחוויה האדירה והקדושה הזאת-לליל שבועות בניחוח הישיבה, כבר מזה שלוש שנים מתארגנים ומתקבצים בבית הכנסת 'אסתר המלכה' ועורכים את התיקון הקדוש הזה באוירת הישיבה, בהשתתפות הגאון הגדול מוה"ר ר' רחמים מאזוז שליט"א גם אתה מעוניין להשתתף פרטים בטל-0548487652

אינך גר באזור בני ברק? גם אתה יכול, מתארגנים קבוצות ברחבי הארץ בירושלים ובנתיבות ועוד, צלצל עכשיו לטל-0504177753 אל תחכה לערב שבועות.

מי שיכול לעזור בנושא, באיתור מקום וכדו' נא ליצור קשר בטל הנ"ל.

יהודי לחזור בתשובה, ולפי השערות של מרן שליט"א מקורו הוא לפני גירוש ספרד ונשתמר עד היום הזה תל"ת.

בקריאת הכתובים מורגשת ביתר שאת קשת הגוונים שיש במנגינות השונות, זה מתחיל במגילת רות שהלילה הזה נקראת כולה, בטעמיה השקטים והנוטים לדוק של צער, וממנגינה איטית זו פותחים בספר התהלים בצלילי כנורו של דוד המלך ע"ה מהירים ותוססים, ובתום שני פרקים בלבד שבים אל אגדת איוב בלחן איטי וכבד. וכך ממנגינה זו למנגינות עשירות וגבוהות כמשלי שלמה המלך ע"ה, ושוב נוטים המנגינות עד לנוגותיה של מגילת איכה העטויות בכסות של אבלות ועצב, ובגלל זה קוראים אותה בנמיכות קול מפני כבוד החג, ותכף שבים אל נעימותיה המשמחות והזריזות של מגילת אסתר, זוהי שעת השיא בקריאת התנ"ך, בעת הזאת משתתפים כולם יחד בקריאתה בקול ובהתלהבות כאילו עתה הוא זמנה, חדות הלימוד הנפלאה הזאת נוטעת את ערבותה של התורה בלבנו לעוד שנה של עמל בתורה הקדושה.

בתום קריאת ספר התנ"ך בעוד האוירה הנפלאה בשיאה, נוהגים לקרוא נוסח תפלה שתיקן מרנא ורבנא 'הבן איש חי', חלקה הראשון הוא תחנה ובקשה מ"נותן התורה" והאר עינינו בתורתך... ודבק לבנו במצוותיך... נאמרת היא בשעה הנשגבה הזאת, ואין חקר לערכה ופעולתה. וחלקה השני הוא קטע מהזוהר הקדוש בפרשת במדבר שכולו מדבר בשבחה ובמעלתה של התורה, דברים יקרים אלו מציתים בנו מחדש את שלהבת התורה באותן גחלים קטנות שבלבנו עוממות. אנו קוראים, אך בד בבד אזנינו כרויות ומצפות לדקות המפעימות עת מורנו ורבנו רוח אפה ונשמתה של הישיבה הגאון הצדיק והחסיד, 'הרב צמח' שליט"א קורא בהתלהבות ובדבקות בטון המיוחד לו, "אורייתא אורייתא", וכל העם שומעים את הקולות איך יוצאים הם מלב טהור זהב מזוקק של תורה ויראה שמים אמיתית, ונתחבים כמסמרות ויתדות בלבותינו, כל "אורייתא" קובעת בעוז אהבה וחשק לתורה הקדושה לעלות ולהתעלות בשליבותיה, ולצלוח ולהתגבר על כל מכשוליה.

אי אפשר לפסוח על "השיר של יום", בחלוף חציו של הלילה הקדוש הזה בעוד כולנו טבולים בדבש התורה המתוק והערב, יופיה וזהרותה

משנה ברורה

ההערות שהלעדיהם בני עדות המזרח אינם יכולים

ט"ז וב"ח. אבל אנו שהולכים לפי מרן, עלינו להוסיף וללמוד גם את דעת רבותינו.

ואכן, במשך שנים רבות התמודדו הספרדים ובני עדות המזרח בבעיית קשה בלימוד המשנה ברורה. מחד, אין תחליף למשנה ברורה בביאור דברי מרן השלחן ערוך, וכפי שכתב מרן הגר"ע יוסף שליט"א בהקדמת ספרו 'לוית חן', וכן כתב מרן ראש הישיבה שליט"א בהקדמתו למשנה ברורה איש מצליחחלק א' שיצא בשנת תשנ"ד: "ואחרי תפוצת ספר משנה ברורה, כמעט אי אפשר ללמוד שלחן ערוך בלעדיו, כי הוא המסביר בה"א הידיעה באר היטב כל דברי מרן בשלחן ערוך".

אך מאידך, לא ניתן להתעלם מכך שישנם עשרות אם לא מאות מקומות שבהם דעתם של רבותינו הספרדים שונה מהמשנה ברורה. ברוב ענוותנותו לא פילל החפץ חיים שחיבורו הנפלא יחצה עדות ויבשות, ולכן לא הביא בו את פסקי הספרדים. וכך כותב מרן ראש הישיבה שליט"א בהמשך דבריו שם: "אבל חסרו בו [במשנה ברורה] כמה וכמה מנהגים ופסקים של חכמי ספרד, וגם הרבה פעמים סותם דבריו כדעת הרמ"א שהם נוהגים על פיו, והקורא יחשוב לתומו שגם דעת מרן ככה".

ובכן, עד עתה, בכל הלכה מחדש ניצבו בני הציבור הספרדי בלומדם משנה ברורה בפני דילמה "האם גם לדין יש לפסוק כך?", לפעמים מתאמצים מעט ופותרים 'כף החיים', אך ברוב ההלכות, מתיישים ולומדים בלי לבדוק מהי דעת רבותינו הספרדים, ומחוסר ידיעה הולכים לתומם לפי המשנה ברורה. ואיסור יש בדבר, כמו שכתב מרן החיד"א

הלכה פסוקה ומשנה ברורה במקום אחד

מהפך בתחום ההלכה: בני עדות המזרח יכולים לנעוץ לרווחה - הושלמה סדרת משנה ברורה עם הערות איש מצליח, שנערכה במשך כעשרים שנה | אם עד היום כאשר למדנו את הספר הקדוש "משנה ברורה", היה עלינו להדווק בכל הלכה אם היא מתאימה גם לנו בני ספרד ההולכים לפי הוראות מרן, הרי שכעת יש לכך מענה מיידי, קל ומהיר | הסדרה שהושלמה בחודש האחרון, מציגה לפני הקורא הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד, כאשר בשולי גלימתו של המשנה ברורה חונים פסקי רבותינו הספרדים | מפעל ענקים עיבא ברכה לדורנו ולדורות הבאים |

הרב עובדיה חן

כל מי שנכח בכנס של 'דרשו' לפני מספר שנים, שמע את דברות קדשו של מרן פוסק הדור שליט"א, שיצא בקריאה נרגשת לבני ספרד ללכת לאור פסקי רבותינו הספרדים, והעלה את הבעיית שספר "משנה ברורה", על כל מעלותיו הנכבדות, כתב את פסקיו לפי רבותינו האשכנזים, הרמ"א, מגן אברהם,

יכולים ללמוד משנה ברורה, כעת הסדרת מופת

כשמתחת לכל עמוד, מופיעות הערות בהן מובאות בתמצות מיוחד דעותיהם של רבותינו הספרדים והכרעותיהם. במקום שהדברים טעונים ליבון ואריכות, תבוא שקלא וטריא בסוף הספר בהרחבה.

שני ספרים הספר אחד

מִרְן רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה בַּמְבּוֹא לְחֶלֶק ג' פּוֹרֵשׁ אֶת מַעֲלוֹתָם שֶׁל הַסְּפָרִים מִשֵּׁנ"ב וְכַ"ח וּמַחֲדָד אֶת הַהִפְרָשׁ שֶׁבִּיְנֵיהֶם וְאֵלּוּ דְבָרָיו: "יש במשנה ברורה מה שאין בכף החיים, ויש בכף החיים מה שאין במשנה ברורה. יש במשנה ברורה הסבר ברור ותמציתי לכל סעיפי השלחן ערוך אורח חיים עם יסודות ההלכה, ופעמים רבות דולה ומשקה מספרי הראשונים שנדפסו בימיו כגון המאירי ורבנו חננאל, ומכריע על פיהם במחלוקת האחרונים, מה שאין בכף החיים. ויש בכף החיים שלש מעלות שאין במשנה ברורה:

(א) כי הוא מעתיק לשון האחרונים בדיוק סעיף אחר סעיף, בבחינת "חייב אדם לומר בלשון רבו". מה שאין כן במשנ"ב, שלפי הסידור והעריכה שלו הוא חייב לסכם ולקצר ולעבד דברי האחרונים בלשונו הוא, ופעמים כשמעיינים במקור רואים אחרת. כגון... (ב) כף החיים מעתיק מנהגי האר"י ז"ל ממקור ראשון, משא"כ במשנ"ב שמעתיק מהכתבים שמביא המג"א וזולתו, והם מכלי שני או מכלי שלישי כגון... (ג) לפעמים המשנ"ב לא הכיר מנהגי הספרדים וביאר בדעת מרן הפך מנהגם. כגון מה שכתב (בסי' נ"ט ס"ק כ"ד) דמרן מודה להרמ"א שאם סיים ברכת יוצר המאורות

בספרו 'שם הגדולים' (מערכת ספרים מערכת ט' אות י"ב) שכל ספרדי העושה כדעת הרמ"א נגד מרן, טעון תשובה וכפרה, וכ"ש בארץ ישראל אתרא דמרן (וראה עוד בשו"ת יביע אומר ח"א א"ח סי' מ' אות ג'). וכבר כתב מרן הגאון מיסד הישיבה רבנו האיש מצליח זצ"ל הי"ד בספרו שו"ת 'איש מצליח' (ח"א א"ח סי' י"ח): "וממוצא דבר, תוכחת מגולה למלמדים לספרדים מתוך ספרי קיצורי אשכנזים או להפך, שהם ממש מתירים את האסור ואוסרים את המותר, ומי לנו גדול מהרב 'קיצור שלחן ערוך' שהוא רב מומחה ומפורסם, ובכל זאת לדידן כמעט שאין לך כל סימן וסימן שאין בו שנים ושלושה דינים ולפעמים יותר, שאינם הלכה לדידן".

פתרון הולם

באחד מביקוריו של הגאון רבי מצליח מאזו זצ"ל בפאריז, פגש בחנות ספרים את הספר "משנה ברורה", שלא הגיע עדיין לתונס, נהנה ממנו ורכש אותו. אלא שבכל פעם שהיה מעיין בו היה אומר בצער "חבל שלא ידע בעל משנה ברורה שגם ספרדים ישתמשו בספרו, ולכן לא הביא את פסקיהם".

אנקדוטה זו מספר בנו מו"ר הרה"ג רבי צמח מאזו שליט"א בבואו להסביר מה עורר אותו לחפש פתרון לנושא. הפתרון ההולם הבריק, בדמות עריכת ספרי "משנה ברורה"

באופן שההערות הקצרות נקראות בחדא מחתא עם דברי הרב משנה ברורה.

גדול עומד על גבם

על מפעל אדירים זה אחראים גדולי מורי ההוראה מבוגרי ישיבתנו ורמי"ה. כל הפותח את אחד הכרכים של משנה ברורה איש מצליח, יבחין מיד בהגותיו של מרן ראש הישיבה שליט"א, המתנוססות כאבני חן, הן בשולי הגליון והן בהערות הארוכות שבסוף הכרכים.

על כל חלק עמלו כמה תלמידי חכמים מורי הוראה, כשגדול בישראל עומד מעל גבם. החלק הראשון נערך על ידי הדיין המצויין הגאון רבי **אפרים הכהן** שליט"א, והגאון רבי **נסים שבתאי** שליט"א העורך הראשי של סדרת "אוצר ההלכה". כשהעורך הראשי הוא מו"ר הגאון הגדול רבי **רחמים מאזוז** שליט"א.

החלק השני נערך על ידי מו"ר הגאון הגדול רבי **רחמים מאזוז** שליט"א, וחתניו הגאונים רבי **יעקב הכהן** שליט"א ר"מ בישיבה הגדולה, ורבי **בנימין אליהו מאדאר** שליט"א ראש כולל "פקודת אלעזר" באלעד.

החלק השלישי נערך על ידי הרבנים הגאונים: רבי **נסים שבתאי** שליט"א, רבי **דוד שרעבי** שליט"א ראש כולל ברמת גן, ורבי **אהרן מאזוז** שליט"א ר"מ בישיבה הגדולה. החידוש בחלק זה, שלחומר הלכות שבת, נטל מרן ראש הישיבה שליט"א באופן מיוחד על עצמו לעבור על כל הספר בהגהה מדוקדקת, וכפי שהוא מעיד בפתיחה לספר: "ואחת לשבוע, ישבתי כמה שעות עם הרא"ם יצ"ו (הגאון רבי אהרן מאזוז שליט"א) במשך שנים, לבחון בפלס את הדברים, וגם את הלשון והסגנון שיהיה ברור ובהיר קצר ותמציתי".

קודם הש"ץ יש לענות 'אמן' אחריו. ובאמת מנהג הספרדים לא לענות 'אמן' דברכות כלל בברכות ק"ש, וכך תופסים בדעת מרן. ועיין בכה"ח שם (אות כ"ו).

"אבל" כותב מרן ראש הישיבה שליט"א (במבוא לחלק א') "קשה לאדם הפשוט ללמוד שני ספרים על סימן אחד בש"ע, משנה ברורה להסביר, וכף החיים להכרעת ההלכה. ומה גם בזמננו שניתוספו ספרים חשובים מגאוני דורנו, ומתוכם כעין החשמל מורנו ורבנו נשיא אלקים בתוכנו שהאיר עיני דורנו בתורתו ובחכמתו **רבנו עובדיה יוסף** שליט"א, וילאה הקורא שוב לבקש את דבר ה' מספר לספר ומחיבור לחיבור, ולא ימצא הלכה ברורה".

וכאן מדגיש מרן ראש הישיבה הדגשה רבת משמעות: "כמובן שכל זה אינו פוטר את השוקדים על דלתי התורה מלשקוד על ספרי הפוסקים כהוייתן. והרוצה ללמוד הלכה על בורייה, ישקוד לפחות על הטור וב"י וש"ע עם המשנ"ב וכף החיים סימן אחרי סימן, וילמד ההלכות בטעמן ונימוקן, ואח"כ יוסיף לעבור על ספרי חכמי דורנו בכל מה שנוגע לסימן ההוא, וידע דבר דבור על אופניו. אבל ללומדים הקצרנים נעשה החיבור הזה".

"ונמצא" מסכם רבנו (במבוא לחלק ג'): "מי שיש בידו ספר זה, יש לו כמעט תוכן כל דברי האחרונים: בן איש חי, וכף החיים, וביע אומר, ולוית חן, והליכות עולם, וילקוט יוסף, ושמירת שבת כהלכתה, ומנוחת אהבה, כי כל פסקיהם הובאו כאן בקיצור נמרץ".

אכן, אחד ההישגים הבולטים בסדרה זו, הוא הקיצור והתמצות שבהערות, שנכתבו בצמצום אחר צמצום, מועט המחזיק את המרובה,

בנוסף, בתחילת כרך זה כתב מרן ראש הישיבה שליט"א מבוא נרחב מרתק ויסודי שכל בן תורה חייב לקוראו. מאמר נפלא זה סובב הולך אודות הדרך אשר תשכון אור בפסיקה בהלכות שבת, להחמיר או להקל. הכלל שקבע שם מרן שליט"א הוא: "ריבוי קולות ללא צורך והכרח, גם אם יש להן יסוד בהלכה, זה גורם להמוני העם להקל יותר ויותר, מה שלא חשבו ולא פיללו הרבנים המתירים". בסוף הכרך נדפסו שני קונטרסים חשובים: 'קונטרס הערות' על המשנה ברורה מכ"י מוה"ר הגאון המופלא רבי **משה הלוי זצ"ל**. וכן 'קונטרס בין השמשות' מאת מרן ראש הישיבה שליט"א בענין בין השמשות דר"ת.

עורכי הכרך הרביעי הם הגאון רבי **יוסף פרוץ** שליט"א מח"ס שו"ת "יוסף לקח" ובודק תשובות בישיבה גדולה, ומשנהו הגאון רבי **רפאל מאזוז** שליט"א בנו של רבנו מוהרי"ץ שליט"א ר"מ בישיבה. כשעליהם סוכך העורך הראשי הדיין המצויין הגאון רבי **ראובן פרוץ** שליט"א חבר בד"ץ "משפט וצדק" שע"י ישיבתנו. בסוף כרך זה הושקע ממון רב כדי להוסיף נספח בשם "טוב מראה עינים" הכולל 164 תמונות צבעוניות מרהיבות עין בתלת-מימד, הממחישות באופן ברור ומוחשי את הלכות עירובין.

הכרך החמישי פוצל לשניים, חברי קבוצה א' ערכו את הלכות פסח מסימן תקכ"ט עד סימן תצ"ד והם: החוט המשולש הגאון רבי **אליהו הכהן** שליט"א (מראשי מוסדות "אור המאיר" אלעד), והגאון ר' **חננאל הכהן** שליט"א ראש ישיבת חכמת רחמים ברכיה. והגאון רבי **רזיאל הכהן** שליט"א חתנו של רבנו מוהרי"ץ ומח"ס שו"ת "מחקרי ארץ". בהערות שבסוף הספר הספר שובצו תשובותיו של מרן **ראש הישיבה** שליט"א הקשורים להלכות פסח מתוך מה

שנדפס בירחון "אור תורה".

חברי קבוצה ב' ערכו את הלכות יום טוב מסימן תצ"ה עד סימן תקכ"ט והם הגאון רבי ניר אריאל שליט"א ראש כולל "רב פעלים" בראשון לציון, והגאון ר' דקל הכהן שליט"א חתנא דבי נשיאה מרן ראש הישיבה שליט"א ומח"ס אלישיב הכהן ג"ח. והרה"ג שמואל וזאן שליט"א, בתחילת הכרך נדפס מבוא כללי להלכות יום טוב מאת הגר"נ אריאל.

את הכרך השישי ערכו הרבנים הגאונים: רבי **יעקב הכהן** שליט"א ורבי **בנימין אליהו מאדאר** שליט"א. העורך הראשי בכרך זה היה מו"ר הגאון המופלא רבי **משה הלוי זצ"ל**, אשר פעם אמר לתלמידו הגאון רבי מיכאל סגרון שליט"א: "דע שבכל דבר שכתבתי במשנה ברורה "איש מצליח", עברתי על כל מה שכתבו הראשונים באותה סוגיא". אגב, פעם סיפר מוהרי"ץ (הרב הגאון רבי צמח מאזוז) שליט"א לכותב השורות, כי ביקש מהגר"מ לוי בשנה האחרונה לחייו שיהיה עורך ראשי גם לשאר החלקים בסדרה, אך הוא סירב בטענה שכעת ראשו ורובו נתון בכתיבת ספרו "ברכת ה'", והוא מעדיף לא לעסוק בשני דברים ביחד, וכאשר יסיים עם כתיבת הספר יחל עם זה, אלא שכאשר יסיים, הסתיימה לדאבונו גם מסכת חייו.

יצירת מופת

בכל כולל וישיבה, מקום אשר דבר סדרת "משנה ברורה - איש מצליח" מגיע, שמחה וששון ליהודים, ובני התורה הספרדים אינם מפסיקים להלל ולשבח את יצירת המופת המיוחדת הזו, אשר כבר קנתה שביתה אצל לומדי ההלכה די בכל אתר ואתר. "אם בעבר כשהיינו לומדים משנה ברורה", מעיד אחד האברכים "כל הלכה נלמדה עם יד על הדופק, כאשר היינו צריכים לרוץ על כל פסק לספרי

**להלן כללי העריכה שניצבו בפני עורכי ההערות,
כפי שסידר מרן ראש הישיבה שליט"א:**

"את כל אלה ראינו ונתון אל לבנו בעריכת הספר הקדוש הזה, אשר מחזה שדי יחזה, והוא הגהות איש מצליח על המשנה ברורה:

א. להביא תמצית דברי הרב כף החיים בכל מה שנוגע להכרעת המשנ"ב, אם שמסכים לו או שחולק עליו.

ב. להביא דעות הרב בן איש חי והחיד"א ועוד, במקום שנשמטו במשנ"ב, ואם יש חילוקי דעות ביניהם לדברי הרב כף החיים, ולהכריע כפי הנלע"ד.

ג. להביא דעות רבני ג'רבה, כגון הגאון מוהרמ"ך והגאון מוהר"ח זצ"ל ודברי אבא מארי הגאון זצ"ל ממה שראינו ושמענו ממנו בכתב ובע"פ.

ד. להביא דעות חכמי דורנו שליט"א בספריהם, ובפרט הכרעות מורנו הגאון מופת הדור הגרע"י שליט"א בספריו יבי"א וילקוט יוסף ועוד.

ה. להכריע עד כמה שאפשר במקום שהדבר תלוי במנהגים שע"פ הקבלה, ולתפוס שביל הזהב בדברים העומדים ברומו של עולם, ובמקום שאין בידינו הכרעה ברורה, הזכרו שתי הדעות, ודעבד כמר עבד ודעבד כמר עבד, כגון בעניית איש"ר עד בעלמא בקריאת שמע וברכותיה.

ו. תיקונים והגהות בפנים הבאר היטב ושערי תשובה ומשנה ברורה, ומהם דברים אשר עוד לא שזפתם עין קורא [הכוונה להערות הרבות שנכתבו על ידי ראש הישיבה שליט"א בגליון משנה ברורה שלן].

ז. לסדר את הכל בדרך קצרה וכשרה בלא אריכות ובלא טורח, כי אם ללמוד השלחן ערוך עם המשנ"ב, ולהעיף עין בהערות שלמטה ולמצוא הלכה ברורה בס"ד. ובמקום שהדברים סובלים אריכות, באו בהרחבה בסוף הכרך, והמעין יעיין שם וירוה צמאונו.

רבותינו האחרונים הספרדים, ובמקרים רבים ויתרנו על כך, הרי שכיום ניתן ללמוד בצורה רגועה יותר".

במשך השנים, תלמידי חכמים רבים בקשו להאיץ את השלמת הסדרה, על מנת שיהיה ניתן כבר ליהנות מאור תורה עצום זה. ויש אף שהוסיפו שלעת עתה אינם לומדים חלקים מסוימים במשנה ברורה עד שיצא לאור עם הערות איש מצליח! אלא שהמלאכה קפדנית היתה מאוד, ועברה ביקורת של גדולי תלמידי החכמים ומורי ההוראה, מה שגרם שהעבודה נמשכה כחמש עשרה שנה, כאשר בכל מספר שנים יוצא חלק אחד בסדרה. עתה, כאמור, הושלמה בסייעתא דשמיא הסדרה.

בהסכמתו של מרן הראש"ל הגר"ע יוסף שליט"א מכתבת יד קדשו (שאגב מציין מדי פעם להערות "איש מצליח" בספרו 'חזון עובדיה' ראה לדוגמא חזון עובדיה שבת א' לגבי ריבית דרבנן לצורך שבת) כותב: "ראה ראיתי הני זהרורי, הגהות **"איש מצליח"** על המשנה ברורה, בעריכתו של הרב הגאון בן של קדושים כש"ת רבי **רחמים מאזוז** שליט"א, בעזרת האברכים היקרים אשר זוכים להסתופף בנחלת ה' ישיבת **כסא רחמים** תכון בצדק, בראשותו של רב אחאי גאון צנא מלא דדובשא הגאון המפורסם רבי **מאיר מאזוז** שליט"א, ראש הישיבה הנ"ל, אשר אספו מדברי רבותינו הספרדים להלכה ולמעשה, תפוחי זהב במשכיות כסף, דבר דבור על אופניו. איישר חילם לאורייתא...".

גם הגאון הגדול רבי **שלום משאש** זצ"ל רבה של ירושלים הביע את הסכמתו הנלהבת והחמה על שני עמודים, כשהוא מגדיר את הוצאת הספר כ"רעיון רם ונשא", וכן הוא כותב "והספר משנה ברורה חזר להיות ספר כולל לספרדים ואשכנזים, וכל אדם יכול להשתמש בו וימצא מבוקשו".

שאלת חכם

שאלות ומראי מקומות

תפט (ס"ו). שו"ת תרומת הדשן (ס"ל). פרי חדש ס' תפט (ס"ז). מטה יהודה שם. בית דוד (ס"ל רסח). שו"ת דבר משה (ס"ס לב). ברכ"י ומאמ"ר ושאר אחרונים בסי' תפט. שו"ת זרע אמת ח"א (ס"ל סו). ערך השלחן ס' תפט (סק"ט). שו"ת ר' עקיבא איגר (ס"ס מט). במחלוקת הראשונים אם כל לילה מצוה בפני עצמה היא: הראשונים הנ"ל. הרא"ש והמאירי בסוף פסחים. שו"ת בית שלמה או"ח (ס"ל קב). מועד לכל חי (סימן ה אות ד). שואל ומשיב רביעאה ח"ג (סוף סימן קכז).

שאלה: בשר ששהה במלחו שיעור מליחה ולאחר זמן הונח על גבי גבינה האם נאסרה הגבינה?

מקורות: תוס' חולין (דף קיב ע"ב) בד"ה ודגים. הרא"ש שם. הר"ן בהלכות (דף מא סוף ע"א בד"ה דגים). והרשב"א בחידושו בשם ר"י. הר"ן בהלכות (דף מב ע"א מדפי הרי"ף, ד"ה אין הבשר) בשם הרא"ה בטעם ההדחה, ולקמיה (בד"ה רב דימי) בשם הראב"ד. ב"י סוף סימן סט (סעיף כ' א), בד"ה כתב סמ"ק, בדפוסים החדשים) בשם ריב"א. הר"ן בהלכות (דף מא ריש ע"ב מדפי הרי"ף בד"ה ההוא בר) בשם הנשיא אלברצלוני. הרשב"א בחידושו שם. ש"ך פרי חדש בסימן צא.

שאלה: מי שאמר: "בשר זה לפסח", האם מותר לאכלו?

מקורות: פסחים (דף נג ע"א) ורש"י ורבנו חננאל שם. ארחות חיים (דף עז ע"א). ש"ע סימן תס"ט, ובאחרונים שם: ב"ה, ט"ז, מג"א, ברכ"י, חקת הפסח, ש"ע הגר"ז (ס"ב). מקראי קודש למהר"ח אבולעפיא (דף קעג ע"ב). חינוך בית יהודה (סימן יז). חתם סופר או"ח (סימן קלט). שו"ת כנסת יחזקאל (סימן יח). אלישיב הכהן ח"ב (סימן לז מאות ו' ואילך).

שאלה: מי ששכח לספור ספירת העומר באחד הלילות ונזכר למחרת בבין השמשות לספור בלא ברכה, האם רשאי לספור בברכה בשאר הלילות?

מקורות: תוספות מנחות (דף סו ע"א) בד"ה זכר. תוס' מגילה (דף כ ע"ב) ד"ה כל. אור זרוע (ס"י שכט). ארחות חיים (הלכות ספירת העומר אות ה) ספר המכריע (ס"י כט). שבלי הלקט (ס"י רלד). טור וש"ע ס"י

חכם מה הוא אומר?

הערות עיוניות בשי"ס ובהלכה לעיון הקוראים

הרב אליהו ב. מדאר שליט"א

ראש כולל "פקודת אלעזר" אלעד

רש"י בברכות דף ל"ה ע"ב ד"ה אי הכי, דזיין וסעיד, מזון הוא ולברוך עליה שלש ברכות לאחריו וכו'. עכ"ל. ותימה, דהא סעיד עדיף טפי מזיין כדאמרינן וכמ"ש רש"י לעיל מיניה. וא"כ די במ"ש סעיד, ומדוע הוצרך להוסיף דזיין? ותו דהא אמרינן דכל מילי מיזן זייני, ולא מברכינן עלייהו שלש ברכות. וא"כ מהו שכתב רש"י דזיין וכו'?

מרן הב"י סימן קס"ח בדין פת הבאה בכיסנין, כתב שלענין הלכה נקטינן כדברי כולם להקל, וסיים בזה"ל: ואינו מברך עליהם המוציא ושלש ברכות, אלא אם כן קבע סעודתו עליו, או אכל שיעור שדרך בנ"א לקבוע עליו. עכ"ל. ותימה, דהא לעיל מיניה כתב שדעת רוב הראשונים שאם אחרים אינם קובעים ע"ז, אע"פ שהוא קבע, אינו מברך עליו המוציא, כי בטלה דעתו, והכי נקטינן. וא"כ מהו שכתב אא"כ קבע סעודתו עליו, ואח"כ הוסיף או וכו', דמשמע דברישא מיירי כשאין אחרים קובעים. והא בכה"ג אינו מברך ברהמ"ז. והאחרונים ז"ל עמדו בזה, ולא יישבו דבר ברור. עיין בדברי חמודות (פ"ו אות פח) שכ' דלא דק. ובשו"ת גנת ורדים (כלל א סימן כד) הגיה בדוחק. ובאליה רבה ובמאמר מרדכי נדחקו מאד ליישב?

התוי"ט בנגעים פי"ד מ"א בביאור שני תולעת מהו. כתב דהר"ב פירש שהוא כרמז"י בלע"ז, ושכ"כ הרמב"ם בפירושו. והוסיף בזה"ל: ובחבורו פ"ג מהלכות פרה (ה"ב) כתב הצבוע אדום, יש שצובעין אותו בפואה, ויש שצובעין אותו בלכא, ויש שצובעין אותו בתולעת, והתולעת היא הגרגירים האדומים ביותר וכו'. עכ"ל. ומבואר דהרמב"ם בחבורו ס"ל דלאו דוקא בתולעת אלא ה"ה מילי אחריני. וכ"כ בפירוש הרב תפארת ישראל בחבורו בועז אות ג'. ע"ש. ותימה דהרואה בדברי הרמב"ם שם, יראה להדיא דכוונתו להיפך ממש, שרק בתולעת כשר. וכאשר יחזה המעיין. וצ"ע?

תשובות לשלוח לכתובת המערכת

סני'ך מלוכה

הרב רונן כהן שליט"א
המפקח החינוכי

ראשיתך מצער

"לחם"

הביכורים" הוא תוצר פרי הגותו ועבודתו של הרה"ג ר' יאיר כהן שליט"א, ש ל ק ר את שנת הלימודים

תשנ"ט חיפש מקום חינוך לבנו, ולא מצא מקום שיתאים לדרישותיו. כחניך הישיבה, חיפש מקום בו ילמדו בניו כמסורת האבות. חלק מהמקומות, על אף שהתאימו במקצת מבחינה זו, רמת הדרך ארץ של התלמידים לא השביעה את רצונו ולא התאימה למה שחפץ בעבור בנו. שוחח הרב יאיר עם כמה הורים וידידים, שותפים לדרך ודעה, ושמע מהם כי בעיה זו טורדת גם את מנוחתם. כנחשון בשעתו, קפץ אל המים, והקים גן, שתי כיתות מכינה וכיתה א' עבור עשרים וששה ילדים. כשהוא נוטל על עצמו את עול הניהול האדמיניסטרטיבי, וגייס לצידו את גיסו הרה"ג ר' רונן כהן שליט"א כמנהל ומפקח חינוכי. וקרא את שם הת"ת "לחם הביכורים", על שם ספרו של רבנו שאול הכהן זצוק"ל ראש חכמי ג'רבא, שהוא מצאצאי.

הרה"ג ר' יאיר כהן שליט"א מספר כי ההתארגנות לקחה חודשים ארוכים, בתחילה היו קשיים רבים והיה צורך לדלג על הרבה מהמורות, בשנים הראשונות לא היה רישיון והעול הכספי הכביד מאוד, העירייה איימה לפנות את הת"ת מהמתחם בו שכן, ולבסוף בסייעתא דשמיא הכל הסתדר. בזכות הנסיון שרכש, סייע הרב יאיר לתת"ם נוספים שנפתחו

לחם תנוכה

תלמוד תורה השיטת ישיבתנו "כסא רחמים". מה זה אומר? הרה"ג ר' רונן כהן שליט"א, והרה"ג ר' יאיר כהן שליט"א מנהלי ת"ת "לחם הביכורים" מספרים על הרעיון והגשמתו בהדרכת מרן ראש הישיבה שליט"א. ומשיבים לשאלות המכלול נושאים: דרך הלימוד, הדגשים בחינוך, המסירות וההשקעה, ההצלחה וההכרה.

הרב בצלאל חטאב

את פני הנכנסים לת"ת "לחם הביכורים" בשכונת נווה יעקב בירושלים מקדם שקט מבורך. מחלונות הכיתות נשמע ניגון לימוד החומש והגמרא, התלמידים מקשים והרב מתרץ, הרב שואל והתלמידים עונים, כבכל מקום לימוד, אבל על פני הילדים ניכרות הדרך ארץ והעדינות הנסוכה.

במבט ראשון, גם כשמביטים במשחקים שבהפסקות, הילדים רוגשים ונהנים, מתחרים זה בזה ומתרוצצים בכל פינות החצר, אבל ניכר כי הם "זרע ברך ה'", גם מתוך רגשת המשחק והתחרות לא נשמע מפיהם חלילה דברי עזות וחוצפה, וודאי שלא אלימות.

ות עם מנהלי סניפי מוסדות הישיבה

על פי שיטה זו במקומות שונים בארץ בהדרכה ועצה, והוא מבקש להדגיש ששימת לב לפרטים חשובים המסייעים להתארגנות נכונה מהצד הכספי והארגוני, חוסכים הרבה עול וטרחה, ויש יותר זמן ומחשבה להתפתחות הרוחנית של הת"ת. ועוד הוא מבקש להדגיש, למרות הקשיים בהתחלה, אין להתפשר על איכות התלמידים והתאמתם לת"ת, ולא לקבל תלמידים שאינם מתאימים רק בשביל הרשיונות והתקציבים, "הקפדה על זה תביא להצלחה בהמשך" אומר הרב יאיר כהן.

סוד ההצלחה

הרה"ג ר' רונן כהן שליט"א הקדיש עבורנו שעה ארוכה, לתאר ולבאר את הדרך בה הולך הת"ת וסוד הצלחתו. ראשית הוא מדגיש כי הכל מכוחו וגודלו של מרן ראש הישיבה שליט"א, המכה על קדקוד שתיל זה ואמר לו "גדל". "כל דבר, קטן וגדול נעשה על פי עצת מרן ראש הישיבה שליט"א, כל התלבטות מועברת להכרעתו, וכדבריו אנו עושים". מדגיש הרה"ג ר' רונן כהן שליט"א.

"דרך ארץ קדמה לתורה" והרה"ג רונן כהן שליט"א, פותח בתיאור ההשקעה בדרך ארץ והחינוך ליראת שמים. "קודם לכל, החינוך וההקפדה על התנהגות נאותה בדרך ארץ ומשמעת. מחנכים ומורים ממקומות אחרים שבאו לכאן עמדו נפעמים אל מול ההתנהגות המנומסת ומהלך השיעור התקין, תוך משמעת והקשבה מלאה גם בכיתות גבוהות, בהן יש במקומות אחרים בעיות רבות בתחום זה. אנו מקפידים גם על המראה החיצוני של התלמידים שיהיה מסודר ומוקפד כבני תורה גם בחיצוניותם. התלמידים

יודעים

שהדבר

חשוב מאוד לצורך לימודם וחינוכם וכי אין פשרות בזה. תלמיד שמרים יד חלילה, מושעה מיד לכמה ימים, אחר כמה פעמים אם ישנה הדבר, יהיה עליו למצוא מקום לימודים אחר. והודו לה', התלמידים נבנים בצורה נכונה, וכמעט שאין מקרים כאלה".

גם כללי הקבלה של התלמידים נקבעים על פי הנחיות מרן ראש הישיבה שליט"א, ומקבלים ילדים רק מבתיים של תורה. מהו בית של תורה? שהאבא יקבע עיתים לתורה, גם אם אינו לומד יום שלם, אך העיקר שתהיה בו אהבת תורה, כפי שאמר מרן ראש הישיבה שליט"א: "אם האבא לא זכה ללמוד הרבה, גם בנו לא יזכה"? דגש נוסף הוא, צניעות האם, כפי שכתב מרן ראש הישיבה שליט"א: "צניעות האם ערובה לבית נאמן ובריא בו יגדלו ילדים יקרים בריאים בנפשם ובגופם על פי התורה בסייעתא דשמיא".

הרב יאיר כהן שליט"א מנהל הת"ת עם מרן ראש הישיבה שליט"א

גירסא דינקותא

כאן עובר הרב רונן לדבר על שיטת הלימוד והנחיית הדרך המסורה מאבותינו, אותה מעבירים ב"לחם הביכורים" לדורות הבאים.

התפילה היא כמסורת אבותינו, כדרך שהעביר מרן ראש הישיבה שליט"א לתלמידיו, במבטא נכון ובנוסח המדויק.

דגש חזק ניתן על לימוד המקרא בצורה נכונה, ב"גירסא דינקותא". כבר במכילה ב' נלמדים טעמי המקרא, ובכל הכיתות, פסוקי החומש נקראים בטעמיהם בצורת ההגייה הנכונה. ויש מהתלמידים, בכיתות ו' ז' וח' המכינים כל שבוע את פרשת השבוע, ובני המצווה שבהם אף מזכים את הרבים וקוראים בתורה בבתי הכנסת.

גם דרך לימוד החומש נעשית כמקובל מרבתינו ונותנת לתלמיד יסודות איתנים ללימוד המקרא. בכל כיתה המלמד קורא את הפסוק ומסביר אותו על פי רש"י בהתאם להבנת התלמידים.

בכיתות הגבוהות

נכנסים יותר לעומק הדברים ומבארים מה רצה רש"י ומה הוקשה לו ולכן כתב מה שכתב. בכיתה ו' מסיימים את חמשה חומשי תורה ובכיתות ז' וח' חוזרים על הנלמד בכיתות הקודמות ובעיון עמוק יותר. "הלימוד בצמוד לדברי רש"י גם מסייע להורה לחזור עם הילד, ואין צורך לצרף דף פירושים ארוך, על מנת שהורה ילמד עם הילד". מסביר המפקח.

"על פי הוראת מרן ראש הישיבה שליט"א, לימוד הנביא מתחיל מכיתה ד'. מפני שגם את הנביא אנו לומדים בטעמיו. ואם נלמד נביא בכיתות הנמוכות, הילדים יתבלבלו בין טעמי המקרא לטעמי הנביא, רק אחר שמושרש אצלם היטב טעמי המקרא הם לומדים גם נביא בטעמיו וביאורו, בעיקר מצודות, שזה קל יותר לילדים".

אומר הרב רונן ומספר בסיפוק, כי לפני כמה שנים, סמוך לחג הפורים עלו התלמידים להבחן אצל מרן ראש הישיבה שליט"א, והוא התפעל מאוד לשמוע ילדים בכיתה ד' יודעים לקרא את מגילת אסתר בטעמיה.

לימוד המשנה והגמרא נעשים על פי דרך הלימוד והעיון הספרדי, ובשילוב בקיאות. יש עידוד ללימוד

מ ש נ י ות
בעל פה וכל
תלמיד מסיים
במהלך לימודו
בתלמוד תורה
את מסכת
ברכות וכל
סדר מועד,
"כולל מסכת
עירובין".

ל י מ וד
הגמרא מתחיל
בכיתה ד',

בעיון בדרך רבותינו, המונחלת בישיבת "כסא רחמים", וכפי רמתו של הילד. מתעכבים על רש"י, מסבירים איך ללמוד רש"י, ועם צמיחת הילדים, הם כבר יודעים לעמוד לבדם על קושיית רש"י, להבחין מה רצה לשלול כשכתב 'כלומר'. ובכיתות הגבוהות יש לפני השיעור 'סדר הכנה', בו מנסים להתמודד התלמידים לבד עם הבנת הגמרא ובכיתה ח' נלמדת הגמרא עם תוספות ומהרש"א על הסדר,

מחנכים מגיעים מתלמודי תורה אחרים על מנת לעמוד על השיטה המיוחדת להנחלת תורה עם דרך ארץ, יראת שמים עם הבנה בלימוד, כדרך אבותינו ורבותינו, ויוצאים נפעמים. במוסדות החשובים והטובים ביותר, גם שאינם מחנכים כפי ההשקפה של הנהגת הת"ת, כשבאים אליהם הורים לרשום את הבנות, יודעים שאם הבן לומד ב"לחם הביכורים" אין צורך לבדוק, זו משפחה טובה.

בתחילה, מספרים לנו בהנהלת "לחם הביכורים", היה קושי למסיימי ח' שלא התאימו לשיבה, או שלא רצו ללמוד בה, להתקבל בישיבות אחרות, שדרך הלימוד וההנהגה שם שונה משלנו. אך בישיבה אחת, מהמצוינות בירושלים,

התקבל תלמיד שהגדרנו אותו בינוני, והוא היה אחד המצוינים שם, השמועה פשטה בכל הישיבות ובשנה האחרונה התקשרו אלינו מישיבות שונות, גם ישיבות ותיקות שהולכות בשיטת לימוד והנהגה אחרות משלנו, על מנת שנשתף איתם פעולה ונעודד את תלמידנו לבא ולהבחן שם. כי הם שמעו וראו שהתלמידים שלנו באים מחונכים ועם בסיס לימודי טוב.

"ויהי רצון שלא תמוש התורה מפינו ומפי זרענו וזרע זרענו עד עולם. אמן ואמן" חותמים המנהלים את שיחתנו בתפילה זו, ומסבירים, כי כך נהג להתפלל מרן רבנו שאול הכהן זצוק"ל בעל "לחם הביכורים" על זרעו.

והם מתלמדים בכתיבת חידושי תורה, שחלקם פורסמו בירחון "אור תורה".

על פיעצתו והדרכת מרן ראש הישיבה שליט"א, בכיתה ד' מתחילים ללמוד מסכת ברכות פרק "תפילת השחר" ואחר כך "אין עומדין", בכיתה ה' מסכת ביצה, כיתה ו' אלו מציאות בבבא מציעא, כיתה ז' פרק שני בפסחים, בכיתה ח' קידושין. אומר הרב רונן: ומה כל כך מיוחד

בסדר זה ומה חשיבותו? זה הסדר בו למדו בישיבות שבג'רבה, ולא בכדי קבעו כך את הסדר. ואנו הולכים לאורם. וכמובן גם את ההלכות והמנהגים, הילדים לומדים כדעת רבותינו הספרדים.

גם ללימודי החול קובעים מקום, אך בהדגשה מה עיקר ומה טפל, בעיקר מלמדים חשבון והנדסה, חיבור ולשון. "מרן ראש הישיבה שליט"א אמר לנו, שגם בלימודי החול, מה שמלמדים, צריך ללמד טוב". מספר המפקח.

אחריתך תטגא מאוד

ההשקעה עושה פירות. שמו של התלמוד תורה הגיע למרחקים, הביקוש רב ומכל קצות העיר, וגם מהיישובים הסמוכים לנווה יעקב כ"תל ציון" ו"כוכב יעקב" מגיעים תלמידים, וכבר צר המקום מהכיל ובסייעתא דשמיא, בשנה זו, תשע"א, נפתח סניף נוסף בישוב "תל ציון" המונה כיום כ-50 תלמידים כ"י.

הקמת אני מגיד

שנוחת פורים התשע"א בישיבה

שקדו על הכנת בובה ענקית בגודל אדם מלובש בלבוש מלא במיטב בלויי הסחבות שעטפו את תוכנו העשוי ספוגין וסמרטוטין קרועים ועל פניו מודבקות תמונת צורר היהודים של זמננו נשיא אירן ימ"ש ועל גופו עוד תמונות מגוונות של חבר מרעיו. ימים ספורים קודם הפורים "תלו" אותו ברוב בזיון וקצף בגובה רב לאות לבני מרי ולפרסומי ניסא מתחת "לגשר עזריה" שבישיבה תכב"ץ. וכעת הורידו אותו ממקומו להכינו לשריפה ברחובה של עיר קבל עם ועדה להודיע בזיונו וחרפתו ברבים.

לאחר מכן צעדו בחורי הישיבה הע"י לביתו של מרן ראש הישיבה שליט"א, וכאשר יצא מביתו פתחו הבחורים בשירה אדירה שלא פסקה לאורך כל הדרך לישיבה כשכולם מפזזים ומקיפים את הרכב מכל צדדיו לכבודה של תורה. כשהגיעו למול היכל הישיבה מטרים ספורים לפני מוקד השריפה, נפתחה דלת הרכב והושלך הס בקהל, הלפיד הבווער ניתן בידי מרן שליט"א שניגש והבעיר את "המן" הישר מראשו, ומיד פצחו כל הבחורים בשירי פורים כשהם מקיפים את המדורה ומריעים למול "המן" הבווער. האש נתפסה במהירות גיצים עפו

מוצש"ק פרשת צו, ליל פורים.

אחר תפילת ערבית חגיגית החלה קריאת המגילה, בישי"ק ע"י מוה"ר הגאון רבי צמח מאזוז שליט"א אוביש"ג ע"י הרב גדעון מאזוז שליט"א בנעימה ובדקדוק רב עד כמה שהיד מגעת כמיטב המסורת, באוירה של שמחה והתרוממות הנפש כאשר בהזכרת "המן" הראשון והאחרון מכים הבחורים "דקות ארוכות!!" בסירים ובצלצלים ובכל הבא ליד.

מיד לאחר סיום התפלה החל הטקס המעניין והמרתק שהתחדש בישיבה תכב"ץ לפני מספר שנים ע"י המשגיח של יש"ג הגאון רבי מיכאל סגרון שליט"א והוא "שריפת המן", מנהג זה עתיק יומין ומוזכר כבר בגמ' סנהדרין (סד). כמשוורתא דפוריא כמבואר ברש"י שם ובערוך (ערוך שוור) ועוד ראשונים. והיה נהוג ברוב קהלות הספרדים מהם בבל, תימן, מרוקו, ג'רבא, טריפולי, רומא, הודו, ועוד, (מעניין לציין שנמצאה כתובת חקוקה מהנוצרים ששלטו בא"י לפני כאלף וחמש מאות שנה נגד מנהג זה).

ההכנות לטקס זה החלו כבר לפני שבועיים ימים כשהבחורים הממונים

מהנעשה והנשמע בישיבה ובמוסדותיה

פורים רבתי עם תזמורתו של שמעון טובול הי"ו ופתחו בשירה ובריקודים שלא הופסקו עד כשעה לאחר חצות [יצוין כי קודם לכן רבים סרו לבקר בבית מו"ר הגר"מ לוי זצ"ל]. השנה נוסף חידוש מעניין ביוזמתו של הגאון ר' נסים מאזוז שליט"א ר"מ בישי"ג, והוא חידון על כל מסכת "מגילה",

בין נציגי השיעורים שנבחרו מבעוד מועד ע"י מבחנים בכתב נערך החידון המרתק שלב אחר שלב עד לבחירת המקומות הראשונים. כמו כן נערכה הגרלה לכל מי שהשתתף במבחנים, וחולקו פרסים יקרי ערך. השעה מתאחרת וכעת מגיע מו"ר הרב צמח שליט"א שמצטרף

לריקודים ולשמחה, כמו כן האציל מברכתו לכל דורש, שכן ביום זה עת רצון הוא, וכל הפושט יש נותנים לו. לאחמ"כ הורה לכולם לעלות על יצועם כדי לאגור כוחות ליום המחרת לתפלה וקריאת המגילה כדבעי ולשאר מצוות היום, ולמחרת מו"ר שליט"א בעצמו (!) עובר בחדרי הפנימיה לזרז את הבחורים לתפלה בהשכמה, לקיים את כל מצוות היום בשמחה ובששון לקיים את ימי הפורים האלה...

המן בעמוד התליה נשרף בידי מרן שליט"א

לכל עבר, ותוך דקות ספורות המן כרע על ברכיו והפך למאכולת אש, מיד לאחמ"כ פתח מרן ראש הישיבה שליט"א את משאו המיוחד במקורותיו של מנהג זה ותקוותנו למפלתם של כל אויבנו ומבקשי רעתנו שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו ובראשם 'המן' של דורנו אחמדינג'ד

נשיא אירן ימ"ש, כשהוא מטבל זאת בגימטריאות כדרכו בקודש. כמו"כ עורר מרן רה"י את חשיבות הלימוד ביום זה והורה לכל הבחורים שלא לפחות משעה בלילה וכן ביום. ובסיום דברי קדשו ליווה שוב בחורי הישיבה וקהל

רב כשם שמלווים את הכהן גדול בצאתו בשלום מן הקודש (לשון מוה"ר צמח שליט"א במודעה בישיבה). והפתעה!! לפני שעלה מרן שליט"א לביתו ברך את כל הקהל הקדוש בכל מילי דמיטב כשכולם עונים אמן אחר ברכותיו בהתרגשות על שזכו לברכה ביום נשגב וקדוש זה ובעת רצון שכזו.

בהרגשה מרוממת שבו כולם למסיבת

מבחן ברבנות הראשית

הזמן ולהעמיס נושא קצר זה. וכן לאברכים החדשים שלא יספיקו ללמוד הלכות ברכות עד מועד המבחן. ואכן נערך שאלון קצר וכשנרשמו כ- 20 אברכים החל מסלול זה. אי"ה בזמן הבא ילמדו במסגרת הכולל הלכות איסור והיתר, והלכות שמחות למי שכבר למד איסור והיתר. ברכותינו להם שיזכו לזמן קיץ של התעלות בתורה ובירא"ש אמן.

אחר שנתיים של לימוד מעמיק בהלכות תפלה וברכות מהגמ' ראשונים טוב"י וש"ע עם האחרונים תחת שרביט הנהגתו של ראש הכולל הגאון הרב **דוד עידאן** שליט"א, ניגשו אברכי הכולל העוסקים בהלכות אלו, למבחן ברבנות הראשית. יצוין כי חלק מהאברכים ניגשו להבחן גם בהלכות חופה וקדושין. לימוד זה הינו בעקבות פניה של אחד האברכים החשובים לפני כחצי שנה לראש הכולל, שטען כי ניתן לנצל עוד את

ההגרלה יוצאת לדרך...

החגים צפויה להתחדש עונת החתונות בשנית. ועדיין אין בידינו את הסכום הנדרש.

המעונינים ליטול חלק בפעילות הקרן ולהשתתף במכירת פנקסי ההגרלה והפצתם מוזמן להתקשר לטל: 0504177753 (ניתן להשאיר הודעה).

ובהזדמנות זו מודים חברי הנהלת הקרן לכל בוגרי הישיבה שעומדים לצידם במשך כל ימות השנה ואשר בס"ד ובעזרתם הגיעו עד הלום.

בימים אלו החלו ההכנות לקראת ההגרלה השנתית שנערכת ע"י קרן עזרה לחתנים **"אור שמח"** שהכנסותיה קודש לטובת חתני הישיבה.

בהגרלה יוגרלו מוצרי חשמל יקרי ערך ש"ס מהודר ועוד ועוד.

הקרן שהוקמה לפני כעשור שנים ע"י תלמידי הישיבה במטרה לסייע לחתנים במלגה כספית שתקל מעליהם את עול הנישואים. העניקה בראשית צעדיה סכום צנוע המונה כמה מאות שקלים בלבד, אך במשך השנים הוגדל המענק מפעם לפעם, כך שבראשית השנה הנוכחית הורה נשיא הקרן ומורה דרכה מרן ראש הישיבה שליט"א על הגדלת המענק פעם נוספת וכיום עומד המענק על סך 3000 ₪ לחתן. ועוד היד נטויה בעז"ה.

חשוב לציין כי בתקופה האחרונה נתרבו החתנים בישיבתנו בלעה"ר, ומיד אחר

טגות התורה בר"ח ניסן

קיבל את התעודה והמלגה מידי של הגאון המפורסם הרב משה צדקה שליט"א, ראש ישיבת פורת יוסף. מנציגות הישיבה בשלחן הנשיאות, כיבד את המעמד הרה"ג ר' מצליח-חי מאזוז שליט"א, ר"מ בישיבה גדולה, וכן הגאון הגדול ר' דוד ישעיה שליט"א ראש ישיבת "ברכת ה'" נתיבות

תלמיד הישיבה הזוכה, שנשאל במה

זכה לך, זקה הכל לזכותה של הישיבה, שמעודדת ומדרבנת את הבחורים לכתוב חידושים על הש"ס ותשובות בהלכה, בדרך הלימוד הישר ובשיטת העיון הספרדי. ולזכות העומדים בראשה, מרן

הגאון ראש הישיבה שליט"א, ומורנו

מנהל הישיבה הגאון הרב צמח מאזוז שליט"א, שיחיו לאורך ימים ושנים טובות, אמן.

בערב מרשים ומרגש במיוחד, בבנייני האומה בירושלים, ליל ר"ח ניסן התשע"א, התקיים טקס חלוקת תעודות ומילגות לחתני התורה. מבין חמשת אלפים וחמש מאות אברכים ובחורים, כותבי המאמרים והתשובות בש"ס ובהלכה, נבחרו במסגרת מבצע "ועתה כתבו לכם" תשעה זוכים. בין כל שולחי המאמרים מהישיבות הגדולות,

זכה במקום הראשון, תלמיד הישיבה, הבחור החשוב ר' אביחי סעדון, הי"ו, משעור ג' ישיבה גדולה. זו כפרה פניה שניה

מקבל את התעודה

שתלמידי הישיבה זוכים במקומות הראשונים במסגרת זו, בשנה שעברה זכו שני תלמידים במקום השני והשלישי.

בכנס השתתפו כחמשת אלפים אברכים ובחורים בני תורה מעולם הישיבות הקדושות, במעמד מרנן ורבנן גדולי הדור וראשי הישיבות שליט"א, בראשם ובראש כולם כיבד את המעמד מרן גאון ישראל פאר הדור והדרו רבנו עובדיה יוסף שליט"א. בערב השתתפו כשמונים מבחורי הישיבה, מישיבה גדולה וקטנה, שהיו חלק מאלפי הכותבים. הזוכה תלמיד הישיבה

מחצור המלוכה

ישיבת "ברכת ה'"

שבת גיבוש

עם קריאת התהלים ג"פ, כפי שהורנו מרן ראש הישיבה שליט"א. 'תענית' זו נהוגה זה שנים בין כותלי הישיבה בסיום ימי השובבי"ם, אשר כידוע ימים אלו מסוגלים לימי תשובה ותחנונים. יום זה שספגו בו בני הישיבה התעלות רוחנית ויראת שמים זכה וטהורה, נחתם בביקורו של מרן ראש הישיבה שליט"א, שנשא דברים בחשיבות היום, ועודד והליב את רוחם של הבחורים, לאהבת התורה ולמעלת ניצול הזמן. בדבריו הזכיר את דברי הגר"א על הזמן: שהוא אהובו של האדם, שלא יטוש אותו לעולם. והוסיף שכאשר אדם מנצל את זמנו יכול להספיק הרבה מאד.

כמו כן עורר מרן רה"י על "מעלת לימוד

מרן ראש הישיבה שליט"א עם ראש ישיבת 'ברכת השם'

הבקיאות בש"ס עם הבנה בהירה, שהוא נחוץ מאד לכל בן תורה, וכמובן כל זאת בשילוב לימוד העיון שהוא מפתח לכל התורה כולה."

בסיום דבריו בירך מרן רה"י את התלמידים שיזכו להצלחה רבה, ולגדול תלמידי חכמים גדולים, לצעוד בדרך לימודו והתמדתו של מוה"ר הגאון הגדול רבי משה הלוי זצ"ל, שעל שמו נקראת הישיבה.

באמצע זמן חורף יצאו הבחורים עם הרמ"ם ובני משפחותיהם לשבת גיבוש והתעלות רוחנית, בישיבת "דבי אליהו" בבית וגן בירושלים עיה"ק. השבת אשר היתה כר של מרגוע ושמחה היתה גדושה בלימוד פורה ומהנה, פיוטים ושירת הבקשות. כמו כן שמעו הבחורים שיחות

הראש"צ הגאון רבי אליהו בקשי דורון שליט"א עם רמ"י הישיבה

ושיעורים מפי רה"י הרה"ג רבי דוד ישעיה שליט"א ושאר הרמ"ם.

שבת מיוחדת זו נחתמה בסעודת "מלווה מלכה", בהשתתפות הראשון לציון הגאון הגדול רבי אליהו בקשי דורון שליט"א שכיבד את המעמד בנוכחותו ונשא מאמרותיו דברי חיזוק והערכה לבחורים היקרים וברכם שיזכו לגדול בתורה, ויעלו מעלה מעלה. וכמו כן בירך את רמ"י הישיבה שליט"א שיראו ברכה בעמלם.

תענית דיבור

ביום חמישי כ"ב בשבט השתא, קיימו בחורי הישיבה הי"ו "תענית דיבור"

ישיבת "קדושת משה" ירושלים

שלישי), ממשיכים את דרכם בישיבות גדולות מובחרות, ועלית על כלנה בישיבתנו הקדושה "כסא רחמים". ובמשך השנים ניכר הצורך לעבור למקום גדול ומפואר יותר, כדי לתת מענה לכל המתדפקים בשערי הישיבה, וגם מרכזי יותר כאמור. יה"ר, שחפץ ה' בידם יצלח, להגדיל תורה ולהאדירה בדרך המסורה לנו ממרנן ורבנן זצ"ל ושיבלח"א.

מהנהלת הישיבה נמסר כי בעה"ו לאחר חג הפסח יתקיים מעמד 'חנוכת הבית' של הישיבה ביחד עם הכנסת ספר תורה לישיבה במשכנה החדש.

משכן הישיבה החדש

"הרהי"ץ מקום אהלך"

תכונה רבה בישיבת "קדושת משה" תכב"ץ לקראת העברת הישיבה מנווה-יעקב למרכז העיר בשכונת הבוכרים.

לאור פניות רבות של תלמידים בעיר הקודש ירושלים ת"ו, המעוניינים ללמוד בשיטת הלימוד של רבותינו הספרדים כפי שמלמדים בישיבת קדושת משה סניף הישיבה בירושלים, אלא שהמפריע הוא המיקום המרוחק של הישיבה בקצה העיר המקשה את הדרך. עוברת הישיבה למשכנה החדש בשכונת הבוכרים לקראת זמן קיץ הבעל"ט. בין היתרונות למקום החדש, היא הבשורה המשמחת שבאה בעקבות המעבר, מעתה תינתן אפשרות פנימיה לתלמידים המעוניינים לשבת ולשקוד על התורה ברצף מבלי לשוב הבית מידי ערב.

כזכור בשלהי שנת התשס"ו סיים מחזור ראשון של ת"ת לחם הבכורים בירושלים כתה ח', והורגש הצורך בהקמת ישיבה קטנה לבחירי התלמידים, כדי שיוכלו להמשיך בדרך הלימוד והעיון שנחלו בת"ת. ועל כן בעצת מרן ראש הישיבה פנו הרב יאיר כהן שליט"א מנהל הת"ת והרב רונן כהן שליט"א מחנך כתה ח' והמפקח החינוכי בת"ת, אל הגאון הגדול ר' יגאל כהן שליט"א מראשי כולל "עטרת חכמים" בחולון לעמוד בראשות הישיבה. ואכן בס"ד מחודש אלול תשס"ו קמה וגם נצבה הישיבה בנווה יעקב. במרוצת הזמן נוספו רמי"ם לישיבה מבחירי הבוגרים של ישיבתנו הקדושה "כסא רחמים". וב"ה תלמידים שסיימו חק לימודם בישיבה תכב"ץ (השנה הנוכחית יסיים המחזור

”ישיבת כסא רחמים - עמנואל” תכב”ץ

משפנו החדש

לאחר מספר גלויות של הישיבה בשנה החולפת ובתחלת שנה זו, בס”ד בתחלת ‘זמן חורף’ עברה הישיבה למשכן החדש, בשכונת ‘אתר רבקה’ במרומי היישוב, מקום רחב ידים עם מספר קראוונים המשמשים לבית מדרש, חדרי שיעורים, חדר אוכל, ועוד.

ברכת הודאה מיוחדת לידידנו הנכבד ראש המועצה בעמנואל ר’ עזרא גרשי הי”ו העומד לימין הישיבה במסירות נפש, וכאן הקצה את השטח הנפלא הזה בשמחה ובזריזות, ופועל לשיפוצו וקידומו. וכן תודתנו נתונה לכל העוזרים ובכללם ר’ אפרים מלוב הי”ו, חבר המועצה וראש מוסדות חב”ד בעמנואל, שעזר רבות בענין זה ועוד עניינים, כולם ישאו ברכה מאת ה’.

קביעת מזוזות

שלא כבשאר מקומות ומוסדות ציבוריים שקביעת המזוזות נעשית על ידי רבנים ואנשי ציבור, בישיבה פנו הבחורים מיוזמתם בבקשה לראש הישיבה שליט”א, שיזכה אותם במצוה יקרה וחשובה זו, תמורת עמודי גמרא, ואכן הרב נענה לבקשתם, ובמכירה פומבית שנערכה נקנתה המזוזה הראשונה באלף מאה ועשרה עמודי גמרא, ע”י תלמידי שיעור ב’ הבחורים החשובים: עדיאל גרשי, נתנאל שפיר, נהוראי כהן ויששכר זוהר נ”י. כמו כן נקנו המזוזות של יתר החדרים על ידי שאר התלמידים בסך כולל: 3107 עמודי גמרא, שיילמדו בעז”ה בין הסדרים עד ר”ח אלול.

ביקור אצל מרן רה”י שליט”א

אחר זמן רב שציפו וייחלו תלמידי הישיבה לחזות בפני הקודש, ולהתברך מפי רבנו הגדול מרן ראש הישיבה שליט”א, ולא איסתייעא מילתא עד כה, זכו לכך ביום שלישי שנכפל בו כי טוב ט’ באדר ב’, כאשר הבחורים השכימו קום, ויצאו בהסעה מעמנואל לבני ברק לתפלת הנץ עם מרן שליט”א בבית מדרשו הסמוך לביתו.

בסיומה נאספו הבחורים סביב מקום מרן שליט”א, ומרן חיזקם בדברים אודות גודל זכותם בהיותם ספונים באהלה של תורה, ובפרט שזכו להיות מתלמידי ”כסא רחמים”, והאריך מעט לבאר ממעלותיה של הישיבה הקדושה אשר בעתיד כולם יענדו את תלמידיה על כל סניפיה ”כתר” לראשם, כי כת”ר נטריוקון תלמידי כסא רחמים

בסיום דבריו, בירכם מרן שליט”א שיגדלו בתורה ויראת שמים בבריאות ונחת, וכן בירך בפרטות את כל אחד מצוות הרבנים שיזכו להגדיל תורה ולהאדירה. ברכה מיוחדת קיבל הרה”ג יהודע גדסי שליט”א שפועל רבות למען הישיבה, באומרו לו: ”מגדל עז שם ה’”, - מגדל גימט’ גדסי, וכן עז גימט’ גדסי, שהוא מגדיל שם שמים, ”בו ירוץ צדיק ונשגב”.

התלמידים יצאו עם רשמי חיזוק מיוחדים כאשר כל מלה מדברי קדשו נחרטה בלבם למען יעמדו ימים רבים.

נסיעה לציון הקדוש

ביום שלישי א”ך טבת יצאו רבני ובני הישיבה לעלייה לציונו הקדוש של מרן

וכפי המנהג העתיק מימות חז"ל 'לשרוף את המן' (כמו שהאריך בזה ידידנו רבי שמואל וזאן שליט"א במאמרו שבקובץ "משה ואלעזר"), וכפי שנוהגים בזה בעשור האחרון בישיבתנו הקדושה מדי שנה ברוב עם בראשות מרן הגאון ראש הישיבה שליט"א, קיימו בחורי הישיבה מצוה זו בהידור, בחצר אולם 'בית יעקב' שביישוב. "טקס שריפת המן" נחגג בהשתתפות ראש הישיבה (ששהה בשבת ביישוב עם משפחתו, לצורך 'שבת ישיבה', לכבוד 'שבת זכור' ולקראת חג הפורים), ובהשתתפות הבחורים ובני משפחותיהם, עם ציבור גדול מכל גווני הקשת, רבנים ואישים נכבדים, שהתרגשו למראה קיום המסורת העתיקה, שחלקם אף הכירו אותו מילדותם, ומאז כבר נשכח מלבם.

לאחר שריפת המן נכנסו כולם לאולם, ופתחו בריקודים ובשמחה של מצוה כיאות לחג הפורים, עד השעה 2.00 אחר חצות לילה, עם הפסקות קצרות באמצע לצורך סעודה רביעית ועוד, ובהם נאמרו דברי תורה וחיזוק. (יצויין, כי למחרת בבוקר התקיימה בהיכל הישיבה תפילת שחרית וקריאת המגילה, בהשתתפות ראש הישיבה שליט"א והבחורים).

תנחומינו הכנים לידידנו איש חיל,
 רב פעלים לתורה ולתעודה,
 העומד לימין הישיבה לפתוחה ושגשוגה,
הרב עזרא גרשי הי"ו
 ראש המועצה המקומית עמנואל
 על פטירת אביו ז"ל
 ביום חמישי י"ב אדר ב'
 בנחמת ציון וירושלים תנוחמו,
 ולא תוסיפו לדאבה עוד

רבנן ותלמידיהון הרב **מרדכי מאזוז**
 ראש הישיבה

מייסד הישיבה רבנו "איש מצליח" זיע"א, (כמסורת הישיבה בשנים עברו), תוך כדי ניצול היום גם לרענון ואגירת כוחות מחודשים להמשך ימי החורף הבאים. בתחלה נסעו לכותל המערבי והתפללו שם תפלת מנחה בכוונה גדולה, ולאחר מכן קריאת פרקי תהלים בטעמים כמיטב המסורת, משם עלו הרבנים והתלמידים לציון הקדוש בהר הזיתים שם העתירו בתפלה וצקון לחשם כל אחד בענייניו הפרטי, עם סיום תפלתם על הציון התרגשו לשמוע כי רבנו הגה"צ מנהל הישיבה מוהרי"ץ ואחיו רבנו הגאון הרא"ם שליט"א ונכדי מרן האיש מצליח הגיעו למקום, עם הגעתם קיבלו את בחורי הישיבה בשמחה, ומנהל הישיבה האציל עליהם מברכתו בזכותו של מרן מייסד הישיבה. בצאתם מן הקדש עלו להסעה וחזרו לישיבה בעמנואל כשהם מלאים מטען רוחני כבד לקראת הימים הבאים.

מסיבת ט"ו בשבט וסעודת יתרו

כפי שנהגו בישיבתנו הקדושה במנהג הקדום 'סעודת יתרו' החל ביום חמישי של פרשת יתרו, והשנה חל גם ט"ו בשבט באותו יום, קיימו גם בישיבה בעמנואל מנהג זה, בארוחת צהרים עשירה עם פירות שנשתבחה בהם ארצנו הקדושה. במשך הסעודה נאמרו דברי תורה מאת הרה"ג יהודע גדסי שליט"א (רב הקהילה הספרדית בעמנואל ומייסד הישיבה במקום), על מהות ענין ט"ו בשבט, ולאחר מכן נאמרו חידושים ופרפראות מאת הבחורים: נתנאל שפיר, יששכר זוהר, עובדיה יוסף טלקר נ"י, ולסיום השמיע ראש הישיבה שליט"א שיחת חיזוק.

מסיבת פורים וטקס שריפת המן

כמנהג ישראל קדושים ברוב העדות,

מתיבתא וחטיבת ביניים "עץ חיים" תכנ"ץ

בישיבה, ומקבלים בהתאם מלגות ממרן ראש הישיבה שליט"א.

כיתה ז' - סיימו בס"ד פרק רביעי וחמישי במסכת ברכות בעיון, ומיד אחר חג הפסח יערך מבחן כולל על כל פרק חמישי עם עיון רש"י ותוספות בדרך רבותינו הגאונים ע"ה. לאחר המבחן יתחילו ללמוד פרק שישי בברכות. מלבד החומר הנלמד נבחנו התלמידיים על 570 ביאורי מילים בתוספת מושגים בש"ס, ובבקיאות - נבחנו התלמידים על כל מסכת תענית.

מלבד כל הלמודים הנ"ל יש שימת דגש על קריאה בתורה בצורה נכונה ובדקדוק רב, במבטא נכון ובטעמים כראוי. בכל שבוע התלמידים נבחנים אצל המחנכים שליט"א על חלק מהפרשה, ובסוף השנה המצטיינים נבחנים אצל מרן ראש הישיבה על פרשה שלמה בדקדוקיה ובטעמיה. ובחודש האחרון נבחנו כמה תלמידים על כל מגילת אסתר בדקדוק ובטעמים. ובשבת שנמצאים התלמידים במתיבתא, הקריאה מתחלקת בין התלמידים שקוראים כראוי בדקדוקיה ובטעמיה, וכן לומדים את טעמי ההפטרות בערב שבת, ולימוד קריאת התהלים בטעמים בשבת בצהריים לפני מנחה.

כמוכן שמקביל לכל הלימודים הנ"ל יש יחס אישי וחם לכל תלמיד ותלמיד. שיחות אישיות ע"י הצוות עם כל תלמיד בזמן אחר.

יש לציין שמיד אחר חג הפסח מתחיל הרישום למתיבתא לכיתות ז' וח' לשנת התשע"ב לתלמידים החפצים ללמוד ברצינות וברמה גבוהה ביותר.

לרישום: המנהל - הרב יאיר טרבלסי 050.4158555 או למשרד: 03.5781267 הרישום מוגבל!

כיתה ח' - חודש אדר ב' זהו סוף הזמן של המבחנים לישיבות הקדושות, הרגע המכריע לכל תלמידי כיתה ח', היכן כל אחד יעלה ויתעלה בשנים הבאות, ואכן בס"ד נתקבלו תוצאות חיוביות.

ראשית, התלמידים נבחנו בישיבתנו הקדושה שזוהי גולת הכותרת והשאיפה של כל תלמיד להגיע לפסגה ולהיות חלק מהישיבה. במבחן שלב א' - מבחן בעל פה על מה שלמדו בחצי שנה החולפת פרק "ארבעה אבות" ובס"ד היתה הצלחה נפלאה. בשלב זה נבחנו התלמידים לעוד ישיבות חשובות: "יצחק ירנן", "אור המאיר", "יקירי ירושלים", "תפארת משה", "משכנות הרועים", "שיח התורה", "אורחות התלמוד", "נר שמואל" ועוד ישיבות מצויינות. ואחר כשבועיים נבחנו שוב כל התלמידים במבחן שלב ב' - שזה מבחן בכתב על הכנת דף גמרא עם רש"י, וגם בזה בס"ד ראינו הצלחה וידיעה נפלאה.

יצוין עוד, כי זכינו בחודש האחרון בהיכל המתיבתא לביקורם של מו"ר הגאון הרב יצחק ברדא שליט"א ראש ישיבת "יצחק ירנן", וכן של הגאון הרב אמנון סבאג שליט"א ראש ישיבת "תפארת משה", לחיזוק לקראת חג הפורים, ולהתרשמות לקראת המבחנים לישיבות הקדושות. בסיום דבריהם הביעו הרבנים שליט"א את התפעלותם מהידע המקיף של התלמידים בלימוד, ובפרט בהליכותיהם ומדותיהם הטובות, אשר כל רואיהם יכירו כי הם זרע ברוך ה'.

במסגרת הלימודים מזמן קיץ ואילך כיתה ח' עוסקת בנוסף ללמודים הקבועים ולומדת "הלכות עיבור" במטרה בע"ה שעד סוף שנה יוכלו התלמידים להכין לוח שנה בכוחות עצמם. ובנוסף חלק מהתלמידים נבחנו ונבחנים במכון "זכרו תורת משה עבדי" על מסכתות שלמות בע"פ

תלמוד תורה "איש מצליח"

בסוף חודש אדר ב' נערכה הגרלה בין צוברי הכרטיסים, והילדים השקדנים זכו בפרסים נאים וחשובים.

נבחנים וטסים

מבצע השני, שגם הוא הסתיים (לתקפת ביניים) בסוף חודש אדר ב', הוא מבצע הפרשה. כידוע לימוד התיקון סופרים בתלמוד תורה קנה חשיבות גדולה בין שאר הלימודים, ובת"ת שמים דגש ללימוד זה, כפי שהורה מורה דרכנו מרן ראש הישיבה שליט"א. וכבר מחודש חשון יצאו במבצע חסר תקדים לכתות ו'ז-ח', כל הנבחן על פרשה שלמה מידי שבוע, יזכה לטיסה בשמי הארץ. התלמידים נרתמו למשימה, וכל יום מהשעה 4.45 עד השעה 5.45 לומדים תיקון סופרים בחשק ובמרץ. ובעזה"י אחר הפסח יצאו מספר תלמידים שעמדו במשימה לטיול החוויתי.

הנהלת הת"ת רואה צורך להודות בברכת יישר כח לכל צוות המחנכים, אשר משתדלים למעלה מכוחותיהם למען התלמידים. יה"ר שיזכו לראות ברכה בעמלם, אמן.

'שקדנים' בתלמוד תורה

בתלמוד תורה הותיק ביותר שבנשיאות מרן ראש הישיבה, מתחדשים כל פעם ברעיונות מיוחדים להחדיר בתלמידים את אהבת התורה. ובכן בסוף חודש אדר ב' הסתיים המבצע "נר מצוה ותורה אור", במסגרת המבצע נתבקשו התלמידים להוסיף על אור התורה שעות של לימוד מעבר לשעות הנלמדות בת"ת. בכתות דובר רבות על חשיבות הלימוד ועל השאיפה לגדול בתורה כי היא חיינו ואורך ימינו. ותוצאות המבצע נכרו מאוד בקרב התלמוד תורה, בכל יום זרמו עשרות פתקים על שעות נוספות שלמדו התלמידים. והרבנים דאגו לעודד ולדרבן להתמיד ביתר שאת. שמחת ההורים לא עצרה מהם להביע את רגשותיהם, ומידי יום שלחו מכתבים להנהלת הת"ת להודות על המבצע שחולל שינוי בשקידה אצל בניהם.

על מנת להמחיש את השפעת המבצע נביא כאן את דבריה של אמא של ילד: "אין בפי כיצד להודות לכם, ובכל יום אני מתרגשת כשאני רואה את בני מגיע מהת"ת, ואחר ארוחת צהרים יושב ולומד ומשנן את לימודו, אבל אתמול היה דבר מיוחד, הבן התעורר באמצע הלילה בשעה שכולם ישנים, הדליק את האור בחדרו והתחיל ללמוד. שאלתי אותו האם יש לך מחר מבחן? ענה שאין מבחן, אבל לא הספקתי ללמוד את המכסה של שעתיים כדי שתתני לי פתק לרב". אמא אחרת מספרת כיצד השכנה שלה מתפעלת מילדיה, שכל יום רואה אותם במרפסת הסמוכה לה, איך הילדים במקום לשחק מחזיקים בידם ספר ולומדים בקול.

תלמוד תורה "אור המאיר" אלעד

בפתיחת ישיבה קטנה שיעמוד בראשה חתנא דבי נשיאה הגאון הגדול הרב ליאור כהן שליט"א. הרישום בעיצומו.

פתיחה טובה

רעיון מבורך שהתחדש השנה בתלמוד תורה, הוא התכתבות מעניינת בין תלמידי כיתה ח' בת"ת, לתלמידי ת"ת לחם הבכורים בירושלים כיתה ח'. התלמידים שולחים את חדושיהם לחבריהם החדשים 'הירושלמים', ואלו מתפלפלים בדבריהם ומשיבים בחזרה בצירוף מה שנתחדש להם. דבר גדול זה שנהגו בו והרגילו בזה רבותינו מדורי דורות, יביא תועלת מרובה לתלמידים, שיורגלו כבר מגיל קטן בכתיבת חדושיהם, ולשונם וסגנונם יהיה צח וברור. מי יתן ויתפשט מנהג זה בין כל מוסדות הישיבה ויביא ברכה מרובה.

מחסיפים בהצלחה

התלמוד תורה שהוקם באלעד אך לפני כשמונה שנים ע"י בוגרי הישיבה, מונה כיום ב"ה 450 תלמידים כ"י. והינו כעת התלמוד תורה הגדול ביותר מבין תלמודי התורה שבנשיאות מרן ראש הישיבה שליט"א. נוסף על כך, בשנה שעברה פתח הת"ת 'בית יעקב לבנות' המנוהלת ע"י הרבנית חיה שרף מב"ת. העקרונות החשובים והרמה הגבוהה, תוך שמירה חזקה על צניעות ויראת שמים, הביאו את המשפחות המצוינות לבוא ולרשום את בנותיהם למוסד. בכוונתם לפתוח בשנה הבאה אי"ה גם כיתה ג'. כל זה ובהנהלת הת"ת עדיין לא שוקטים, ואחר שבשנה שעברה פתחו מכינה לתלמידים מצוינים, עומדים להמשיך את ההצלחה הברוכה

תלמוד תורה ברכת ישראל-איש מצליח עכו

לקנית פרסים או ספרי קודש בחנות הת"ת. תלמידי כיתה ד' קיבלו זהובים גם על קריאת פסוקים בפרשיות כסדרן מתוך תקון קוראים, ועל הכנת המגילה בטעמיהם ודקדוקיהם. התלמיד שהכין פרשה שלמה מקבל סכום גבוה של זהובים.

'מחברים' בפיתה ד'

מחברים בכיתה ד'? כן. אצל תלמידי כיתה ד' זה כבר ידוע, תלמיד המקשה קושיא יפה אינו מקבל תשובה על אתר מפי המלמד, אלא השאלה מופנית אל תלמידי הכיתה המתחבטים בפתרונה. משאך מתרץ אחד התלמידים תשובה בהירה ונכונה. כותבים התלמידים את הקושיא והתירוץ על דף עם שמו של

מתחממים בתורה

מסכמים אנו מבצע חורף "מתחממים בתורה", במסגרתו שננו התלמידים משניות בע"פ ונבחנו וקבלו 'זהובים'

הרב דרור חזן הי"ו עם התלמידים בהכנת הפרשה

החיבור של כיתה ד'

ת"ת "שר המאה" אשקלון

למשפחות מעוטי יכולת, מי בעת שמחה ומי בעת צער ל"ע.

לצד העשייה התורנית והרוחנית הגדולה, קינן בלבו של האיש שנשא בקרבו את הרעיון הגדול של אהל משה והוביל אותו מחזון למימוש - הרב שמעון כהן, המכהן כיום כסגן ראש העיר באשקלון, הרצון להגביה את לפיד המסורת והמורשת המפוארת של עדות המזרח, כבר אצל צעירי הצאן.

ה'מאירים את העולם' במסיבת הסידור

המקשה ושמו של המתרגם. וכך במשך שלושה חדשים מתקבצת כמות נכבדת של חידושי תורה שיצאו מפיהם הטהור של תשב"ר. החומר נאסף ומודפס בחוברת מפוארת היוצאת מידי שלשה חדשים. רעיון נפלא זה מרבה אהבה וחשק לתורה בתלמידים, ואף מתרגלים בזה מגיל קטן להעלות את חידושיהם על הכתב כדרכם של רבותינו הספרדים נ"ע.

מאירים את העיר

ת"ת "שר המאה", הינו נדבך נוסף במפעלי התורה והקהילה שע"י מוסדות אהל משה באשקלון. מוסדות אהל משה, עומדים תחת נשיאות הרמה של מרן ראש הישיבה שליט"א זה למעלה משלושים שנה, בהם העניק ראש הישיבה את ברכתו להתפתחותם ושגשוגם נדבך אחר נדבך.

מוסדות אהל משה מהווים עבור היהודי בעיר אשקלון בפרט ובדרום בכלל, את מרכז החיים הרוחני, אין יהודי בעיר ואף מחוצה לה שאינו נהנה ממוסדות אהל משה באופן כזה או אחר. מי במאות מנייני תפילה, מי בעשרות שיעורי תורה למבוגרים, מי בשיעורי התורה לילדים אחה"צ, מי בשאלות בהלכה, מי

במקווה הטהרה היחיד מסוגו בעולם, מי באולם האירועים

הספרדיים זצ"ל, ולהבה"ח מרן הראשון לציון ונשיא מועצת חכמי התורה שליט"א ומרן ראש הישיבה שליט"א. אם עד היום, הייתה מורשת יהדות המזרח המפוארה בבחינת "מונחת בקרן זוית" בקרב ציבור בני התורה באשקלון, הרי שבעקשנות ובהתמדה הביא ת"ת "שר המאה" את המורשת המפוארה הלזו אל מקומה הראוי לה, בכותל המזרח.

תלמידי הת"ת המתפללים בבתי הכנסת השונים של העיר בשבתות וקוראים בתורה את פסוקי המפטיר וההפטרה בטעמיהם ובדקדוקיהם, כמו גם ילדי הגנים המגלים בקיאות בקריאה כאילו מיום לידתם קוראים היו, מקדשים שם שמים ברבים ומעמידים תורה מפוארה על תילה. ולא זו אף זו, שבמידותיהם התרומיות הם מהווים מודל לחיקוי בבחינת "קנאת סופרים תרבה חוכמה!"

כך נולד הרעיון הנפלא של הקמתם של מוסדות חינוך אהל משה, כשעטרה לראשם מתנוססת לתפארה ת"ת "שר המאה", ההולך נאמנה בעקבות דרכו של מרן ראש הישיבה שליט"א.

מוסדות החינוך של אהל משה הינם היחידים באזור בהם לא ימצאו מורות, גנות או סיעות החובשות פאה, והחינוך השורשי מקבל ביטוי הלכה למעשה בכל המובנים. החל מהתמונות והאווירה בפרוזדורים ובכיתות, וכלה באחרון העושים במלאכת הקודש.

הת"ת שחולל מהפכה

ת"ת "שר המאה" ומוסדות החינוך של אהל משה באשקלון, שינו לבלי הכר את השיח בקרב ציבור בני התורה, בכל הקשור לגדולתם של מרנן ורבנן מאורי הדורות

מכון הסת"ם יד רפאל

4 תמונות של שאלות באותיות ומה דינם, ומדור העורך. העלון נשלח למנויים בדואר, בתשלום של 50 ש"ח לשנה [12 עלונים] כמו כן ניתן לקבל חינם את העלונים הראשונים.

לא סת"ם עלון

מכון הסת"ם יד רפאל הוקם ע"י הישיבה לפני כעשרשנים, בראשות הרה"ג רבי שלמה מועלם שליט"א. מוציא לאור עלון תורני דו שנתי יחיד במינו בעניני סת"ם המופץ באלפי עותקים ברחבי הארץ וחולל עם מאמרים מגדולי ישראל ומדורים מגוונים. לאור הביקוש הרב של מגיחים ושאר ת"ח המתעניינים בנושא, החל המכון בעריכת עלון חודשי בפורמט קטן יותר בשם "אור ההלכה". בעלון מדור שו"ת מהשאלות בבית ההוראה, מדור שואל ומשיב ממרן ראש הישיבה שליט"א. מדור צורת האותיות ובו

העלון לסופרים

תפארת המזרח

בדפוס חדש ובאותיות מאירות עיניים, והשירים מקוטלגים לפי נושאים ומועדי השנה, והוספנו המון שירים בעברית ובערבית.

ואיך הגעת לדיסקים?

לאחר שהספר יצא, הדור הצעיר ביקשו לדעת את המנגינות של כל פיוטים אלו, ששמעו אותם רק מידי פעם בחגים, וזה לא היה מספיק לקלוט את המנגינה, לכן החלטתי בס"ד לשבת על פרויקט זה, ולעת עתה יצאו שלשה דיסקים. ועוד היד נטויה בעז"ה.

ספר לנו על הדיסק החדש!

הדיסק אשתחווה מכיל 10 רצועות של שירים מעורבים לזמנים שונים - שבת חתן, חג מתן תורה, הוצאת ס"ת ועוד. חלקם לקוחים מספר 'קול יעקב' וחלקם מספר 'מעדני מלך' לחזן הדגול אשר מזרחי ז"ל. המוזיקה עם כלים חיים משולבים באלקטרוניקה מודרנית עדכנית ובעיבודים ברמה גבוהה ביותר, והכל מפני החזנים הדגולים: נז"י יובל טייב, מר חמי הרה"ג ר' דוד קרעי שליט"א, נז"י דוד שירו, נז"י יצחק חיון ועוד.

מה החלום שלך לעתיד?

להמשיך הלאה, להוציא לאור דיסקים של כל הפיוטים שיש בספר וזה יכנס לכל בית ויהיו שגורים בפי כולם כמו השיר "שבחי ירושלים".

מחיר הדיסק 30 ש"ח לבוגרי הישיבה ניתן להשיג: 054-2224496

לרגל הופעת הדיסק 'אשתחווה' השלישי בסדרת שירי ג'רבא ותוניס בהפקה חדשה ומיוחדת 'תפשונו' לשיחה את המפיק בוגר הישיבה החזן ר' אוריאל בוכריץ הי"ו, מהיחידים שמשתדל להנציח את שירי ופיוטי יהדות ג'רבא ותוניס. האמת שיש הרבה ששירים אלו אהובים וחביבים עליהם רק שמסתפקים בזה.

ר' אוריאל כבר הספיק להוציא לפני שלוש שנים ספר "הלל וזמרה" הכולל את רוב פיוטי תוניס ג'רבא ולוב, והוציא בעקבותיו דיסק "ירח יקר" ודיסק נוסף לפני כשנה "יערת דבש".

ספר לנו קצת אודות פיוטים אלו.

פיוטים אלו נכתבו על ידי גדולי עולם כרבי יהודה הלוי רבי אהרון פרץ רבי פרג' שוואט זצ"ל ועוד והלחנים של השירים מאוד מיוחדים, לא כמו השירים העממיים, יש להם חן מיוחד במינו, חן של נוסטלגיה למי שגדל על זה.

מה עורר אותך לעסוק בכל זה?

פשוט ראיתי שזה הולך ונשכח, ובבתי כנסיות רק אנשים בודדים שרים את השירים האלו, מכיון שאין ספרים נוחים לשימוש, והשירים לא מסודרים לפי עונות השנה, וזה מה ששיפרתי שהספר

חדש באוצר

כפטיש יפוצץ סלע

לאחר ארבעים שנות ציפיה וכסופין הופיע הספר הנפלא פטיש החזק תולדות חייו הסוערים והמרתקים ומלאי התוכן של מרן הגאון מייסד ישיבתנו נר ישראל עמוד הימני פטיש החזק רבנו מצליח מאוזן צוק"ל הי"ד, ברוב ספרי התולדות, הסיפורים מוכרים פחות או יותר לציבור, אלא שבא העורך וקבצם לאכסניא אחת. כאן זה שונה. מדובר בסיפורים שנשמרו בזכרונם של הבנים למעלה מיובל שנים, ורק כעת הם נחשפים לציבור, וכפי שכותב מרן ראש הישיבה שליט"א בהקדמתו: "רוב הסיפורים על אמה"ג והסבא קדישא זצ"ל, הם ממה שמענו ממקור ראשון או ראינו במו עינינו. לא הכנסנו בספר סיפורי מופתים שאין אנו יודעים כמה הם אמיתיים. דייקנו עד כמה שידנו מגעת, ודוקא מסיבה זו השתדלנו כיום להדפיסם, שלא יבואו בדורות הבאים ויוסיפו דמיונות מלבם. ואם לא עכשיו אימתי?".

מרב החשיבות המיוחדת שראו רבותינו שליט"א בהוצאת הספר, הם ליוו אותו באופן אישי, ועמלו רבות על הגהתו. אחד הדברים שהופכים את יצירת הפאר הזו לבעלת ערך היסטורי רב, הוא התמונות והמסמכים הנדירים המופיעים בספר, מהם כאלה הרואים אור לראשונה. ניתן למשל למצוא בספר תמונה נדירה מאוד של מרן הגאון רבי כלפון משה הכהן זצ"ל במעמד ניקור בהמה, תמונה שלא נחשפה עד עתה, והיא יקרת המציאות מפני שכמעט ואין ממנו שום תמונה. או לדוגמה תמונה של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל רבה של ג'רבא, בבית הדפוס בו עבד לפרנסתו. ועוד ועוד תמונות מיוחדות מהווי החיים בתוניסיה.

"פטיש החזק" מעניק הצצה נדירה לעמל בתורה ודקדוק במצוות של אחד מגאוני הדורות הספרדים, וניתן ללמוד ממנו דרך שלימה בעבודת ה'. ועבורנו בוגרי הישיבה זה אף מעורר זכרונות נפלאים משיחותיהם ודרשותיהם של מרן ראש הישיבה ומוה"ר הגאון הרב צמח שליט"א כאשר היו משלבים בדבריהם מאורחות חייו של אביהם הקדוש מרן מייסד הישיבה זיע"א, והיו מתווים לנו בזה את הדרך והמסילה בדרכם של רבותינו זיע"א.

הספר נכתב ונערך ע"י נכדתו הגב"ח. פרץ מב"ת, ונערך סופית בתוספת נוסף הרב עובדיה חן נר"ו.

את הספר ניתן להשיג בחנות המכון ובחנויות הספרים הפצה ראשית: ספרי "אור החיים"

בין לאב הרחמים

בשנה זו אשר המוני בית ישראל מציינים ב"ן שנים לפטירת אחד המיוחד מרן אבי הישיבה רבי רחמים חי חויתה הכהן זצוק"ל, אשר ביום י' בשבט חל יום פטירתו, הופיע וזרח, כשמש במזרח, הספר הכביר "אב הרחמים" בשני כרכים גדולים. על פני כאלף עמודים נפרשים לראשונה למעלה מאלף (!) סיפורים ועובדות מתולדות חייו ומפעליו של רבנו הגדול "אשר יגע בתורה בשנותיו המעטות, ומצא כדי מדתו, מה שאין תלמיד ותיק יכול להשיג במאה שנה" (לשון מרן מופה"ד הראש"ל הגר"ע יוסף שליט"א). רוב ככל הסיפורים בספר רואים אור לראשונה. הספר מלווה במאות רבות של תמונות ומסמכים נדירים.

מלאכת איסוף הסיפורים נעשתה בעמל רב ויגיעה במשך שנים רבות, וכללה ליקוט מפי ספרים ומפי סופרים, ראיונות עם עשרות אנשים, והתרוצצויות בין הספריות השונות. על כל מלאכת הכתיבה והעריכה ניצח בחכמה ובתבונה נינו של רבנו, הרה"ג רבי אדיר כהן שליט"א מחבר הספרים החשובים: פרח מטה אהרן, ליקוט כהונה ג"ח.

עם יציאת הספר לאור עולם, התקבל בחיבה יתירה ובעין יפה אצל שלומי אמוני ישראל, למקטנם ועד גדולם - גדולי ישראל אשר יודעים להעריך היטב את גדולתו ועוצמת המימדים של רבנו.

גם מרן ראש הישיבה שליט"א, ימים ספורים אחר קבלת הספר סיפר בדרשתו, שהחל לקרוא בספר בשעת לילה מאוחרת כשכוונתו לקרוא בו 8 דקות, עד שיגיע זמן תיקון חצות, אך כשהחל לקרוא פשוט לא יכול הרב להתנתק עד שגמר את כל הספר, ולהפתעתו גילה כי השעון מורה על השעה 3 לפנות בוקר. למעלה משלוש שעות קרא בספר בלי להרגיש!

את הספר ניתן להשיג בטל - 0775603504

להתעלות בתורתך

הספר "והאר עינינו בתורתך" פותח שערים חדשים בדרך לימוד התורה, סולל נתיב ברור וחד המוביל להצלחה בשקידת התורה, ומאירים בו את הדרך פנינים, הנהגות, עובדות והדרכות מבית מדרשו של מורנו ורבנו הגאון המופלא רבי משה לוי זצ"ל ר"מ בישיבתנו הקדושה.

מאז פטירתו של מוה"ר הגר"מ לוי זצוק"ל, הביעו בני תורה רבים השתוקקות גדולה להתחקות אחר דרכו המיוחדת בלימוד, כיצד הצליח להעפיל לפסגות כה גבוהות, ולהניב יכול כה מרשים של ספרים.

לצורך זה בא הספר "בתורתך" לתת מענה. בין דפי הספר עב הכרס (כ-650 עמודים), שיכול לשמש כמדריך תורני לכל לומד, מדריכנו מוה"ר זצ"ל מנסינו במשעולי התורה, ומגיש לנו את המתכון להגיע לגדלות.

"והאר עינינו בתורתך" הוא כרך ראשון בסדרת ספרים שתציג את תורתו הרעיונית של הגאון זצ"ל, ותפתח צוהר לעולמו הקסום. החלק הראשון יוחד לחלק המתאר את כתר התורה שבו התעטר ובו היה אחוז ודבוק. נושא זה בוער היה כאש להבה בעצמותיו, עמד בראש מעייניו, ובו השקיע את תמצית דם נפשו. זהו המעגל שעליו סבב ציר חייו, מילדותו ועד לנשימת אפו האחרונה.

בין דפי הספר ניתן למצוא תשובות לשאלות שבודאי כל לומד שאל את עצמו, כמו: מדוע העמל בתורה משתלם? ללמוד עם חברותא או בלי חברותא? מה עדיף, עיון או בקיאות? האם ניתן לפסוק מסברא? מהו העיון הספרדי? עשה לך רב - שייך אצל אברכים? בעל בית נחשב "בן תורה"? מה הגדר המדויק של לימוד תורה 'לשמה'? כיצד מגיעים לחשק בלימוד? על כל אלו ועוד מאות הדרכות בענייני לימוד תורה, תוכלו לקרוא ולהחכים בין דפי הספר המרתק.

את הספר פותח מבוא נרחב הנושא את השם "תורה מסביב לשעון". פתיחה זו שנכתבה בשפה ספרותית עשירה, מציגה כבסרט חי יממה שלמה בחיי מוה"ר הגר"מ לוי זצ"ל, המתחילה בלימוד בשעות הקטנות של הלילה, עוברת בשיעורו בעיון בשיבה, ומסיימת בשיעורו לבעלי בתים. בקריאת התיאורים המרגשים שנכתבו בשילוב מליצות ודימויים משובבי לב, רואה הקורא את הגאון כמו חי לנגד עיניו. רבים העידו כי מבוא נפלא זה החדיר בהם אהבת תורה והערצה לתלמידי חכמים אמיתיים.

הספר נערך ע"י הסופר ברוך הכשרונות הרב עובדיה חן נר"ו מבוגרי ישיבתנו הקדושה

ניתן להשיג בחנות המכון ובחנויות הספרים הפצה ראשית: ספרי אור החיים

בשער הרחמים

קונטרס 'שערי רחמים' סדר ספירת העומר, לרבנו יוסף חיים זצוק"ל מתוך הספה"ק לשון חכמים סימן ע"ז. יוצא לאור כעת מחדש בהגהה מדויקת בסיקול כל הטעויות שנפלו בו בכל המהדורות הקודמות של הספר "לשון חכמים" הן בלשון והן בנקוד. וגולת הכותרת היא הגהותיו היקרות של מרן ראש הישיבה שליט"א שטרך ועבר על כל הקונטרס ותיקן והעיר והוסיף בכמה מקומות הערות ובאורים. הקונטרס מודפס בפורמט קטן עם תפלות מנחה וערבית מתוך הסדור 'איש מצליח'.

אפשר להשיג בטל - 050-8743584 ניתן להשאיר הודעה.

מצבת זכרון

פנים. וכן ספר כשהיה נוסע לתונס מפעם לפעם התארח אצל רבי מצליח ז"ל וראה אצלו דבר מיוחד. לפני השינה היה שם שעון מעורר לפני המיטה, ובבקר כשרק צלצל השעון, מיד היה זורק את השמיכה ברצפה ועומד. ואבא היה אומר שרק אז הבנתי פירוש הסעיף הראשון של הש"ע "יתגבר כארי לעמד בבקר לעבודת בוראו".

אחר שיצא אבא מהישיבה עבד לפרנסתו בצורפות, לקיים "יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך". ואעפ"כ לא פסק פומיה מגרסא. והיה לו שיעורים קבועים בבית המדרש. וגם בבית תמיד היה לומד. זכורני שלפעמים בליל שבת היינו הולכים לישון והוא נשאר בספה ללמוד, ובבקר כשהתעוררנו מצאנו אותו גם כן לומד, ולא ידענו בשכבו ובקומו.

בהיותו בגיל חמישים, חלה בלבו ומאז סבל יסורים רבים שליוו אותו עד יומו האחרון. לאחר חמש שנים עלה לארץ להתרפאות בבתי החולים, ומרוב תשוקתו לחזור ללמוד בעיון עמוק כדרכו, תכף שהתחזק מעט החל לבא לישיבה הקדושה כסא רחמים תכב"ץ, והיה נכנס שם לשיעורים ומשתתף, מקשה ומתרוץ ולא בוש בזה למרות שהרמ"ם קטנים ממנו. עד כדי כך הגיעה אהבתו לתורה.

מגיל קטן היה כותב חדושים על הגמרא והש"ע, כמו שנהגו רבותינו נ"ע. והשאר אחריו מחברות רבות של חדושים, ה' יעזרנו להוציא לאור את כל כתביו. בכל עת פנויה שהיתה לו וכן בבקרים כשהכביד חוליו ולא היה יכול ללכת לישיבה, היה יושב בבית ועוסק בתורה בעמל וביגיעה בעיון עמוק עם כל המפרשים שהיו מצוים בידו(!). וכל זה היה למרות הכאבים והיסורים שהיו שגרת חייו לא מנע עצמו ללמוד עם כאבים. וכך בתקופה זו במשך ארבעה שנים ישב וכתב שיטה ארוכה בהיקף עצום על כל מסכת מכות, המשתרעת על פני חמשה מחברות גדולות של שבעים ושנים דף!! וכשסיים את

**הגאון הגדול והעניו שייף עייל
שייף נפיק נזדכך ביסורים רבים
ר' ינון חדאד זצ"ל, נתבקש
לישיבה של מעלה ביום כ"א טבת
התשע"א. גיסו של מוה"ר הגאון ר'
צמח מאזוז שיבדל"א.**

מאת:

בנו הרה"ג ר' גדעון חדאד הי"ו

אבא הוא דור תשיעי למשפחת רבנים ידועים בג'רבא, הנקראת כפי כל משפחת רבי יזאכי. ראש המשפחה הוא רבי יצחק חדאד זצוק"ל. שבא מעיר עינבא שבאלג'יר, ונשתקע בג'רבא. והוא רבה הראשון של קהלת ג'רבא, אשר אנו יודעים ומכירים את שמו.

אבא נולד ביום שבת ג' תמוז שנת שבו"ת יעקב, ויקרא בישראל ינון שמו. בצעירותו למד אצל רבי אליהו חדאד זצוק"ל. וכשהיה בן י"ב שנה בערך, למד אצל מו"ר רבי חיים מאדר זצוק"ל, שהיה אח"כ הרב הראשי לתוניסיה. ולמד אצלו העיון התוניסאי, ונהיה לרבו המובהק. והרב הנזכר היה אומר, ינון למד אצלי הגמרא, ועכשיו יש לו עיון יותר טוב ממני. והיה אוהבו כמו בנו כמו שהעידו בניו שיחיו.

שתי דמויות השפיעו על רבנו מאד, מלבד רבו ואביו. והם סבו רבי ישועה חדאד זצוק"ל ורבי מצליח מאזוז הי"ד זצוק"ל [אבא נפטר ביום כ"א טבת כמו רבי מצליח, וכשהוא בן ששים ושלש כמו סבו]. והיה מרבה לספר עליהם.

על רבי מצליח מאזוז ז"ל היה מספר שהיה מקיים הפסוק "לא תגורו מפני איש" כפשוטו. והיה מוכיח לכל אדם על פניו בלא משוא

יושב ביניהם. חינוך את בניו רק לתורה, ואפילו שבחו"ל רובם לומדים גם בבי"ס ללימודי חול, לא הסכים להכניס את בניו אלא ללימודי קדש בלבד. נתבקש לשיבה של מעלה טהור ומזוכך ביום המר והנמהר שלישי כ"א טבת התשע"א. יה"ר שיהיה מליץ יושר בעדנו, ונזכה לראות בתחיית המתים את פניו המאירים בביאת משיח

מסכת מכות ישב ללמוד את מסכת בבא מציעא בדרך הזאת עם כתיבת כל המתחדש לו והמשיך ללמוד עד דף ד', עד שאפסו כוחותיו מלעיין עוד.

היה ענו מאד, ולא היה רוצה שיקראו לו רבי ינון. ובארץ אפילו בתוך השכונה לא ידעו שת"ח

רחמים" בעל משפחה ברוכת ילדים אשר עבד כקבלן לפרנסתו, נעצר ע"י המשטרה בשל עבירת בניה שעשה, והיה צורך בממון רב ע"מ לשחררו ממעצרו. המנוח לא נח ולא שקט עד שלבסוף גם שילם את הכסף הדרוש ושחרר את הקבלן מעצרו.

רבי נחום זצ"ל עמד על המשמר שלא ישנו שום מנהג ממנהגי ג'רבא כמו למשל אי אמירת בית יעקב ומזמור של יום בר"ח, בפורים, בחנוכה ובחול המועד. ספר "ברית כהונה" של מוהרמ"ך זצוק"ל היה נר לרגליו בשמירת המנהגים.

המנוח למד תורה אצל רבותינו הגדולים נ"ע הגאונים רבי ידידו כהן זצ"ל ורבי רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל, ובהיותו בעל כשרון מונה ע"י רבותיו לסייע להם בלמוד התלמידים. הוא גם זכה לכתוב חידושי תורה ושו"ת אשר הועלו על ספר כרוך, אולם בצוק העיתים הלכו לאיבוד וחבל על דאבדין.

רבים נהנו ממנו עצה ותושיה בהיותו בעל נסיון עשיר ובעל חכמת חיים אהוב ומכובד. ואכן ניצל את מעמדו זה ע"מ להשכין שלום בין איש לרעהו וליצור אוירה חיובית בכל סביבתו.

עליו ודאי יש להמליץ את דברי חז"ל "טוב שם משמן טוב ויום המות מיום הולדו" ת.נ.צ.ב.ה.א. תלמידי השיבה ובוגריה מתבקשים ללמוד ולעשות לעלוי נשמתו של רבי נחום בן ביה ז"ל כחסד של אמת, לאחר שהלך לבית עולמו ללא זרע של קיימא

הדיין המצוין הגאון רבי דוד עידאן שליט"א ראש כולל "תורת משה אמת" משרטט קוים לדמותו של איש החסד הצדיק

רבי נחום סעדון זצ"ל ממנהלי ומייסדי השיבה בארץ לשם שמים, שהלך לעולמו ביום י"א שבט התשע"א.

המנוח הצדיק איש האשכולות רבי נחום סעדון זצ"ל, אשר נלב"ע בשיבה טובה (למעלה משמונים), היה מהמסייעים להקמת ישיבתנו הקדושה, וגם שנים רבות עבד בה ללא שום תמורה. היה ת"ח מובהק ויודע ספר, בעל זכויות רבות בפעילותו ובסיועו למען הכלל והפרט, ומזכה הרבים בדרשותיו בבית הכנסת "בית רחמים" תמידים כסדרן, ובמקומות נוספים.

היה רע כאח לאמו"ר רבי שמואל עידאן זצ"ל, וגם סייע לו רבות בפעילות למען עליית יהודי תוניסיה לארצנו הקדושה תוך נטילת סכון רב, וכן היה מסיע אותו לכל רחבי הארץ כדי להכניס את ילדי ישראל בבריתו של אאע"ה.

המנוח היה גומל חסד עם הזולת והכל בהסתר ובצנעה. בימי השבעה סָפַר על אחד מבני משפחתו של הרב המנוח שעמד לפני חתונתו, ולא היה בידו לשלם אפילו ההוצאות ההכרחיות, כששמע על כך המנוח שילם הכל מכיסו!

כמו"כ זכורני, שאחד ממתפללי ביהכ"נ "בית

אי"ה בכוונתנו לפרסם בבטאון הבא את המדורים הבאים:
בוגרים כותבים
מכתבים שיגיעו למערכת
דרושים ודורשים
המעוניינים בעבודה בתחום ההוראה וכדו'
מורי הוראות
רשימת מו"צ ברחבי הארץ
בכל הקשור לעניינים אלו ניתן לשלוח למערכת

יש בידך פרטים או תמונות וכדו' בנושא "הישיבות בארצות המזרח"?
נשמח לקבלם עבור כתיבת מאמר בנושא.

ל 3 ו ר ק
השלמת פירטי בוגרי
הישיבה, דווח לניצול כל בוגר
שלא הגיץ לו בדואר הבטאון.
בתנ"ר

תנחומים כנים
למשפחת חדאד על פטירת אביהם הדגול והצנוע, שייף עייל שייף נפיק ועסיק באורייתא תדירא, החה"ש הרה"ג רבי **ינון חדאד** זצ"ל. **ב"ב**. נ"ע יום כ"א בטבת התשע"א (יומא דהלולא דמרן מייסד הישיבה זצ"ל) מי יתן לנו תמורתו.
לידידנו היקר הרב **אבי מאזוז** שליט"א **ירושלים**, על פטירת בנו היקר והשקדן, בטרם עת. בעש"ק כ"ט בשבט התשע"א.
לתמכין דאורייתא ידידי הישיבה מר **יהודה חדאד** ואָחיו, על פטירת אביהם ידיד הישיבה אוהב תורה ולומדיה מר **ברוך חדאד** ז"ל **צרפת** ביום י"ג באדר א' התשע"א.
נשגר לידידנו היקר מתעסק בצאן קדשים הרב **מאיר סרוסי** שליט"א **ב"ב** על פטירת אמו ע"ה ביום ל' באדר א' התשע"א.
לידידנו היקר מזכה הרבים הרב **רפאל אסולין** שליט"א **ב"ב** על פטירת אביו ז"ל.
המקום ינחם אתכם בנחמת ציון וירושלים אמן.

ברכת מלא טאג וואר אריגאן

להולדת הבן

להרה"ג ר' בנימין אליהו מאדאר שליט"א
ראש כולל פקודת אלעזר שליט"א

לר' בנציון כהן שליט"א נתיבות
לר' שי שמגר שליט"א בני ברק
לר' ירוחם מור שליט"א בני ברק

לר' מני בוכריץ שליט"א ראשון לציון
לר' ישראל ישעיה שליט"א נתיבות
לר' אייל מאזוז שליט"א באר שבע
לר' מרדכי מאמו שליט"א
לר' יונתן מצליח שליט"א
לר' משה דוד שליט"א בני ברק
לר' יוסף עובדיה שליט"א
לר' שמואל זאן שליט"א בני ברק

להולדת הבת

לר' ישועה מאזוז שליט"א בני ברק
יד ימינו של מוהרי"ץ שליט"א
לר' יאיר כהן שליט"א ירושלים
מנהל ת"ת "לחם הבכורים".

לר' אביה חזוק שליט"א ירושלים
לר' רב אשי ברדא שליט"א בני ברק
לר' מסעוד שחר שליט"א
לר' שמואל מאזוז שליט"א ירושלים

כוס של ברכה

לידידי הישיבה הדגולים, תמכין דאורייתא, מוקרי רבן,
הנדיבים הדגולים
משפחות בוכריס - עמאר להולדת הנכד הי"ו.
יה"ר שיזכו לגדלו לתורה ולחופה ולמצוות
ולמעשים טובים.
ויהיה לתפארת המשפחות המפוארות.אמן.

ענבי הגפן בענבי הגפן

דבר נאה ומתקבל

מברכים אנו בברכת מזל טוב
וסימן טוב את מוה"ר הגאון הגדול
ר' רחמים מאזוז שליט"א לרגל
שידוכי בתו עם הבחור היקר
והשקדן מבחירי ישיבתנו
ר' ישראל נעים שליט"א
יה"ר שבורא עולם בקנין, ישלים
זה הבנין, בנין עזר עדי עד.אמן.
מאחלים רבן ותלמידיהו

ברכות מאליפות

לרגל הכנס הבן לגיל המצוות
לר' מישראל חיימוב שליט"א בני ברק
לר' אבי סעדון שליט"א

בנין עזר עדי עד ברכת מזל טוב וסימן טוב

להרה"ג ר' אליהו קבלן שליט"א בני ברק
מפקח ת"ת 'איש מצליח' לנישואי הבת.
להרה"ג רב פעלים מקבציאל ר' רפאל כהן
שליט"א ראש מוסדות יתד התשובה צפת
לרגל נישואי בתו עם אחד מבחירי ישיבתנו ר'
טל זגדון הי"ו ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה
ומתקבל

לר' יגאל קריספל שליט"א נתניה
מנהל מוסדות 'בית מרגלית' לרגל נישואי הבת.
לר' חיים בנימין שליט"א בני ברק לנישואי הבת
לר' משה זיו הכהן שליט"א אשדוד לנישואי
הבן

לר' יצחק נחום הלוי שליט"א רכסים
לרגל שידוכי בתו עם אחד מבחירי ישיבתנו החתן
המפואר ר' שמעון שמאי שליט"א
לר' יצחק סעדון שליט"א נתיבות לנישואי הבן
עוד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים
ברכותינו לבחורים החשובים תלמידי
ישיבתנו הקדושה
החתן המפואר ר' טל זגדון שליט"א
החתן המפואר ר' יעקב מור שליט"א
החתן המפואר ר' אביאל בוחניק שליט"א
החתן המפואר ר' דוד שער שליט"א
שיזכו לבנות את ביתם על אדני התורה
והיראה, בית נאמן וכשר בישראל. אמן.

כטאיר אהא-מושפירמה

מצה שמורה משעת קצירה עבודת יד

המאפיה היחידה בעולם בה מכניסים את המצות לתנור אחת אחת

חדש!
אפיה במאבון

ארבעה דורות, אלפי בוגרים, מצה אחת

מצות למדקקים במצוות

בפיקוח:

בגשיאות מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

אבאני הישיבה, אלא אקוומינו
ואלא בית יראא
חא כסח כלר ולמח!

בנק פאג"י בדיוק בשבילך

בדיוק בשבילך, זו אינה הבטחה בעלמא. זו תפיסת עולם של בנק שמבין שכדי להעניק לך את הטוב ביותר, יש להעמיד לרשותך בכל שלב בחיים, מסלול בנקאי מיוחד. שיטת השלבים החדשה נתאים לך תכנית בדיוק בשבילך.

בנק דתי חרדי ■ פריסת סניפים רחבה ■ מגוון שירותי בנקאות מתקדמים

בנק פועלי אגודת ישראל
מקבוצת הבינלאומי

■ אגודת - הירדן, טל 03-4755200 ■ אגודת - שולחן ילד הרחוב, חו"ר, טל 08-8578300 ■ אגודת - דל בר, טל 08-8578300
 ■ בנק שירות - ר"ת, טל 07-5721000 ■ בנק בנק - חוף אשד, טל 05-9514000 ■ בנק בנק - ר"ת, טל 04-6444000 ■ בנק
 בנק - שולחן רחובות, ארבעת, טל 05-9514000 ■ בנק בנק - שולחן רחובות - חוף אשד, טל 05-9514000 ■ אגודת - רמת
 04-6444000 ■ אגודת - שולחן רחובות, טל 05-9514000 ■ אגודת - שולחן רחובות, טל 05-9514000 ■ אגודת - שולחן רחובות, טל
 רחובות - רב יצחק טברני, טל 05-9514000 ■ אגודת - שולחן רחובות, טל 05-9514000 ■ אגודת - שולחן רחובות, טל 05-9514000
 "עלית" טל 05-9514000 ■ אגודת - שולחן רחובות, טל 05-9514000 ■ אגודת - שולחן רחובות, טל 05-9514000 ■ אגודת - שולחן רחובות, טל 05-9514000

בחסות:

באר שבע

08-6280163	בית אשל 1	בית אשל
08-6422538	רח' רד"ק 28	רד"ק
08-6512520	מרכז מסחרי להבים	להבים
08-6652118	רח' האורגים 7	אורגים
08-6236478	רח' משחררים 100	משחררים

אופקים

08-9965999	רח' יהדות יוצאי דחם אפריקה 14	
------------	-------------------------------	--

דימונה

08-6555060	מרכז מסחרי פרץ סנטר	
------------	---------------------	--

רמת גן

03-6124452	ז'בוטינסקי 128	ז'בוטינסקי
03-6121130	רש"י 11	וילג' מרקט
03-6731110	ארלוזורוב 27	וילד' מרקט

תודתנו נתונה לידידנו היקר מר מצליח עסיס הי"ו על עזרתו בפרסום